Ateitis

KOVAS—BALANDIS

1991-2

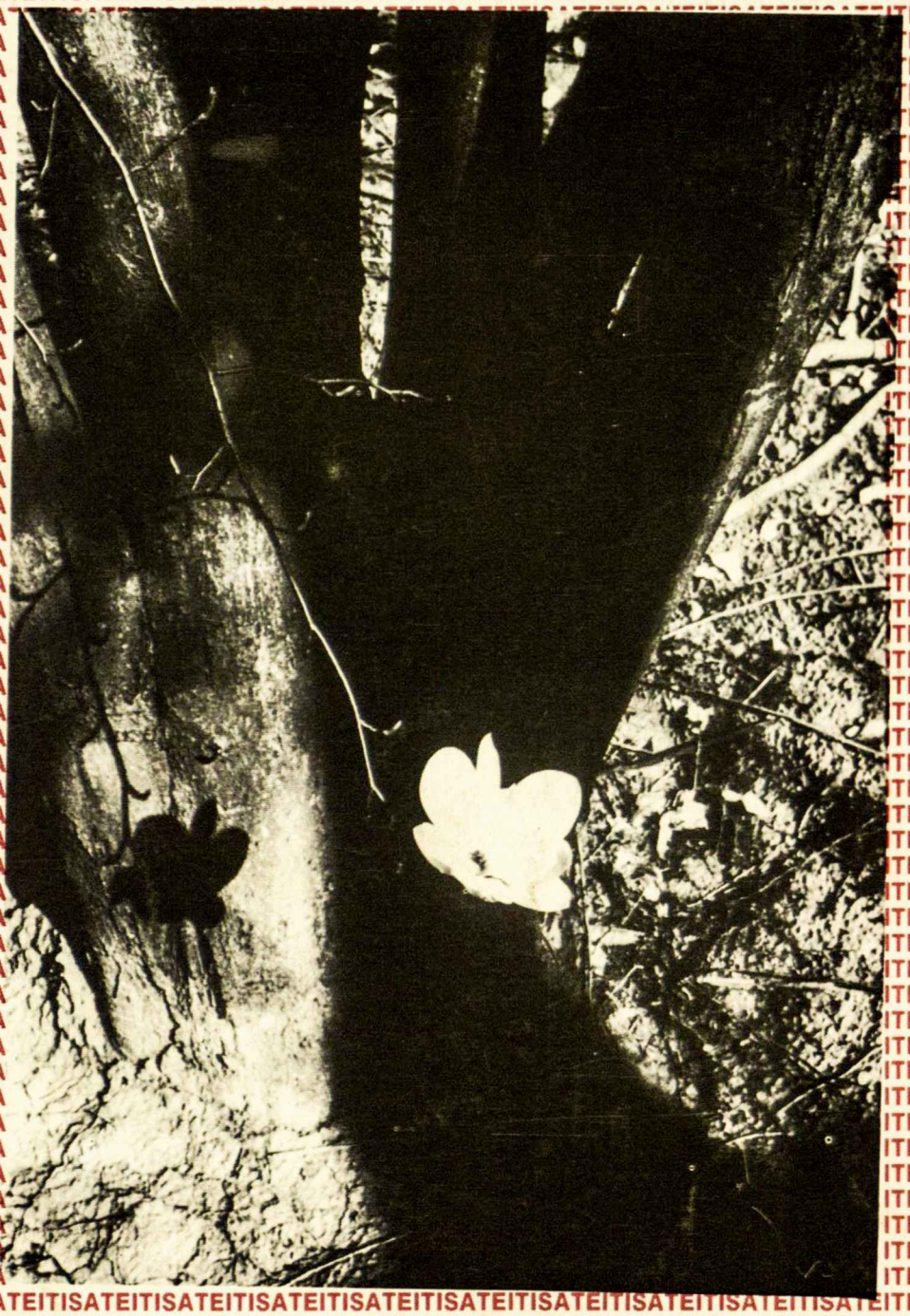

Ateitis

Verbų sekmadienis (eil.)
A. Jasmantas 45

Aleliuja (eil.)
P. Karuža 45

„Jis atsikėlė, Jo nėra čionai..."
Pranas Dovydaitis 46

Mieli Broliai ir Sesės Kristuje!
Vysk. P. Baltakis 47

Prisikėlimas (eil.)
A. Jasmantas 47

Aštuoniasdešimtąjį „Ateities" gimtadienį minint
D. Bindokienė 48

Malda už tėvynę (eil.)
A. Žalvarnis 56

Šventojo Kelias
Ses. M. Palmira 57

Šventajam Kazimierui (eil.)
Stasys Yla 58

Rimtų minčių ir išdykusio rimo poetas
D. Bindokienė 59

Prisiminimas, Skaisčiais pavasariais, Dar ne ruduo, Dainuoja, veinias, Saulutė debesėliuos (eil.)
Leonardas Žitkevičius 60

ATEITININKAI LIETUVOJE 61

TIKIU 69

KALBOS SKYRIUS 71

ATEITIES SPINDULIAI
Amžinosios tėvynės paieškos,
Džiugas Juknys 72
Šių dienų idealizmas,
Vaiva Vygantaitė 73

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 74

Moksleiviai nori padėkoti dr. V. Vygantui 74

Dieviškojo grožio atspindžių ieškotojai 77

MŪSŲ VEIKLA 81

KREIVOS ŠYPSENOS 88

Viršelis — Pirmasis pavasario žiedas. Nuotr. Algimanto Kezio

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

KOVAS-BALANDIS
1991
VOL. LXXXI NR. 2

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė.
Rūta Sidrytė,
Viktutė Venclovaitė.

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis,
7235 South Sacramento Ave.,
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312)434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1991 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629 USA.

VERBŲ SEKMADIENIS

Antanas Jasmantas

Man sakė:
atbudusios šalies, nuo kvepiančios pašlaitės,
ant nusižeminusios asilaitės
pavargęs Viešpats mūs atjos, —
ilgam kely dulkėtas ir sukaitęs.

Pripyliau
stiklą dvelkiančios vėsa sulos
ir lino patalą liepiau taisyti.
Kai tik šunelis pirmas kaime kur sulos,
kai gatvėje vaikų tik šūksniai suskardens,
išnešiu dubenį aš šalto jam vandens
įkaitusiom jo kojoms pamirkyti.

Pasibaigė
ilga kaitri pavasario diena:
jau skleidžiasi naktis ir neša vėją,
ir pievas gaubia ūkana drėgna
o temstančių klevų pavargusia alėja
iš laukto kelio niekas neartėja.

ALELIUJA

Petras Karuža

Pavasario rytmetį baltą
auksinė strėlė dangaus skydą perskrodė,
sidabro varpai tolumoj pasiliejo
ir pritarė skambintį žodį —
Aleliuja.

Saulėtekio kryžkelių žemėj
keliaujančių minios sutirpę maldoje,
devynbalsiai chorai prie Viešpaties kojų
tik saulėtą himną giedojo —
Aleliuja.

Velykų žibuoklėm pražydus,
sieloje taip gera, taip šventa,
tėvynė, kaip Dievo bažnyčia,
pasaulį mylėt ir gyvent —
Aleliuja, Aleliuja.

Vytautas Ignas, iš ciklo „Šventoji Lietuva"

Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

„JIS ATSIKĖLĖ, JO NĖRA ČIONAI...“

Pranas Dovydaitis

Mielas jaunime! Sveiki sulaukę šventų Velykų, liksmosios pavasario šventės!

Bet ar Velykų šventė mums linksma tik dėl to, kad ji atitinka pavasariui? Jei taip būtų, tai Velykų linksmumas priklausytų nuo to, koks kuriais metais būtų pavasaris, arba, trumpiau pasakant, koks pasitaikytų per Velykas oras — gražus, šiltas, pavasariškas, ar bjaurus, šaltas, rudeniškas.

Ir šį Velykų laišką jums rašydamas, aš dar nebūčiau tikras, ar galiu jus sveikinti šiais metais tikrai linksmų Velykų, nes nežinau, koks bus oras per šių metų Velykas.

Bet mums, katalikams, Velykų šventės linksmumas eina iš kur kitur; oras mums mažiausiai prisideda tam linksmumui padidinti.

Iš kur velykinį džiaugsmą ima katalikai?

Nagi katalikams velykinio džiaugsmo teikia tas didžiausias žmonijos istorijoj faktas, kuris yra įvykęs Jeruzalėj prieš 19 šimtų metų: Kristaus iš numirusių atsikėlimo istorinis faktas.

Dėl šio fakto Kristaus Bažnyčia džiūgaudama gieda: *Surexit Dominus vere, Alleluja!* Viešpats tikrai kėlėsi, Aleliuja! — t.y. garbinkime Dievą.

Iš tikrųjų nėra kito įvykio, kuris galėtų sukelti tokio džiaugsmo, kaip tas, kurį mini seniausia krikščionijos šventė — Velykos. Tai šventė, kuri mums primena Kristaus dievybės, Jo mokslo dieviškumo ir taip pat Katalikų Bažnyčios dieviško įkūrimo stipriausius įrodymus.

Kiek Gavėnios paskutinioji savaitė mums primena liūdniausią, tiek Velykų šventė — džiaugsmingiausią įvykį.

Kristus, žmonijos Gelbėtojas, kuriame buvo įsikūniję visi Meilės, Tiesos ir Teisingumo idealai, kuris perėjo žemę gera darydamas, yra nedorėlių paskučiausiu būdu išniekinamas ir užmušamas piktadario būdu. Bet trečiajai dienai išauštant, Jis išeina iš to karsto, kurin buvo savo artimųjų gailestingai padėtas.

Kančios dienomis priėmęs visokiausius rafinuotus išniekinimus ir nereagavęs į visus niekšingiausius provokavimus parodyt savo galybę, dabar, atėjus laikui, kaip buvo patsai prieš tai, gyvas būdamas, pranešęs, Jis atsikelia ir išeina iš, sunkiu akmeniu užversto, užantspauduoto ir budrios sargybos saugojamo karsto.

Kristaus apaštalas Paulius ir yra pirmasis, kuris dokumentais paliudijo visam pasauliui Kristaus iš numirusių atsikėlimo faktą. Tai jis padarė savo pirmajame laiške korintiečiams, parašytame apie 57 metus po Kristaus gimimo, taigi tik apie trejetui dešimčių metų praėjus po Kristaus mirties ir atsikėlimo. Šis laiškas yra ankstyvesnis už visas evangelijas.

Ir kituose savo laiškuose šv. Paulius savo mokslo centre stato prikryžiuotąjį ir iš numirusių atsikėlusį Kristų, kaip kad daro ir kiti apaštalai.

Antai, šv. apaštalas Petras Jeruzalėj, Saliamono bažnyčioj šitaip drožia į akis žydų minioms: „Jūs nužudėte gyvybės davėją, bet Dievas jį prikėlė iš numirusių ir to mes esame liudytojai (Apaštalų Darbai, 3.15). Kitoj vietoj tas pats šv. Petras kalbėjo Cezarėjoj Kornelijaus namuose: „Jį nužudė, pakabinę ant medžio. Dievas jį prikėlė trečią dieną ir davė jam apsireikšti ne visai tautai, bet Dievo iš anksto paskirtiems liudytojams — mums, kurie valgėme ir gėrėme su juo po jo atsikėlimo iš numirusių“ (Ap. D. 10. 39-41).

Jei Kristus nebūtų buvęs tikrai iš numirusių atsikėlęs, tai jo nužudytojams būtų buvę lengviau sunaikinti apaštalų liudijimą ir parodyti juos esant melagius, nurodant į karste trūnijantį Kristaus lavoną. Bet jie šiokiu paprasčiausiu argumentu nesinaudojo, o tik, širsdami iš pykčio, griebėsi prieš apaštalus kitokių argumentų: akmenų ir kalėjimų.

Kodėl jie nerodė Kristaus lavono karste? Tik dėl to, kad jo tenai nebuvo, kad karstas, kuriame buvo padėtas nuo kryžiaus nuimto Kristaus kūnas, buvo ištuštėjęs.

Iš evangelijų aišku, kad ir patys apaštalai pradžioj netikėjo Kristaus atsikėlimu, kai apie tai buvo išgirdę iš moterų, atėjusių Velykų rytą prie karsto ir radusių jį tuščią. Kristus „barė jų netikėjimą ir širdies kietumą“, kad jie netikėjo tiems, kurie buvo jį matę atsikėlusį (Mork. 16,14). Taigi, Kristus patsai turėjo apaštalus įtikinti savo tikruoju atsikėlimu.

Tokioj prislėgtoj nuotaikoj, kokioj buvo Kristaus mokiniai, Jam ant kryžiaus mirus, tikėjimas Kristaus atsikėlimu niekuomet nebūtų išaugęs be paties atsikėlimo fakto. To fakto liudytojas yra ir Kristaus tuščias karstas Velykų rytą.

Iš to fakto tenka daryti begalinės reikšmės išvadas. Mes šį kartą padarysime tik vieną: Kristaus atsikėlimas yra mums laidas, kad ir mes, kurie Kristų tikime ir nuoširdžiai norime gyvenimą tvarkyti Jo mokslu, kurie esame pasiryžę, jokių aukų nebodami, rengtis ir ryžtis „Visa atnaujinti Kristumi“, kad ir mes atsikelsime iš

Mieli Broliai ir Sesės Kristuje!

Džiaugsmo, santūraus pasididžiavimo, nuogąstavimo ir viltingo tikėjimo į šviesesnę tautos ateitį nuotaikoje švenčiame šių metų Velykas.

Džiaugiamės, kad tauta ir okupacinėse sąlygose tiek daug pasiekė politinėje, kultūrinėje, socialinėje ir religinėje srityje.

Džiaugiamės, kad tauta nesusvyravo ir nepasimetė grasinimų bei blokadų akivaizdoje. Su daina ji sausio 13 sutiko automatus ir tankus, o vasario 9 plebiscitu visam pasauliui pareiškė: mes norime būti laisva, demokratinė, nepriklausoma respublika.

Mes nuogąstaujame dėl Kremliaus užsispyrimo visomis priemonėmis išlaikyti Lietuvą sovietiniame lageryje, tačiau su visa tauta, pasitikėdami Dievo Apvaizda ir tiesos pergale, viltingai žvelgiame į ateitį. „Ar gali būti kitaip, jei mus gina didžiosios pasaulio galybės — Tikėjimas, Meilė, Viltis ir Tiesa?" — rašo kruvinojo sekmadienio liudininkė Marytė Kontrimaitė sausio mėnesio „Dienovidyje".

Šioje nuotaikoje švenčiamos Velykos mus dar labiau suartina su Kristumi, kurio gyvenimo kelyje, nuo gimimo iki prisikėlimo, įžvelgiame asmeninio gyvenimo ir tautos istorijos raidą.

Protu ir tikėjimu žinome, kad, kaip ir Kristus, kiekvienas esame Dievo pašaukti atlikti mums skirtą misiją šiame pasaulyje. „Dievas mane sutvėrė, kad atlikčiau jam specifinį patarnavimą," sakė kardinolas Neuman. „Jis man pavedė darbą, kurio niekam kitam nepatikėjo... jei aš sergu, jei aš esu nuliūdęs, mano liga, mano sielvartas tarnauja Jam. Jis nieko nedaro veltui".

Skirtinguose luomuose ir profesijose atliekame savo gyvenimo misiją, bet mūsų gyvenimas, kaip ir Kristaus, nors pažymėtas kančia, skausmu, apsivylimais ir mirtimi, bus apvainikuotas garbingu prisikėlimu.

„Gyvenimo vargai, kančios ir neišvengiama mirtis krikščionio nesužlugdo, bet padaro daug kilnesniu ir viltingai ruošia jam amžiną garbę" (plg. Rom. 4, 16-17), nes jis žino, kad „jei kenčiame su Kristumi, su juo ir karaliausime" (2 Tim. 2,12) ir „kaip Adome visi miršame, taip Kristuje visi būsime atgaivinti" (1 Kor. 15,20).

Verkusio dėl savo tautos, Kristaus kančia ir prisikėlimas yra ir mūsų tautai stiprybės, paguodos ir tikėjimo į tiesos pergalę šaltinis. Rūpintojėliai, koplytstulpiai ir pakelės kryžiai lietuviui visada priminė, kad Kristaus gyvenimo kelias yra ir jo kelias. Sovietinio siautėjimo metais nugriauti kryžiai šiandien vėl atstatomi ir vėl tautai teikia stiprybę jos dorovinio atsinaujinimo ir laisvės siekime.

Kai kruvinąjį sekmadienį kun. A. Kleina, apgultuose parlamento rūmuose pabaigęs maldas, pasiėmė kryžių su palmės šakele ir ruošėsi išeiti, apsaugos vyrai prašė: „Kunige, palik mums kryžių — su juo mes būsime stipresni" (*Katalikų Pasaulis,* sausio mėn.).

Šventų Velykų proga sveikinu visus — išeivijoje ir tėvynėje, linkėdamas kryžiaus ženklu likti stipriais ir ištvermingais. Su prasminga viltimi linkiu visiems švęsti Kristaus istorinį ir mūsų asmeninį bei tautos būsimąjį prisikėlimą.

Vyskupas Paulius A. Baltakis, O.F.M.

---

numirusių, spindėdami ir nemirtingi.

Duok Dieve, kad mes, mielasis jaunime, visi, ar kam mūsų šeimoj bus ilgiau ar trumpiau skirta „dirbti krutėti" mūsų Tėvynėj Kristaus karalystę, Meilės, Tiesos ir Teisingumo karalystę gyvendinant, užsidirbtume iš numirusių atsikėlimą ne per savo, bet per kentėjusio, mirusio ir iš numirusių atsikėlusio Kristaus nuopelnus.

Toks mano velykinis jums linkėjimas!

(Ateitis, nr. 3-4, kovo-balandžio mėn., 1934 m.)

PRISIKĖLIMAS

Antanas Jasmantas

Laukų balandžiai ūbauja pušyse.
Pavasaris, o Viešpatie, pas mus!
Atvožęs juodus arimus,
Žalių raštelių prirašysi:
Ir kils giesmė lyg vyturėliai,
Upeliai ūžaus ir skardens,
Kad iš numirusio akmens
Kalnelių šypsenoj mums prisikėlei.

Naktis nusilenkė. Ateina Rytas.
Ir Tu atgniaužtą delną pradarai:
Aloe varva pumpurai,
Grumsteliai nusigandę ritas,
Ir obels drobule tava vyniojas.
Tik kas, o Viešpatie, slidžiais
Takelių mūsų paledžiais
Skubės Tau apkabint rasotas kojas?

Danutė Bindokienė

AŠTUONIASDEŠIMTĄJĮ *ATEITIES* GIMTADIENĮ MININT

EPIZODĖLIS IŠ PIRMŲJŲ *ATEITIES* ŽINGSNIŲ

Šį straipsnelį būtų galima pavadinti: „Kaip naujagimė *Ateitis* pakliuvo į bėdą ir kaip iš jos išsisuko". Beieškant istorinės medžiagos apie *Ateities* žurnalo ir, apskritai, ateitininkų organizacijos pradžią, pasitaiko užtikti ir įdomių, mažai kam girdėtų, epizodėlių, kurie pagauna dėmesį ir sužadina vaizduotę galbūt labiau, kaip rimti, svarūs, kupini svarbių faktų, straipsniai. Vieną tokį ankstyvosios *Ateities* gyvenimo „nuotykį" vaizdžiai aprašo kun. J. Vaišnora, MIC („Ateities krikštynos", *Ateitis*, Nr. 3, 1953 m.):

„Pasirodžiusi viešai „Ateitis" kaip „Draugijos" priedas, jau pirmaisiais savo gyvenimo metais, metė savo skaitytojams šūkį rinkti tautosaką. Jai spausdinti 1911 m. su 6-7 „Ateities" numeriu pradėjo eiti „Ateities" priedas „Mūsų tautinės tvėrybos žiedai" (plačiau — žr. „Ateities priedai", 1991 m. nr. 1 — red.), kur buvo spausdinama moksleivių surinktos pasakos, dainos, mįslės, patarlės, priežodžiai, burtai ir pan. 1912 m. *Ateities* 6-7 nr. priede „Žieduose" tilpo iš O. Stankaitės (Pašilės parap.) žodžių užrašyta vadinamoji naujokų-rekrūtų daina, plačiai Lietuvoje žinoma ir dainuota įvairiose atmainose. Jos pradžia:

Mes penki broleliai, žalioj lankoj,
Ryto poryto karaliaus rankoj...

Pasirodė, kad „Ateitį" uoliai skaitė ne tik jaunieji moksleiviai-ateitininkai, bet ir rusų šnipai. Vienas toksai, A. Daukša, Kauno rusų gubernatoriaus vertėjas, paskaitęs dainą apie „karalių", 1912 m. liepos mėn. 10 d. įteikė Kauno gubernatoriui skundą — pranešimą (pridėdamas dainos apie „karalių" vertimą rusų kalba ir išvertęs visur žodį „karalius" į „caras"), įrodinėdamas, kad tokią dainą reikia skaityti uždraustu raštu, nes joje kritikuojamas caro asmuo. Daina turinti tikslą suniekinti karišką drausmę ir stengiasi įkvėpti pasibjaurėjimą kariška tarnyba. A. Daukšos nuomone, redaktorius kun. A. Dambrauskas, patalpindamas tokias eiles, pasielgęs mažiausiai nekorektiškai.

Tuo laiku Kauno gubernatoriaus pareigas einąs vicegubernatorius Kniazevas, gavęs skundą liepos 12 d., tą pačią dieną, jokių pasiaiškinimų iš redaktoriaus nepareikalavęs, nubaudė kun. A. Dambrauską sumokėti 500 rublių pabaudos arba 3 mėnesius kalėjime atsėdėti. Sekančią dieną pabauda buvo sumokėta. Taip *Ateitis* pirmą kartą išėjo į viešumą, kitaip sakant, gavo iš rusų valdžios viršūnių „krikštą", kuris redaktoriui A. Jakštui kainavo nė daugiau, nė mažiau — 500 rublių. Kaip matome, krikštynos tokiam kukliam kūdikiui brangokos, todėl A. Jakštas taip lengvai nepasidavė...

Jis, pabaudą sumokėjęs, 1912 m. liepos mėn. 22 d. parašė Kauno gubernatoriui prašymą nuimti bausmę, nes esą „Žieduose"atspausdintos eilės yra ne dabartinio gyvenimo vaizdas, o tik senoviška daina, užrašyta Pašilės parapijoje iš senutės O. Stankaitės; ji neturinti jokio ryšio su dabartiniu gyvenimu. Žodis „karalius" reiškiąs ne carą, bet lenkų karalių, (faktiškai dainoje pagal prasmę, tuo karaliumi yra ne kas kitas, o tik rusų caras; teisingai tad Daukša vertė: karalius-caras, nes tokia buvo dainos prasmė).

Kauno gubernatorius Kulomzinas kun. A. Dambrausko prašymą paskaitė tik asmenišku pasiaiškinimu ir dar kartą apklausinėjo Daukšą, kuris dar kartą patvirtino, kad lietuviai ir carą vadiną karaliumi. Gubernatorius pripažino, kad tos „eilės" vaizduoja ne praeitį, bet dabartį. Todėl pabauda nebuvo nuimta.

Bet kun. A. Dambrauskas nenusileido. Jis padavė skundą Vyriausiai spaudos žinybai ir Vidaus reikalų ministrui, o kun. Prapuolenis parašė Tikybos Dalykų departamentui prašymą, palaikydamas kun. Dambrausko reikalą.

Kai Vyr. Spaudos žinyba užklausė Kauno gubernatorių Kulomziną, tasai 1912 m. spalio mėn. 9 d. atsakė, pateikdamas jau mums žinomus motyvus apie „karaliaus" reikšmę ir drauge paaiškino, kodėl kun. Dambrauskui paskirta tokia didelė bausmė. Esą kun. Dambrauskas jau 1906 m. buvo nubaustas 300 rublių dėl straipsnio apie Vilniaus vysk. Roppo paleidimą ir kitais 300 rublių už aprašymą Vilniaus archieriejaus kelionės. Pagaliau pabaudos didumas bus suprantamas dar ir dėl to, kad gubernatorius kun. A. Dambrauskui yra iškėlęs

apskrities teisme bylą dėl neteisėto prie „Draugijos" atskiro jaunimo priedo *Ateities* leidimo. Panašų atsakymą gubernatorius davė ir Tikybos Dalykų departamentui, to užklaustas.

Tais metais Valstybės Dūma smarkiai kovojo su gubernatoriais dėl administratyvinio laikraščių baudimo. Tada suprasime, kodėl ir „Ateities" byla buvo taip susidomėta. Spaudos žinybai pareikalavus, gubernatorius pasiuntė sąrašą administratyviniai nubaustų laikraščių per 1912 metus. Iš to sąrašo paaiškėja, kad, be aukščiau minėtos 500 rublių pabaudos, „Ateities" redaktorius yra patrauktas teisman, nes: 1. nenurodė „Ateities" redakcijos adreso, 2. laikraštį leidžia, negavęs tam leidimo.

Kun. A. Dambrausko skundai geriausio atbalsio susilaukė Reikalų ministerijoje. Lapkričio mėn. 16 d. Vidaus reikalų ministrui paliepus, Vyr. Spaudos žinybos valdininkas Tatiščevas rašo Kauno gubernatoriui Kulomzinui, kad Vidaus reikalų ministras pripažino, jog daina neturinti jokio ryšio su dabartimi — tai esąs variantas senoviškų rekrūtų dainų ir todėl laiko, jog pabauda kun. A. Dambrauskui yra visai neteisinga.

Gubernatoriaus padėtis dėl jo padėjėjo Kniazevo pasiskubinimo ir aklo pasitikėjimo Daukša pasidarė gana nemaloni. Beliko tik atsiprašyti kun. A. Dambrauską ir prašyti priimti pinigus atgal. Tačiau gubernatorių išgelbėjo policijos departamento direktorius Bieleckis, kurs lapkričio 26 d., kada Tatiščevas buvo jau išsiuntęs *Ateitį* teisinantį laišką, pasiuntė gubernatoriui Kulomzinui telegramą: „Kadangi daugelis gubernatorių prašė caro vardinių proga (gruodžio mėn. 6 d.) leisti nuimti administratyvines pabaudas, Vid. Reikalų ministras nieko prieš tai neturi". Kulomzinas įsikibo į tą telegramą, kaip į išsigelbėjimą nuo gėdos ir gruodžio mėn. 5 d. atskiru nutarimu, neva dėl caro vardinių, kun. A. Dambrauskui pabaudą nuėmė ir liepė grąžinti sumokėtus 500 rublių. O gruodžio 14 d. gubernatorius Kulomzinas diplomatiškai Tatiščevui pranešė, kad bausmė kun. Dambrauskui yra nuimta.

Kolumzinas, pralaimėjęs dėl „karalaius", nebepajėgė sustabdyti „Ateities", nors to ir siekė. 1913 m. „Ateities" atsiskyrė nuo „Draugijos" ir pradėjo eiti savarankiškai.

Griuvo caro biurokratija, „Ateitis" pragyveno laisvės dienas, naujas okupacijas, bet po tokių brangių „krikštynų" išėjo tiek užsigrūdinusi, kad jos nepajėgė pasmaugti net ir raudonasis carizmas".

RAŠYTOJAI IR POETAI, BENDRADARBIAVĘ *ATEITYJE*

Dažnai pasitaiko išgirsti ar skaityti teigimą, kad *Ateitis* ir *Ateities Spinduliai* buvęs tas lopšys, kuriame sūpavosi pirmieji daugelio Lietuvos rašytojų ir poetų kūrybiniai bandymai. Tačiau niekur neteko matyti išsamaus tokių kūrėjų sąrašo, kad šie teigimai tikrai būtų patvirtinti. Pasiremiant įvairiais šaltiniais (pvz. *Lietuvių Enciklopedija,* senaisiais *Ateities* numeriais ir ypač Prano Naujokaičio *Lietuvių literatūros istorijos* visais keturiais tomais, išleistais Čikagoje 1975-1976 m.), toks sąrašas sudarytas ir spausdinamas. Nereiškia, kad visi šie rašytojai ir poetai buvo ateitininkai, tačiau jie nebuvo priešingi katalikiškajai pasaulėžiūrai, skelbiamai *Ateityje.* Tarp 1911 ir 1991 m. jie patys savo kūrybą siuntė *Ateičiai,* joje bendradarbiavo. Kai kurie net savo pirmuosius kūrybinius bandymus pradėjo *Ateityje* ir *Ateities Spinduliuose.* Nemažai yra ir tokių, kurių pirmosios knygos išleistos *Ateities* leidyklos.

Sąraše rašytojai ir poetai pateikiami pagal jų gimimo metus be papildomų informacijų.

Adomas Jakštas-Aleksandras Dambrauskas, g. 1860
Jurgis Tilvytis-Žalvarnis, g. 1880
Kun-Mykolas Vaitkus, g. 1883
Juozas Mikuckis, g. 1891
Faustas Kirša, g. 1891
Vincas Mykolaitis-Putinas, g. 1893
Kazimieras Žitkus-Vincas Stonis, g. 1893
Bronė Buivydaitė-Tyrų Duktė, g. 1895
Juozas Paukštelis, g. 1899
Jonas Aleksandravičius-Aistis, g. 1904
Salomėja Nėris, g. 1904
Vincas Ramonas, g. 1905
Pranas Naujokaitis, g. 1905
Antanas Vaičiulaitis, g. 1906
Jurgis Jankus, g. 1906
Jurgis Gliauda, g. 1906
Petras Karuža, g. 1906
Nelė Mazalaitė, g. 1907
Juozas Tininis, g. 1907
Benediktas Rutkūnas, g. 1907
Bernardas Brazdžionis-Vytė Nemunėlis, g. 1907
Motiejus Lukšys, g. 1907
Magdalena Marija Mykolaitytė-Slavėnienė, g. 1908
Juozas Yluvis-Stasys Yla, g. 1908
Antanas Jasmantas-Maceina, g. 1908
Gražina Tulauskaitė, g. 1908
Mykolas Linkevičius, g. 1909
Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis, g. 1909
Stasys Tamulaitis, g. 1909

Kotryna Grigaitytė, g. 1910
Kazys Zupka-Kecioris, g. 1910
Alfonsas Keliuotis, g. 1911
Apolinaras Bagdonas, g. 1912
Česlovas Grincevičius, g. 1913
Petras Rimkūnas, g. 1913
Vytautas Tamulaitis, g. 1913
Juozas Kuzmickas-Gailius, g. 1913
Stasė Prapuolenytė-Bunker, g. 1913
Danutė Lipčiūtė-Augienė, g. 1914
Leonardas Žitkevičius, g. 1914
Alė Rūta, g. 1915
Stasė Petersonienė-Vanagaitė, g. 1916
Paulius Jurkus, g. 1916
Aloyzas Baronas, g. 1917
Kazys Bradūnas, g. 1917
Eugenijus Matuzevičius, g. 1917
Balys Auginas, g. 1917
Jonas Minelga, g. 1917
Pranas Koziulis, g. 1917
Vincas Jonikas, g. 1918
Alfonsas Nyka-Niliūnas, g. 1919
Stasys Džiugas, g. 1919
Vincas Kazokas, g. 1919
Agnė Lukšytė, g. 1920
Ada Karvelytė-Dubauskienė, g. 1920
Eugenijus Gruodis, g. 1920
Henrikas Nagys, g. 1920
Bronius Zumeris, g. 1920
Adolfas Markelis, g. 1921
Vytautas Volertas, g. 1921
Julija Švabaitė, g. 1921
Vytautas Mačernis, g. 1921
Albinas Baranauskas g. 1924
Nerima Narutė (Kazimiera Gaidytė-Bulsienė-Miškinienė), g. 1928
Aldona Baužinskaitė-Kairienė, g. 1929
Danguolė Sadūnaitė, g. 1931
Danutė Brazytė Bindokienė, g. 1932
Vitalija Bogutaitė, g. 1934
Gintarė Banaitytė-Ivaškienė, g. 1936
Teresė Pautieniūtė-Bogutienė, g. 1945
Živilė Bilaišytė, g. 1951

* * *

Taip pat reikėtų paminėti, kad *Ateities* puslapiuose savo mintis, idėjas, mokslinius, filosofinius, kritikos ir kitokius straipsnius spausdino daug kitų garbingų žmonių, kurie buvo gyvybiškai svarbūs ne tik ateitininkų organizacijai, bet ir visai lietuvių tautai. Čia suminime tik nedidelę jų dalį, bet ir jos akivaizdžiai matyti, kokie žmonės brendo ateitininkijos gretose ir, savo ruožtu, brandino organizacijos idealus.

Kun. Vytautas Bagdanavičius, Stasys Barzdukas, Juozas Brazaitis, Leonardas Dambriūnas, Aldofas Damušis, Pranas Dovydaitis, Juozas Eretas, Povilas Gaučys, Juozas Girnius, Alina Grinienė, Jonas Grinius, kun. Stasys Yla, Zenonas Ivinskis, Romualdas Kriaučiūnas, Bronius Krivickas, prel. Mykolas Krupavičius, prel. Pranas Kuraitis, Juozas Leimonas, Arūnas Liulevičius, Aušrelė Skirmuntaitė-Liulevičienė, Antanas Maceina, Juozas Meškauskas, Aleksandras Merkelis, Algis Norvilas, Kazys Pakštas, Antanas Ramūnas-Paplauskas, vysk. Mečislovas Reinys, Antanas Salys, Ignas Skrupskelis, Viktorija Skrupskelytė, Kęstutis Skrupskelis, Simas Sužiedėlis, Stasys Šalkauskis, kun. Alfa Sušinskas, kun. Kęstutis Trimakas, Vytautas Vardys, Vytautas Vygantas...

MOKSLEIVIŲ LAIKRAŠTĖLIAI IR *ATEITIS*

Pavasaris. Ne už jūrių marių ir mokslo metų pabaiga, o su ja oficialiai baigiasi ateitininkiškosios veiklos metai. Jau dabar švysteli viena kita žinutė, kad kai kurios moksleivių kuopos uoliai renka, ruošia medžiagą ir veiklos metų pabaigą vėl apvainikuos laikraštėliu. Tai labai džiugus ir sveikintinas reiškinys. Tikimės, kad šį pavasarį laikrštėlių pridygs nemažiau, kaip pernai, o pernai jie tikrai gausiai užderėjo.

Tačiau ši graži kuopos laikraštėlio išleidimo tradicija yra ne vien išeivijos moksleivių ateitininkų išradimas. Beveik nuo pat ateitininkų organizacijos pradžios gausesnės, kūrybingesnės moksleivių kuopos stengdavosi bent kartą per metus išleisti savo laikraštėlį. Prisiminkime, kad ir *Ateities* žurnalas, galima sakyti, prasidėjo su Kauno gimnazijos vyresniųjų klasių mokinio Kazio Bizausko 1910 m. išleistu, kukliu laikraštėliu, pavadintu taip pat *Ateities* vardu.

1932 m. *Ateities* antrame ir penktame numeryje suminėta eilė moksleivių laikraštėlių, apie kuriuos žurnalo redakcija labai teigiamai atsiliepia: „Su malonumu tenka pažymėti, kad mūsų moksleiviai ne tik skaito jiems skiriamus laikraščius, bet ir patys savo jaunas jėgas bando spaudos darbe. Jų iniciatyva, be pašalinės vyresniųjų draugų ar mokytojų pagalbos, daugelyje vietų yra išleista šafirografuoti laikraštėliai, pilni jaunatvės entuziazmo, nuoširdumo, plačių, toli siekiančių minčių ir, be to, skaistaus idealizmo."

Tuose *Ateities* numeriuose paminėti šie laikraštėliai:

„Į saulę", išleistas Panevėžio aukštesniųjų mokyklų mokinių grupės, 47 psl., iliustruotas;

„Lyra" — vienos Panevėžio mokyklos mokinių grupės, 27 psl.;

„Sutemos" — išleido Rokiškio moksleiviai, 40 psl.;

„Žiemos žiedai" — Kauno L.K.M. Kultūros seminarijos auklėtinių laikraštėlis;

„Ryto rasa" — Kauno „Saulės" mergaičių mokytojų seminarijos laikraštėlis, 44 psl.;

„Ryto rasa" — Kauno „Saulės" mergaičių mokytojų seminarijos laikraštėlis, 44 psl.;

„Jaunatvės lapai" — leidžia Biržų moksleiviai, 28 psl.;

„Į ateitį" — Utenos moksleiviai, 64 psl.

Įdomu, kad laikraštėliuose pastebėti trūkumai beveik nesiskiria nuo tų, kurie sutinkami ir šiuolaikiniuose moksleivių spaudos bandymuose: „... įspūdį kiek gadina nesklandi (vietomis!) kalba ir klaidos"; „Kiek blogiau atrodo techniškoji laikraštėlio pusė. Matomai skubinta", ir t.t. Tačiau kur kas daugiau gražių, paskatinančių ir pagiriančių žodžių: „Laikraštėlis puikus"; „bendras įspūdis geras"; „nepaprastai gražiai atlikta techniškoji jo pusė"; „turinys įdomus"; „puikų įspūdį daro straipsnelių kalbos gražumas ir sklandumas"; „girtinos pastangos..."

Jau ir anksčiau minėjome, kad laikraštėliui turėtų būti skirta labai svarbi vieta metinėje moksleivių (o gal ir studentų!) kuopos veikloje. Tai nepaprastai puiki auklėjimo priemonė, tobulinanti lietuvių kalbą, mokanti ir skatinanti bendradarbiauti spaudoje. Visiems jauniesiems laikraštėlių sumanytojams, redaktoriams, bendradarbiams linkime geriausios sėkmės, o vyresniuosius (studentus, globėjus, sendraugius) raginame: padėkite, kai į jus bus kreipiamasi, patarkite, globokite ir — svarbiausia — paremkite pinigine auka leidimo darbą.

Nuoširdžiai prašome kuopų laikraštėlių redaktorius nepamiršti *Ateities* ir būtinai atsiųsti bent po vieną egzempliorių, kad visi galėtume pasidžiaugti kūrybingais kuopos narių polinkiais.

„mūsų moksleiviai ne tik skaito jiems skiriamus laikraščius, bet ir patys savo jėgas bando spaudos darbe".

PIRMIEJI SKAITYTOJAI APIE *ATEITĮ*

SKAITYKI!

Sklaistyki, moksleivi, lapus „Ateities"
Ji vargti, kentėti daug kartų padės,
Ji saldins gyvenimą, protą apšvies,
Gaivindama valią ir širdį auklės.

Ji rodys tau kelią teisingą pirmyn,
Kaip motina, savo gailėsis vaikų,
Išaiškins klaidų daug, kels dvasią aukštyn
Ir stengsis sustiprint tikyboj tėvų.

Ji švies lygiai saulė ant aukšto dangaus,
Pro uždangą skverbsis į vidų trobos,
Pabudins ir žadins prie darbo sunkaus,
Duos įrankį gerą, padės visados.

Sklaistyk gi, moksleivi, lapus „Ateities"
Ji vargti, kentėti daug kartų padės,
Ji saldins gyvenimą protą apšvies,
Gaivindama valią ir širdį auklės.

P. Erdvys

Šis eilėraštis išspausdintas 1911 m. *Ateities* 3 nr. (balandžio mėn.). Tuo metu *Ateitis* buvo dar neseniai išleista į pasaulį, tebeieškojo savo vietos, savo pasekėjų ir skaitytojų lietuviškosios moksleivijos gretose. Įdomu, kaip ji buvo tų skaitytojų sutikta, priimta: su džiaugsmu, atsargiu dėmesiu ar visiška apatija? Tame pačiame numeryje (Nr. 3) yra spausdinamas moksleivio laiškas, po kuriuo jis pasirašo *Ateities ėmėjas.* Štai pora to laiško ištraukų:

„Pirmas *Ateities* numeris! ... ar tai gali būti? — gali, nes tu turi jį rankose, — šnekėjausi pats su savimi... Aš jį turiu ir neišleisiu, — kalbėjau toliaus, žiūrėdamas į viršelį ir iš džiaugsmo nedrįsdamas atversti pirmą puslapį...

Ateitis... Ateitis... ji mus neapvils... ne!

...Aplink mus tamsi, ūkanota naktis, tamsi, ai, labai tamsi. Ką aš sakau? — juk ten ir šen, toli, rūkuose matosi žiburėliai, kurie sužiba, sumirksi ir vėl pasineria rūkų bangose...

Bet kam gi rūkai su tokiu įniršimu stengiasi užkloti ir užtemdinti tą takelį? ... tas takelis veda į mūsų ateitį... ateitis — tai anas tolimas, neaiškus, visgi skaistus žiburys. Ir tuo uolotu ir nuklotu dygliais takeliu turėsime žengti... reiks žengti ir vis bijoti, kad rūkai jo

neužklotų ir kad mes nepaklystumėm ir nenugrimstumėme į tą baisią bedugnę... Ne! Nėra ko bijoti, nors sunku, visgi nebaisu. Juk atskrido pas mus *Ateitis*... ji švies mums, rodys kelią, duos maistą ir pastiprinimą... ir ji turi nuvesti mus pas aną žiburį... ir ji nuves ir neapvils mūsų.

Tokios tai mintys atėjo man į galvą, turint pirmą *Ateities* numerį".

Tų pačių metų gruodžio numeryje (Nr. 11-12) straipsnelyje „Valio Ateitininkai!" džiaugiamasi, kad apie *Ateitį* sparčiai būriuojasi jauni idealistai ir jų gretos vis gausėja. Katalikiškai moksleivijai skirtas žurnalas palyginamas su šviesa, rodančia jaunimui kelią, skatinančia mylėti tikėjimą, tautą, žmoniją. Autorius, pasirašęs Dirsos slapyvardžiu, šitaip baigia:

„Taigi valio, draugai ir draugės *Ateities* skaitytojai! Meilė žmonijos, tiesos ir doros tešviečia mūsų gyvenimo kelyje.

Turint *Ateitį* vadovu, mes nenuklysim, jaunystės pavojų išvengsim ir priešų žabangas pažinę į jas neįpulsim. Ji mums aiškins, kas tiesa, kas melas, rodys kur stabas, kur idealas, ves prie doros, prie Dievo...

Ačiū Dievui, yra kam tas darbas atlikti! Aplink *Ateitį* spiečias vis kaskart didesnis sandarbininkų ir sandarbininkių būrys. Vis tai jaunos sielos, karštos sielos, pilnos meilės, sielos nekaltos, ką liudija jų raštai. Reikia tik linkėti toms naujoms spėkoms, kad jos neatšaltų, ir toliau varytų garbingai pradėtąjį darbą, jau tai pavieni, jau tai susispietę „ateitininkų" kuopelėsna".

Pastebėkime, kad citatoje žodis „ateitininkai" dar paimamas į kabutes. Nors jau plačiai naudojamas *Ateities* skaitytojams apibūdinti ir naujam moksleivijos sąjūdžiui vadinti, tačiau vis dar labai naujas ir neįprastas.

Iš entuziazmo ir džiaugsmo, su kuriuo buvo priimti pirmieji žurnalo numeriai, aišku, kad jis buvo suprastas, pasisavintas ir labai reikalingas. Savaime suprantama, jog kitų — ne katalikiškų — pažiūrų jaunuomenė ir vyresnieji naujojo žurnalo pasirodymą sutiko skeptiškai, ar net su tam tikra neapykanta. Ypač tuo pasižymėjo vadinamosios „pažangiosios" moksleivijos laikraštis *Aušrinė,* kuri 1910 m. buvo pradėta spausdinti Vilniuje Maskvos lietuvių studentų iniciatyva.

„Aušrinė" buvo kairiosios srovės, prie „Lietuvos Žinių" leidžiamas priedas, tad katalikiškos pasaulėžiūros laikraštis „Aušrinės" leidėjams ir skaitytojams buvo tikrai aštrus „krislas akyje". Pirmaisiais metais *Ateitis* namažai vietos skirdavo polemizavimui su „Aušrine" ir kitais, priešingais krikščioniškajai minčiai, tuometiniais laikraščiais, atremdama jų kritiką, priekaištus ir įžeidimus.

Praėjus metams nuo *Ateities* pasirodymo, jai vis dar tebespausdinamai kartu su „Draugija", redakcija pateikia trumpą nuveiktų darbų, patirtų sunkumų ir numatomų uždavinių apžvalgą, kurioje tarp kitko rašoma:

„Antri *Ateities* gyvavimo metai bus tolesniu žingsniu prie to pat aukšto tikslo. Ir turime viltį, jog ir tą antrąjį žingsnį mums pasiseks tinkamai padaryti nei kiek iš tiesos kelio neiškrypstant.

Tiesą pasakius, jau ir pirmutinis mūsų žingsnis nepasiliko be pasekmių. Nuo pat savo pasirodymo *Ateitis* tapo nauju pritraukimo centru, aplink kurį tuojau ėmė spiestis gan skaitlingi jaunimo būreliai, maloniai atsliepdami iš įvairių Lietuvos miestų ir iš svetur. Ir nesunku suprasti delko?

Mat ačiū „Ateičiai" mūsų moksleiviai susilaukė organo, kuriame gali jau ne tik vieną, bet ir kitą tiesos pusę pamatyti ir tuo būdu išsidirbti nuomonę apie pilną tiesą kiekviename svarbesniame mokslo, tikėjimo bei gyvenimo klausime".

Galbūt pats svarbiausias darbas, kurį *Ateitis* atliko per tuos pirmuosius savo gyvavimo metus ir toliau žadėjo tęsti, buvo tai, kad Lietuvos moksleiviai jau galėjo pasirinkti: tie, kuriems svarbu būti krikščioniu-katalikų, kurie nori laikytis krikščioniškosios pasaulėžiūros, pasiremiančios tikėjimu į Kristaus mokslą ir to mokslo tiesas, galėjo šlietis prie naujojo ateitininkų sąjūdžio ir atsakymų ieškoti to sąjūdžio oficialiame žurnale *Ateityje.* Kitaip sakant *Ateitis:* „paskubino mūsų moksleivijoj idėjinės segregacijos procesą: kas tikėti nesidrovėjo — stojo prie *Ateities,* kas manė galįs gyventi be tikėjimo, be Dievo — nuėjo sau šalin. Dabar nebebus jokių *qui pro quo.* Kas yra katalikas, tas stengsis būti kataliku ir rūpintis pažinti, dėlko jis yra katalikas. Tiems *Ateitis* padės pozityviai aiškindama katalikiškos pasaulėžvalgos pamatus. Kas bevelys likti „laisvamaniu" — turės irgi pasistengti suprasti, dėlko jis „laisvąją mintį" stato aukščiau negu Kristaus mokslą. Tokiems *Ateitis* stengsis taipogi būti naudinga, polemiškai išrodinėdama laisvamanybės dogmatų silpnumą". *Ateitis,* nr. 1, 1912 m.

Laiškų redakcijai skyriuje (tame pačiame nr.) Kazys B. kreipiasi į, *Ateitį* skaitančius, „draugus ir drauges":

„Jau suėjo metai, kaip pasirodė *Ateitis.* Visi mes ją pamilom, ją pamėgom ir su ją susigyvenom. Mūsų širdyje jaučiama kraštas noras matyti *Ateitį* kuo įvairiausia, kuo įdomiausia ir mes visi stengsimės savo plunksna, savo norais prie to prisidėti. ...*Ateičiai* turi rupėti, žinia, visi lietuvių moksleiviai. Iki šiolei *Ateityje* jaučiama stoka korespondencijų ir žinių iš moksleivių gyvenimo. *Ateities* Redakcija čia visai nekalta. Tuomi turi pasirūpinti patįs ateitininkai. Taigi, draugės ir draugai iš visų kraštų, nesigailėkite triūso ir kuo daugiausia siųskite žinių iš savo kampelio".

Galima tik pridurti, kad, kas buvo svarbu *Ateities*

gyvavimo pradžioje — pirmaisiais, antraisiais jos metais — iš tikrųjų nepasikeitė iki aštuoniasdešimtojo jos gimtadienio. Net ir Kazio B. raginimas savo draugams bei draugėms, kad siųstų korespondencijas, žinias, savo mintis ir kūrybą *Ateičiai,* tinka mūsų laikams, kai nuolat reikia beveik tais pačiais žodžiais kreiptis į ateitininkų vienetus ir maldaute maldauti medžiagos žurnalui. Tačiau *Ateities* siekiai ir tikslai šiandien yra lygiai tokie pat, kaip buvo anuomet: suburti krikščioniškąją lietuvių inteligentiją po Kristaus ir tėvynės meilės vėliava.

SENIAUSIAS *ATEITIES* KONKURSAS

Kiekvienais metais skelbiami keli konkursai. Juos skelbia organizacijos, JAV LB Švietimo taryba, žurnalai, dienraščiai, draugijos: tik rinkis ir dalyvauk. Kai kurie konkursai skelbiami jau daug metų ir jų įnašo į lietuvių kultūrinį gyvenimą niekas negalėtų paneigti (pvz. dienraščio *Draugo* skelbiami romano konkursai), kiti — vienkartiniai; vieni geriau, kiti prasčiau pavyksta. Konkursų skelbiamu pasižymi ir *Ateitis.* Beveik nuo pat ankstyvųjų pasirodymo laikų buvo skelbiami ne tik rašinių ir poezijos, bet ir žurnalo platinimo konkursai. Ši tradicija tęsiama ir išeivijoje. Kasmetiniai *Ateities* konkursai tebesutraukia nemažą būrį kūrėjų, kurie nori savo laimę išbandyti, atsiųsdami nuotraukų, rašinių ir eilėraščių.

Ateities konkursų tradiciją per eilę metų labai sutvirtino buvęs ilgametis redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas ir nuolatinis žurnalo rėmėjas — konkursų mecenatas prel. Juozas Prunskis, iš kurio dosnios rankos jau daug metų dalinamos laimėtojams premijos ir dar ilgai jie bus apdovanojami.

Nėra abejonės, kad konkursų skelbimas — labai sėkminga priemonė (ypač jaunesniųjų) kūrybai žadinti. Juo labiau išeivijoje, kur mūsų spaudos leidimo sąlygos tokios skurdžios, jog neįmanoma mokėti honorarų bendradarbiams. Laimėtoji — nors kukli — premija suteikia pasitenkinimą ir jos laimėtojui, ir žurnalo redakcijai.

Kaip minėta, esame prie konkursų pripratę, juos priėmę ir be jų dažnai neišsiverstume, nes atsiųstoji konkursui medžiaga (net ir nepremijuotoji) praturtina bei užpildo spaudos puslapius. Nuoširdžiai tikime, kad ir, į šiais metais skelbiamą, *Ateities* konkursą gausiai atsilieps jaunieji skaitytojai.

Tikriausiai daug kam nežinoma, kad pirmasis *Ateities* konkursas paskelbtas 1911 m. 10 numeryje. Konkurso tema — ateitininkų himnas. Tų pačių metų gruodžio mėn. (nr. 11-12) žurnale išspausdinti trys eilėraščiai (pasirašyti X, Y ir Z) su redakcijos paaiškinimu, kad tai: „trįs *Ateities* konkursui atsiųsti „Ateitininkų hymno" tekstai. Kuris iš jų verčiausias tapti ateitininkų hymnu, tesprendžia patįs gerb. *Ateities* skaitytojai, pranešdami redakcijai atvirute savo nuomones. Geistina, idant tame balsavime dalyvautų visi ateitininkai".

Įdomumo dėlei spausdiname po du pirmuosius kiekvieno eilėraščio posmelius. Iš jų galime matyti, kad

Sendraugių grupelė. Iš k.: gen. Dirmantas, Matulionis, Ramūnienė-Paplauskienė ir B. Žukauskas.

eilėraščiai yra tarytum „kalte nukalti" — dirbtiniai, nesklandūs, eilėdara prasta, o ir ateitininkų siekiai bei tikslai prastai išreiškiami.

* * *

ATEITININKŲ HYMNAS

Eilės parašytos *Ateities* konkursui

I

Uždainuokim meilės tvirtą dainą —
Kur praskintų švieson kelią,
Kur suteiktų didžią galę!..
Mūsų jaunos dienos greit praeina:
Sėkim gerą į krūtinę,
Gerbkim Kristų ir tėvynę!
Uždainuokim meilės tvirtą dainą.

.....

Instaurare omnia in Christo —
Mūsų obalsis lai būna,
Lai gaivina sielą, kūną!
Kad kiekviens drąsiai be baimės bristų
Iš tinklų moningo melo,
Kol širdis dar neatšalo!
Instaurare omnia in Christo.

II

Į darbą, draugės ir draugai,
Jaunas sujungkime rankas!
Pamylę Lietuvą karštai
Jai savo neškime spėkas!
Mumyse jos visa viltis,
Tik būkim darbininkai!
Skaisti mums žiba ateitis
Valio, „ateitininkai"!

Pirmyn prie grožio, prie šviesos,
Tolyn nuo žemiškų purvų!
Artyn prie dangiškos šviesos,
Prie idealų amžinų!..
Doroj, moksle visad pirmi,
O draug ir katalikai, —
Net priešų busim gerbiami...
Valio, „ateitininkai"!

III

Vienas prie kito į ratą sustokime,
Draugės ir mieli draugai,
Giesmę vienybės išvien užgiedokime,
Mūsų bendri juk darbai.
Tegu pajuokia mus priešų govėda, —
Nieku nueis jų viltis...
Ateitininkais mums būti negėda,
Mūsų juk bus ateitis!..

Obalsiai nauji jau skamba tėvynėje,
Ragin prie darbo visus,
Žadinkim savo jaunoje krūtinėje
Pasišventimo jausmus!
Darbu ne pykčiu kovokim su bėda, —
Kelkim į dangų širdis!..
Ateitininkams daryt tai negėda,
Mūsų juk bus ateitis!

* * *

HYMNAS.

Kas gi ten aukso spindulius beria?
Kuo taip nušvyto rytai ateities?—
Širdis, it rasą gaivinančią, geria,
Sieloj tvirtybė ir galė vilties:
Lietuvą Dievas apveizdi ir gina,
Amžiais suvargusios jos neapleis,
Ateičiai dvasios galiunus gamina,
Vesdamas juos stebuklingais keliais.
Tilkit-nutilkit, kurie prieš Dievybę
Bandėt kovoti viešai ar slaptai,—
Musų ideja: tikybos brangybė,
Mokslo, dorumo, tautos reikalai.
Ateitį regim tėvynės laimingą
Šviečia mums kryžius ant mus' vėliavos
Stokime drąsus į kovą garbingą—
Dirbkim,—krutėkime del Lietuvos!

A. Ž.

„Ateitis" nr. 5, 1912 m., 209 psl.

1912 m. gegužės mėn. numeryje (nr. 5) jau išspausdintas kun. Jurgio Tilvyčio-Žalvarnio keturių posmelių eilėraštis („Hymnas"), kurį mes iki šiol vadiname at-kų himnu. Apie šio eilėraščio parinkimą ar sukūrimą *Ateities* žurnalas jokių žinių nepateikia, tačiau neatrodo, kad eilėraštis būtų buvęs atsiųstas konkursui (už jį skaitytojams balsuoti neliepiama). Šiaip ar taip, himno tekstą priėmė ateitininkų centro valdyba, sudaryta iš Maskvos un-te studijuojančių ateitininkų. Himnui muziką sukūrė kompozitorius Česlovas Sasnauskas, tuo metu gyvenęs Petrapilyje. Muzika parašyta 1912 m. pabaigoje. Netrukus po to išspausdintos gaidos su žodžiais (1913 m.) ir himnas paskleistas ateitininkų būreliuose.

APIE ATEITININKŲ HIMNO AUTORIŲ

1932 m. pirmame *Ateities* puslapyje (sausio mėn., nr. 1) išspausdinta kun. Jurgio Tilvyčio — A. Žalvarnio nuotrauka su mirties data: 1931.XII.24. Tame pačiame numeryje, 24 psl. rašoma:

„Kalėdų švenčių metu liūdna žinia apskriejo Ateitininkų šeimą. Kūčių dieną mirė kun. Jurgis Tilvytis-A. Žalvarnis, Ateitininkų Himno autorius. Mirė staiga ir netikėtai — sakydamas pamokslą ant kapo savo bendrabrolio marijono. „Budėkite tat, nes nežinote nei dienos nei valandos", — buvo paskutiniai Velionies žodžiai. Juos ištaręs staiga krito ant žemės ir numirė. Jo staigi mirtis tapo didžiu patvirtinimu tų jo pasakytųjų Evangelijos žodžių. Dievo kunigas net savo mirtimi patvirtino Evangelijos žodžių teisingumą.

Kun. Jurgio Tilvyčio mirtis yra skaudi ir visai Lietuvai ir ypač ateitininkijai. Velionies asmeny mes nustojome didžio žmogaus. Lietuva neteko didelio patrioto, Bažnyčia gero kunigo, vargšai nenuilstamo rūpestingo globėjo, katalikų visuomenė uolaus darbininko, ateitininkai — pajuto neturį savo eilėse to žmogaus, kuris iškilmingoj giesmėj sukaupė iš išreiškė ateitininkijos idealus, pasijuto nebeturį savo eilėse Himno autoriaus ir buvusio dvasios vado".

Kun. Jurgis Tilvytis buvo marijonas, švietėjas, poetas, pasirašydavęs A. Žalvarnio slapyvardžiu. Gimęs 1880 m. Zarasų apskr., mokėsi Mintaujos gimnazijoje, o vėliau Rusijoje. Iš gimnazijos buvo pašalintas (1896 m.), nes atsisakė kalbėti maldą rusiškai. Vėliau lankė Žemaičių kunigų seminariją Kaune; kunigu pašvęstas 1903 m. Buvo labai veiklus ir pareigingas, rūpinosi švietimu, vargšų šelpimu. Visą savo turtą atidavė, Pažaislyje besikuriančioms, seselėms kazimierietėms. Į marijonus įstojo 1922 m., vėliau Lietuvos un-te (Kaune) mokslus baigė teologijos licenciato laipsniu. Klebonaudamas Marijampolėje, pastatė marijonų gimnazijos rūmus. Nuo 1927 m. iki mirties buvo marijonų vyresnysis ir Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčios rektorius; tuo pat laiku vyskupijos katalikų veikimo vadovas, socialinių ir labdaros reikalų sekretorius. Kun. Tilvytis labai daug darbavosi labdaros srityje. Po mirties Panevėžyje jam pastatytas paminklas ir vargšų ligoninė pavadinta jo vardu.

J. Tilvytis-Žalvarnis eilėraščius pradėjo kurti dar seminarijoje. Jo poetinis palikimas labai negausus, išleisti trys eilėraščių rinkinėliai (vienas tik 16 psl.): „Dienelei brėkštant" (1909), „Paistriečiai" (1910) ir „Rūtų saujelė" (1912). Pastarajame yra eilėraštis, pavadintas „Ateitininkų himnu". Parašymo vieta: „Užugavos, Paystryje"; data — „1912, 6 ir 7 vasario". Be himno ateitininkams J. Tilvytis parašė dar pavasarininkams, blaivininkams ir kitiems himnus. Bendradarbiavo tuometinėje spaudoje („Lietuvių laikraštyje", „Bažnytinėje apžvalgoje", „Draugijoje", „Ateityje", „Šaltinyje"...).

Kun. Tilvytis ypač rūpinosi, kad, lietuvių liaudies pamiltosios, giesmės būtų apvalytos nuo gausių bar-

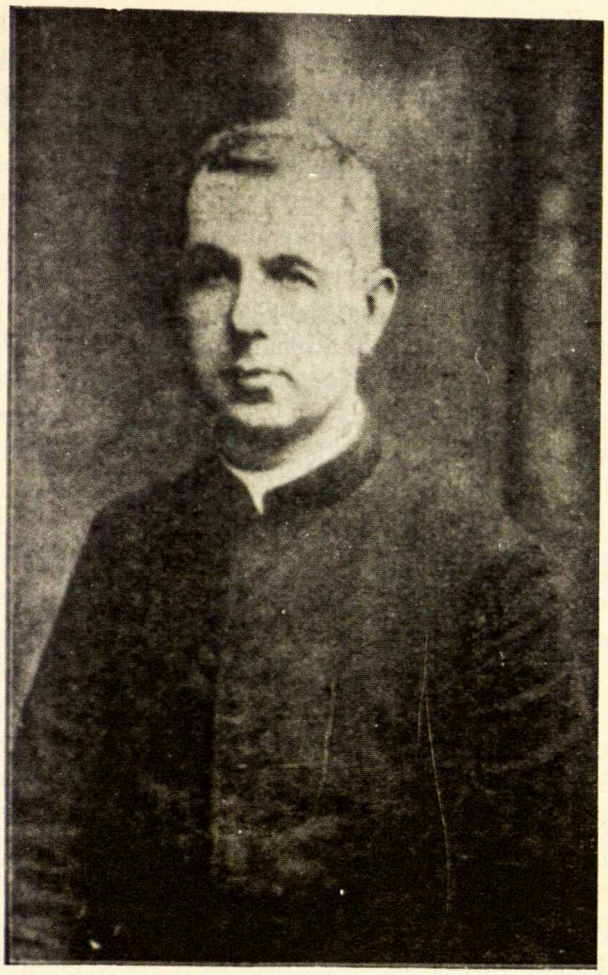

Kun. Jurgis Tilvytis-A. Žalvarnis.

barizmų. Atliekamu nuo kitų darbų laiku taisė iš senųjų „kantičkų" giesmių tekstus — ruošė giesmyną, kuris išleistas 1930 m. „Giesmyne" buvo 321 giesmė, tarp kurių 94 parašytos paties Tilvyčio, 160 — ištaisytos, o likusios surinktos iš kitų šaltinių. Kan. F. Kapočius apie J. Tilvytį rašo:

„Dievo ir tėvynės meile gyvendamas, stengdavosi, tariant jo paties žodžiais, užkišti būtiniausias spragas atgimstančios mūsų tautos dvasios gyvenime. Šiais motyvais gimė ateitininkų himnas ir nemažai kitų eilėraščių. Jo kūrybos temos ir turinys — tai gyvas jo idealizmo veidrodis. Jis rašė tai, kuo sielojosi ir kam visa širdimi buvo atsidavęs. Šiuo atžvilgiu kun. J. Tilvytis buvo išskirtina asmenybė, kurio užsibrėžtieji idealai ir gyvenimas neturėjo disanansų ir vyko darnioj harmonijoj.

Tai buvo tikras ateitininkas, kuriame, tariant Kristaus žodžiais, „nėra vyliaus". ...Visą savo gyvenimą aukodamas Dievo ir Marijos garbei bei savo tautos gerovei, kun. J. Tilvytis, būdamas ir vienuoliu, niekada nepamiršo savo mylimųjų ateitininkų ir lietuviško jaunimo. Daugely vietų jis vadovavo jų rekolekcijoms, darydavo jų susirinkimus, laikydavo paskaitas, nešdamas šventąją ugnį, — viską atnaujinti Kristuje, kuria plakė jo paties širdis".

Kun. J. Tilvyčiui skirtas straipsnis 1932 m. „Ateityje" užbaigiamas jo laidotuvių aprašymu:

„Miręs kun. Tilvytis iš Panevėžio, kur ligi mirties darbavosi, Marijonų vyresnybei įsakius buvo pervežtas į Marijampolę ir ten palaidotas. Į amžino atilsio vietą palydėjo gausinga minia, susirinkusi išreikšti pagarbą ir dėkingumą už jo didelius darbus. Ant kapo ateitininkai pagiedojo Ateitininkų Himną ženklan, kad jie ištikimai eis užsibrėžtu keliu ir šio galingo Himno žodžiai bus įgyvendinti. Nors Himno Autorius mirė, bet jo darbai ir idėjos gyvos jaunuomenės širdyse, kuri vardan jų gyvens, dirbs ir kovos".

Šaltiniai:

„A.a. kun. Jurgis Tilvytis, MIC (A. Žalvarnis)", *Ateitis, nr. 1, 1932;*

Kun. Stasys Yla, „Ateitininkų himnas", *Ateitis,* nr. 2, 1958;

Kan. F. Kapočius, „Kun. Jurgis Tilvytis, Žalvarnis", *Ateitis,* nr. 6, 1953;

Lietuvių Enciklopedija, XXXI t., 1964, Boston, MA

MALDA UŽ TĖVYNĘ

A. Žalvarnis

Teka nuo amžių srovė krištolinė
Nešanti meilę paties Visagalio...
Viešpatie, leisk jai per mūsų Tėvynę
Plaukt ir gaivinti suvargusią šalį!

Dvelk tautos valion, paveik į jos protą
Vagai pagilint malonių upelio...
Dieve, laikyk ją kaip gėlę rasotą
Priešams užtverto į saulę darželio!

Dvasios Šventosios ugnim tegu žiba
Skaisčiosios širdys Lietuvos jaunimo;
Darbu ir mokslu, dora ir tikyba,
Dieve, leisk stiprint tautos atgimimą.

ŠVENTOJO KELIAS

Sesuo M. Palmira

Š.m. kovo 3 d. Vilniuje buvo pašventinta Šv. Kazimiero vardo bažnyčia. Nors Bažnyčios liturgija buvo gavėniška, bet Vilniaus varpai skambėjo velykiškai. Tas varpų skambesys skatina susimąstyti: kas gi buvo šv. Kazimieras? Kas yra tie sausio tryliktosios dienos kankiniai? Ar nėra panašumo tarp jo ir jų?

Kovo mėn. mes vienu ar kitu būdu paminime savo tautos globėją šv. Kazimierą. Minėjimuose jis būna paminimas daugiau iš istorinės pusės. Tos savybės daugiau apčiuopiamos, matomos ir lengviau apie jas kalbėti. Mažiau kalbama apie jo, kaip šventojo, bruožus: kaip jis pasiekė dvasines aukštumas, ką teko nugalėti ir kokių priemonių imtis, kame yra šventumo branduolys. Šventumas nėra forma, į kurią įspaustas asmuo automatiškai pasidarys šventasis. Aš čia noriu pasidalinti mintimis, kaip žmogus, Dievo malonės veikiamas, su ja bendradarbiaudamas, artėja į ryšį su Dievu.

Su šv. Kazimieru mus jungia kilmė. Jis buvo teisėtas lietuvių tautos sūnus ir valdovas. Bet gal daugiau nei tautiniai ryšiai ar karališkasis kraujas su Kazimieru mus jungia jo šventumas. Mūsų liaudis menkai težinojo apie jauno karalaičio žygį užimti Vengrijos sostą, ne ką težinojo apie jo gabumus ir pajėgumą tvarkyti pašlijusius savo tėvo — karaliaus — ekonominius reikalus. Tačiau mūsų liaudis jį garbino kaip šventąjį karalaitį, pasižymėjusį skaistumu, meile vargšams ir kitomis dorybėmis.

Kas yra šventasis? Ne vienas šventojo idealą sutinka abejingai. Tas idealas dar labiau nublunka, perskaičius legendarinius šventųjų gyvenimų ir darbų aprašymus, kurių ypač gausu iš XIII-XIV a. Tai daryta šventiesiems pagražinti, iškelti. Perskaičius tuos aprašymus, yra pagrindo kritikuoti jų autorius, bet netikslu nusisukti nuo šventojo ir jo idealo. Pagrindinis šventojo idealas, jo kelias, lieka nekintamas. Gali keistis tik priemonės šventumui pasiekti. Priemonės priklauso nuo laiko ir gyvenamosios aplinkos. Šventasis visa būtimi aukojasi Dievui ir žmonėms. Jis savo darbą sudvasina, perkeičia į maldą, o maldą suaktyvina, padaro ją veiklia, gyvenimiška. Užtat krikščionybė rūpestingai puoselėja prigimtines žmogaus dorybes: išmintingumą, valingumą, teisingumą, jausmų taurumą ir kitas, nes ant jų Dievo malonė stato ir išdailina pilnutinį žmogų. Tai vyksta ne be žmogaus pastangų. Gyvenimo tikrovėje šventumas yra krikščioniškojo gyvenimo subrendimas, pilnatis. Negalima pamiršti, kad visa tai įgyvendinama antgamtine malone ir prigimtom pastangom — Dievo ir žmogaus sujungtomis jėgomis. Šventumas žmogiškon tikrovėn nužengia tik per Kristų, per tikėjimą į Kristų ir veikimą Kristuje. Tikėti — tai reiškia įsileisti Kristų į savo namus, į savo kasdienį gyvenimą, visa atlikinėti su Juo ir dėl Jo. Nėra reikalo toli keliauti, kad surastume Kristų. Jis yra kiekviename mūsų brolyje. Teisingai prof. S. Sužiedėlis, kalbėdamas apie šv. Kazimierą, sako: „Kad tai, kas Dievo šlovei raškoma mūsų žemėje, yra kasdieniški žmonės. Žmonės šio pilko žemės grumsto, kurio prisotintos ir apsunkintos visų mūsų širdys. Šv. Kazimieras nebuvo iš rojaus išbirusi gėlė, kurią angelai pakėlė prie Dievo sosto. Viešpats tokių gėlių nebarsto ir nėra jomis per daug susidomėjęs šioje žemėjo. Dievo renkamieji pamažu atsikrato žemės traukos, atitolsta nuo jos geismo kartais taip nepastebimai, kad bendralaikiai žmonės sunkiai besuvokia, kas juos išskiria".

Laimingi esame, kad Dievas nežarsto šventųjų iš dangaus žemėn, o teikia kiekvienam pakankamai malonių. Kiekvienas norintysis gali tapti šventuoju. Ne vienas nusiskundžia, kad didmiesčių aplinkoje sunku išsaugoti nesuteptą sąžinę. Kažin, ar karaliaus dvaro aplinka buvo dėkingesnė šv. Kazimierui negu mūsų miestai? Karališkoje šeimoje vargiai kas besidomėjo Kazimiero pasirinktu keliu. Nors jo motina buvo pamaldi, bet jai daugiau rūpėjo sukrikščioninti karališkus kaimynų sostus, pasodinti ten savo vaikus. Jaunesnysis Kazimiero brolis Aleksandras buvo tipiškas karališkos aplinkos ir puotų mėgėjas. Argi tai neskaudino Kazimiero jautrios ir tyros sielos? Jis buvo vienas su savo idealu, jo siela šaukėsi Dievo nakties tyloje, kai dvare judėjimas nurimdavo. Tuomet Kazimieras ieškojo poilsio maldoje ir atgailoje, rūpestingai valydamas dėmes ne tik nuo savo sielos, bet ir nuo dvaro puotautojų, ir viso valdomo krašto. Puotų ir vaišių jis išvengti negalėjo, bet jų metu buvo santūrus, o tai turėjo nemažai jam kainuoti valios jėgų.

Nors šventasis bręsta kasdienybėje, bet jis yra dieviškosios tikrovės liudytojas ir turi pasirinkti atitinkamus ginklus savo liudijimui apginti. Jo ginklas yra meilė. Kovojanti meilė yra išmintis, kuri negriauna, o

stato. Šventajam rūpi vesti žmogų į Dievą, laimėti žmogui laimę, sudėti į jo rankas pačią didžiausią vertybę, kurios šviesoje išsisprendžia visos problemos. Dėl to kiekvienam šventajam būdinga Dievo ir žmogaus meilė. Kebliausiuose savo reikaluose, net ir tada, kai jaučiamės esą kalti, vis dėlto drąsiai kreipiamės į šventąjį, jausdami, kad jis nėra prisikrovęs akmenų ir pasiruošęs sviesti į nusikaltėlį, bet, prisipildęs meilės iš neišsenkančio dieviškojo šaltinio, tuo meilės turtu dalinsis su mumis. Šventojo šūkis visais laikais nesikeičia: geru nugalėti blogį, meile atakuoti kerštą ir skriaudas. Kur susitinka dvi kerštingos širdys, blogis neišvengiamai plečiasi tolyn. Kai susitinka kerštas ir meilė, kerštą meilė nugali.

Krikščionybė pinta ir laikosi ne moksliškais įrodymais, bet meilės ir aukos jėga. Šią meilės ir aukos jėgą šventasis naudoja pakeisti pasaulį ir žmogų. Šventasis yra galingas ne armijomis, bet kentėjimu. Jo kentėjimas iš meilės yra nuolatinis blogio nugalėtojas. Visoje žmonijos istorijoje tikrieji krikščionybės laimėjimai buvo pasiekti tik meilės ginklais. Šv. Kazimieras, matomai, įsijungė ir suprato, ką reiškia meilės ir kančios jėga, nes jis savo gyvenimą nuolat kreipė meilės ir atgailos kryptim. Meilė ir atgaila eina su kančia, stipriai kančios nuspalvinta, perpinta.

Verta šiek tiek stabtelėti ties šv. Kazimiero nepasisekimais. Kai jam nepavyko atsisėsti į Vengrijos karaliaus sostą, ne vienam didikui atrodė, kad nesėkmė sutriuškins karalaitį. Tačiau tai buvo tik dar viena pakopa į šventumo sostą. Kai daugeliui karališkojo dvaro aplinka buvo dorinio smukimo ir charakterio menkėjimo priežastis, Kazimierui karališkoji kilmė ir gyvenimas buvo takelis į šventumą. Dėl to nei gyvenamasis laikotarpis, nei patogumų gausumas nepateisina atsisakymo tobulėti. Turtas ar neturtas, gabumai ar nesėkmės susiderina šventojo kelyje jo naudai. Visa, ką gyvenime sutinka ir kas atsitinka, pasitarnauja didžiosios vertybės — vienybės su Viešpačiu — siekimui. Šventasis pralaimėjimų nepripažįsta, nepasisekimai jo žingsnių į Viešpatį nesulėtina.

Kai pirmą kartą bolševikai okupavo Lietuvą, vienas universiteto profesorius, atsiradęs Amerikoje, kalbėjo tūkstantinei miniai šiais žodžiais: „Dabar pasaulyje gali būti ramūs dviejų rūšių žmonės — bepročiai ir šventieji. Pirmieji negali tragikos pajusti nei suprasti, todėl nepajėgūs kentėti. Šventieji jautriai pajunta ir giliai išgyvena žmonijos tragediją, bet jie atsirėmę į dangų, todėl kenčia su meile ir viltimi. Jie maldauja Viešpaties šviesos ir jėgos kantrume visiems".

Mes buvome ir esame mužutės sėklos, negeros rankos išmestos iš savo tėvų žemės. Tačiau tos sėklos, kad ir mažutės, Kristaus malonės jėga gali išaugti į galingus ąžuolus. Poeto Henriko Nagio žodžiais tariant: „Aš išaugau ligi dangaus. Mano viršūnėn įsikimba vėtros kruvinais nagais, ir drasko žiedus ir šaknis. Ir šaltis žiemos naktim man kraują stingdo šakose. — Bet mano rankos tvirtos: lyg iš akmens nukaltos. Audringom naktim aš paneriu jas į žvaigždynus, ir aš jaučiu, kaip žvaigždės srūva man per pirštus..." („Medis prie gatvės").

Tos „srūvančios žvaigždės", tai Dievo malonių nuleidimas žemėn, šventajam užtariant. Savo šaknimis tvirtai įaukime į tėvų žemę, o rankomis, tai yra savo darbais, siekime dangaus. Iš ten kildinkime mūsų tautai naujas žvaigždes — šventuosius. Nesiūlykime šventojo garbės tik kitiems. Kiekviena galva pajėgi pakelti šventumo aureolę, nė viena siela nėra per menka susijungti per meilę su Dievu. Kiekvienos rankos pakankamai geros atlikti šventojo veiksmus.

Koks skirtingas buvo šv. Kazimiero kelias, palyginus jį su sausio tryliktosios kankiniais? Iš esmės neskirtingas. Ir kankiniai, ir šventasis nebijojo aukos. Kieti ir sunkūs žingsniai tų, kurie šiandien — dabar — nori visa atnaujinti Kristuje, bet jie prasmingi ir žavūs, nes Kristus eina kartu. Jis mūsų nepaliks. Tikėkime ir pasitikėkime, kad Jis duos jėgų statyti savo kojas į Jo pramintas pėdas.

Stasys Yla

ŠVENTAJAM KAZIMIERUI

Šventas Kazimierai, amžiais prisimenam
Tave lyg žiburį aukšto dangaus.
Meldi pas Viešpatį, vedi ir kvieti mus
Ilgesiu, nerimu Dievo žmogaus.

Išskleidei vėliavą švento tikėjimo,
Ženklinai kryžiumi mūsų kelius.
Apglobei Lietuvą, audrų vis liečiamą,
Stiprinai, drąsinai brolius savus.

Nūnai maldaujame, švieski iš naujo mum
Audriam gyvenime žvilgsniu drąsiu.
Lyg vytis — riteris, išaugęs švyturiu,
Veski į pergalę ryžtu nauju.

Šventas Kazimierai, amžiais prisimenam
Tavo užtarimą mūsų tautoj.
Melski pas Viešpatį, veski ir kvieski mus
Telktis ir vienytis laisvės kovoj.

RIMTŲ MINČIŲ IR IŠDYKUSIO RIMO POETAS

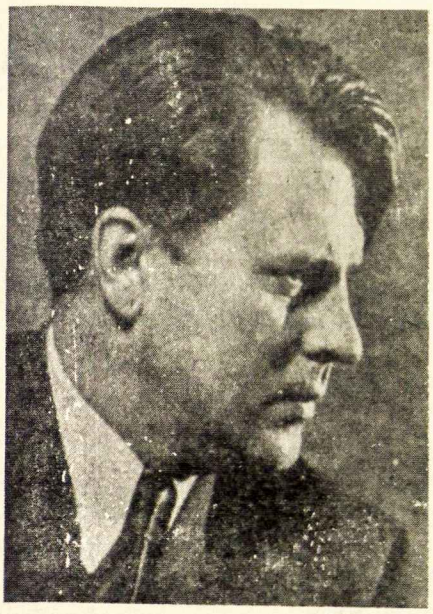

Leonardas Žitkevičius

Jeigu pagaunu kartais rimtą mintį,
Tuoj suėda ją išdykęs rimas.
Bet dėl to nėra ko nusiminti,
Nes ir šitie žodžiai — tik žaidimas.

„Žaislai" iš *Daiktai ir nuorūkos*

Leonardas Žitkevičius žaidžia žodžiais kaip žaislais: pilsto juos tarytum smulkius akmenukus iš saujos į saują, kol jie, atrodo, be jokių ypatingų pastangų sukrinta į posmus, pavirsta poezija. Ir ne bet kokia poezija, o dvilype. Vienoje pusėje išsirikiuoja vaikams skirtieji eilėraščiai, kitoje — satyros.

Vaikų poezija L. Žitkevičiaus kūryboje yra gausiausia, gal dėl to, kad jis pirmiausia pasireiškė kaip vaikų poezijos kūrėjas. Gimęs 1914 m. Vabalninke, mokėsi Biržuose, Kaune, Klaipėdoje, Vilniuje. Universitete studijavo lituanistiką. Keletą metų mokytojavo pradžios mokyklose. Galbūt čia geriausiai susipažino su vaikų pasauliu, kurį taip vykusiai atkūrė eilėraščiuose. Vėliau pasuko redaktoriaus keliu: Lietuvoje buvo Valstybinės knygų leidyklos redaktorius, Kauno radiofono literatūros skyriaus redaktorius, jaunimo radio valandėlių vedėjas; išeivijoje dirbo *Žiburių* redakcijoje, redagavo *Ameriką*, dirbo *Darbininko* redaktoriumi.

Pirmieji eilėraščiai spausdinti 1927 m. *Žvaigždutėje*. Buvo nuolatinis *Ateities spindulių* ir *Ateities* bendradarbis. 1935 m. net vedė „Kreivų šypsenų" skyrių. Štai posmelis iš 1935 m., nr. 1 „Kreivų šypsenų". Nors jis pasirašytas Chapusčiaus slapyvardžiu, bet skamba labai „žitkevičiškai".

Profesoriaus plikam pakaušy
Ruda bitutė susišiaušė.
Paskui dalykas toks įvyko,
Kad kietas guzas tik paliko...

(„Gamtos draugo ekskursijos nuotrupos")

Pirmasis eilėraščių rinkinys *Čyru vyru pavasaris* išleistas 1935 m. Lietuvoje taip pat išleistos knygos: *Su tėvelio kepure* (1938), *Muzikantų brigada* (1941), iš vokiečių kalbos versta poemėlė *Septyni Kriauziukai* (1943) ir *Tarp tūkstančio žvaigždelių* (1944). Išeivijoje išėjo *Nemunėlio šnekos* (1945) ir *Saulutė debesėliuos* (1953).

Lietuvoje ir išeivijoje sukurti L. Žitkevičiaus eilėraščiai vaikams skiriasi savo tematika, bet ne forma. Pirmuosiuose vyrauja kaimo gamta, lietuviška aplinka, džiaugsmas, giedri nuotaika. Išeivijoje eilėraščių nuotaika ir vaizdai priderinti prie skirtingos aplinkos, bet grįžtama ir į tėvynę, svetimi vaizdai derinami su lietuviškaisiais.

L. Žitkevičiaus eilėraščiai vaikams pasižymi sklandžiu eiliavimu, paprastais, aiškiais vaizdais ir turiniu. Jie lengvai skaitomi, deklamuojami, o nemažas skaičius — dainuojamas.

Ypač ankstyvesniaisiais kūrybos metais L. Žitkevičius kūrė ir nevaikiškų eilėraščių, kurių nemažai spausdinta nepriklausomos Lietuvos periodikoje ir literatūriniuose metraščiuose, antologijose. Šiuose eilėraščiuose kalbama apie meilę, ilgesį, pavasario šypsenas ir rudeniškas nuotaikas, o išeivijoje — apie tėvynės praradimo skausmą, sudužusias iliuzijas, šviesesnės ateities viltis.

Satyrinius eilėraščius L. Žitkevičius pradėjo rašyti okupacijų metais. Juose buvo „skalbiami" ir raudonieji, ir rudieji Lietuvos okupantai. Vėliau L. Žitkevičius išaugo vienu talentingiausių lietuvių humoristinės poezijos kūrėjų. Satyrinius-humoristinius eilėraščius pasirašinėjo Runcės Dandierino arba Balio Pavabalio slapyvardžiais. Pirmuoju slapyvardžiu išleistas rinkinys *Šilkai ir vilkai* (1950), arba „dainos vietinės ir sovietinės". Antruoju — *Vizijos prie televizijos* (1957). Geriausiai pavykusiu laikomas lyrinių ironijų rinkinys *Daiktai ir nuorūkos* (1955). Pranas Naujokaitis, aptardamas šį rinkinį, rašo: „Ironiškas žvilgsnis į gyvenimą, į žmogaus tuščius troškimus, net į patį save — iš vienos pusės — ir eleginės nuotaikos dėl gyvenime vyraujančio blogio — iš kitos pusės — šiame rinkinyje sukuria ryškius kontrastus, draminę įtampą. Poeto žvilgsnis į pasaulį ir į žmogų pagauna daug spalvų, o jo emocija išsilieja nuoširdžia lyrine gaida. Žaidimas kontrastiniais vaizdais ir idėjų šuoliais šio rinkinio eilėraščiuose siekia estetinio tikslo".

Naujausias poeto rinkinys — *Milžinai ir slibinai* (1985). Savo satyrose jis užkabina ne tik politines temas, bet baksteli aštriu rašikliu ir į lietuvių išeivių gyvenimą: tarpusavio nesutarimus, nepasidalinimus garbe, lietuvių kalbos užteršimą barbarizmais, dolerių vaikymąsi, nutautimą ir kitas ydas. Šiame *Ateities* numeryje (ypač „Kreivose šypsenose") pateikiame kelis Leonardo Žitkevičiaus eilėraščius, iš kurių galima susidaryti bent blyškų vaizdą apie jo kūrybą.

Leonardas Žitkevičius

PRISIMINIMAS

Aš praėjau su ja pro klėtį,
Ir mirė žiedas lankoje,
Kad nemokėjau taip mylėti:
Mylėti žiedą, o ne ją.

Kodėl nebuvo ji kaip žiedas?
Jisai žydės ir nužydės.
Kodėl jinai paliko pėdas
Ir ant žiedų, ir ant širdies?

DAINUOJA VELNIAS

Velniai dainuoja, ūžia, šoka,
O angelai tik skristi moka.
Ir tyli angelas kuklus,
O velnias rodo stebuklus.

Tu jį girdi visoj planetoj,
Žavingai skambantį monetoj.
Matai jį žvilgsniuose mergų
Be uodegos ir be ragų.

Jis tau dainuoja mielą melą.
Jisai vynu paverčia smalą.
Ir skrenda angelas kuklus,
O velnias pila tau stiklus.

Lietuvių poezija, III d.
Chicago, 1971

DAR NE RUDUO

Nešiosiu liūdesį ant veido,
Ir niekas jo neišskaitys.
Seniai jau saulė nusileido —
Dar ne naktis, dar ne naktis.

Tegu pavasaris dar lankos,
Težydi žemė jo pilna.
Seniai baltuoja visos lankos —
Dar ne šalna, dar ne šalna.

Ne mano ašaros tai rieda,
Ne Mūšoj drumsčiasi vanduo.
Seniai šalna pakando žiedą —
Dar ne ruduo, dar ne ruduo.

SKAISČIAIS PAVASARIAIS

Žilam kalne Joninių ugnys,
Ir linksta kryžiai link arimo.
Į maršo taktą muškit, būgnai:
Gyveno ir nerimo!

Kada pavasariai pas klėtį
Jaunon gyvybėn kelia diegą,
Ak, taip norėtum netikėti...
Jie nemirė, tik miega...

Ant jų krauju šlakstyto kelio
Matau kaip saulę skaisčią gėlę.
Skaisčiais pavasariais jie kelias,
Gyvenimą pakėlę.

SAULUTĖ DEBESĖLIUOS

Vai nebežvengia bėri žirgeliai
Marguos padubysėliuos...
Lūžta dalgeliai, pūsta rugeliai...
Saulutė debesėliuos.

Skambėk, dainuže, minėk laimužę
Marelių gintarėliuos!
Vėjelis kaukia, marelės ūžia...
Saulutė debesėliuos.

Širdis nerimsta svečioj šalelėj
Ir skęsta ilgesėliuos.
O mūsų broliams — dygūs keleliai,
Saulutė debesėliuos.

Saulutė debesėliuos, 1953

ATKURIAMIEJI METAI: AR VYKDOME IDEALUS?

Kun. R. Grigas

(Šis pranešimas skaitytas jubiliejinėje Lietuvos ateitininkų Federacijos konferencijoje Vilniuje 1990.XII. 1-2 d.)

Brangūs Vienminčiai! Džiugu, kad galiu jus taip vadinti. Juo labiau džiaugiuosi, jus šiandien matydamas, nes čia, tikiu, susirinko kaip tik tie, kurie žino, ko nori. Jie suvokia savo tikėjimo, savo jaunystės vertę ir nori veikti: atiduoti savo energiją Dievui ir Lietuvai. Nori keistis ir keisti, sutvirtėti aukštybių ugnimi, sužėrus širdžių žarijas į vieną gorę. Juk ne taip dažnai savo ištižusioje, pasimetusioje ir chaotiškoje aplinkoje pasijuntame kartu — Kristaus dvasia, meile ir tvirtybe pripildytas mistinis Kristaus Kūnas, o mes — jo nariai.

Ir mano kreipimasis į jus šiandien bus ne bendri svarstymai, o labai įprastų, kasdienių dalykų apžvalga. Visi mūsų uždaviniai — ir į dangų nueit, ir Tėvynę apsaugot, ir ateitininkiją išugdyt — yra ne tolimi, migloti, o labai praktiški dalykai, kuriuos mes arba sprendžiame, arba ne. Tad pažvelkime į save. Kas išryškėjo per prabėgusį ateitininkijos atkūrimo laiką? Tik pernai per ypatingąją mums Kristaus Karaliaus šventę įvyko Atkuriamoji konferencija Vilniuje. Ką liudija tie metai už mūsų pečių? Ką jau dabar apie save, savo mėginimus, padėtį galėtume pasakyti?

Prieš metus ne visi ir žinojote, kas ta ateitininkija ir ką su ją veikti. O dabar? Akademinėse dienose pastudijavę, stovyklose susipažinę, susidraugavę, patyrę Jėzaus viešo išpažinimo grožį, jūs jau nebe tie. Jau rankos, jau dvasia tarytum nebetuščia, boluoja pro rūkus pasirinktosios ateities viršūnė, brėžiasi kelio, kuriuo kopsime, kontūrai. Bet ar jums neatrodo, kad, kai visa tai sprendžiama praktiškai, per dažnai kartojasi taisyklė: vienas kitas veiklus narys, entuziastas — jis važiuoja, rašo, organizuoja ir, aišku, nesuspėja, padaro netobulai, išsisemia, kitiems pasyviai ar ironiškai ste-

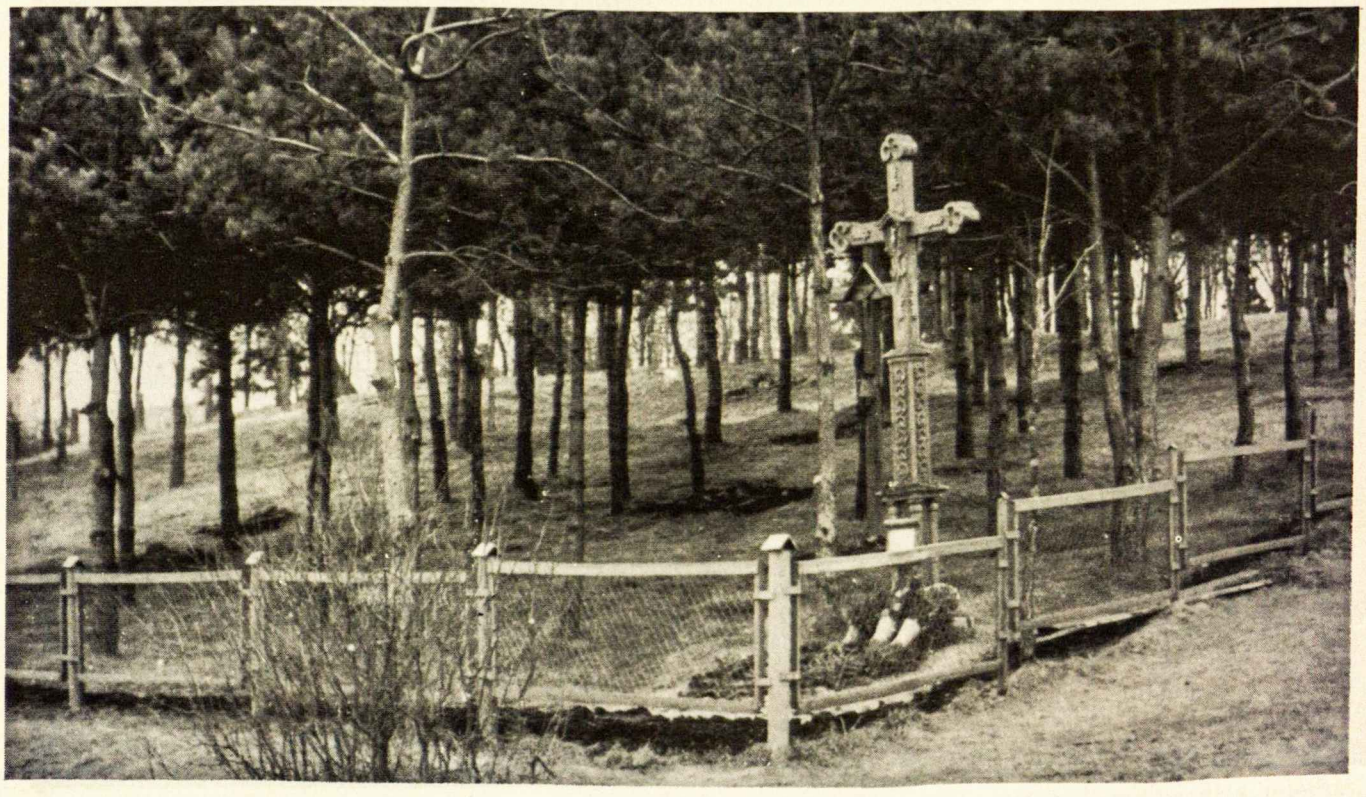

Pušynėlis prie Utenos, kur palaidota apie 40 partizanų

bint šį „plėšymąsi". Tai netoleruotina būsena. Ateitininkai yra kaip tik tie entuziastai, kurie suvokia organizacijos svarbą ir nori jai dirbti, kuo pajėgia, ką iš Dievo turi. Jei nejaučia kitų talentų, tai bent registracijos stalą, sakykim, gėlių puokšte papuošdami ar tvarkingai parašydami kuopos dokumentaciją. Ir tai svarbu! Bet dirbantys, nenustygstantys kažkuo prisidėt prie Kristaus ir tautos reikalo, o ne tempiami, kone įprašyti, privilioti, niekuo nesidomintys, nieko nenorintys. Šitą reikalą siūlau kiekvienam gerai pasvarstyti. Kiekvieno krikščionio pareiga būti doru, atlikti pareigas. Tačiau būti ateitininku — tokios pareigos nėra. Tai asmeninio apsisprendimo, pasiryžimo dalykas. Pasiryžimo savo noru duoti Viešpačiui, duoti savo kraštui daugiau, negu būtinai privaloma. Tikrai, daugiau pasieks trijų žmonių kuopa, nors neformali, bet entuziastų, degančių vienu įsitikinimu, o ne ilgas sąrašas narių, kurių narystę tegalima pažinti tik iš kuopos archyvo. Reikia, kad ją pažintų iš kasdienio elgesio spindesio, iš rimto požiūrio į mokslą ir taurių darbų jūsų aplinkoje. Darbų, kurių motyvas, tikslas visų turėtų būti vienas — „kad būtų pagarbintas Viešpaties Vardas!"

Štai tokia konkreti, nežodinio mūsų bendradarbiavimo laukianti, sfera — talka „Caritas" organizacijai. Federacijos vadovybės nuomone, geriausia būtų tiesiog prisistatyti „Caritas" skyriams: štai mes, ateitininkai, panaudokite mus ten, kur žmonėms, kur vargstantiems reikalinga. Tegul mato pasaulis katalikiškojo jaunimo interesų ratą, tegul supranta, kad galima remti tikrai kilnius užmojus visose gyvenimo srityse. Tai bus mūsų akivaizdus argumentas už Jėzų tiems, apgraibomis Jo ieškantiems, nors jie ir nesuvokia, kad ilgėdamiesi prasmės, darnos ir meilės, Jo vieno tesiilgi. Niekas labiau nepadeda atpažinti Kristų, slypintį širdyse ir Jo įkurtoje Bažnyčioje, kaip žvelgiant į katalikus, ypač jaunimą, spontaniškai išsprūstantis nuostabos šūksnis: „Žiūrėkite, kaip jie gyvena, kokie jie draugiški, kokie pagarbūs!"

Dirbdamas, susitikdamas su jaunimu, skaudančia širdimi stebiu didelę pagarbos stoką. Pirmiausia tai pagarbos trūkumas vienas kitam, kito žmogaus vertingumui ir asmeniui. Tokie elementarūs dalykai, bet jie išreiškia gilesnius mūsų gyvenimo klodus. Net pačių ateitininkų susirinkimuose — ar mes per metus išmokome iki galo išklausyti pradėjusio kalbėti nuomonę, kad ją suvoktume ir tik tada išdėstytume savąją? O kai vienu metu kalba 20 žmonių, visi karštligiškai skubėdami, kad nebūtų perrėkti ir nustumti į antrą planą, ne tik krikščioniškas bičiuliškumas, bet iš viso joks bendras darbas neįmanomas. Tai ne smulkmena, o svarbi kultūringos, rezultatyvios organizacinės veiklos dalis.

Vaizdelis iš pereitos vasaros ateitininkų stovykloje Ignalinoje

Armonikos muzika ir linksma nuotaika Lietuvos ateitininkų Užgavėnių pasilinksminime

Mes gal turime dar ir papildomą dirgiklį šioje srityje: dešimtmečiais buvo mums brukami melagingi autoritetai, todėl gal dabar išsivystė nepakantumas. Tuo tarpu ir antgamtinėje, ir prigimtinėje tvarkoje teisingai suprasto ir pagerbto autoriteto dalyvavimas yra savaime aiškus. Todėl mūsų organizacijos varomoji jėga neturėtų būti neigimo ar niekinimo nuotaikos. Tų neigimo kombinacijų gali būti įvairių. Neigiama hierarchijos svarba vardan pasauliečių dalies Bažnyčioje; smerkiamas buvusiųjų katalikais nuo mažens „sustabarėjimas", pabrėžiant neofitų ir konvertitų novatoriškumą, kategoriškai atmetamos neskubančios trauktis tradicijos; skelbiant ištikimybę II-jo Vatikano reformoms, dvasia priešpastatoma organizacijos struktūroms. Sprendimai ir veiksmai, atrodo, ne sykį tokie vienmačiai ir kategoriški. O juk mūsų organizacija, kaip ir penkių principų žiedas vaizdingiausiai liudija, yra už sintezę. Taigi, ne suskaldymo, o derinimo, harmoningo visų dėmesio nusipelnančių vertybių išrikiavimo apie Kryžiaus centrą, esame draugija. Vienašališkumas turėtų mums būti svetimas. Pasitaiko, kad neįsigilinus atsisakant seno, su „pamuilėmis išpilamas ir gyvas kūdikis"... O novacijų ir reformų aistra nebūtinai jau reiškia pažangą. Kun. Juozas Zdebskis vienose pogrindžio rekolekcijose sakė: „Šėtono lozungas yra — gera tai, kas nauja! Tai raginimas nusigręžti nuo ankstesniųjų kartų patirties, nuo istorijos". „Ateitis" — priešingai — savo jaunystę jungia su religine, tautine, kultūrine vyresniųjų kartų kūryba, kurios kūnas ir kraujas, kurios atžala, tegul ir šviežiais žiedais žydinti, mes esame. Tai iškalbingai ryškiai ženklina ir Federacijos struktūra: moksleiviai — studentai — sendraugiai. Tai ne trūkumas, tai bendruomenės tobulumas. Stenkimės, kad jokiu pretekstu nepavyktų atskirti žiedų nuo šaknų, suardyti natūralų kartų perimamumą. Čia yra organizacijos gyvybės paslaptis. Pagerbdami ir derindami jaunystės ugnį, vyresniųjų patirtį, ieškodami teisėto autoriteto ir laisvos iniciatyvos sąskambio, vadovaudamiesi ne emocijom, o malda ir mąstymu, netuščiai taikysime sau šūkio žodžius iš šv. Pauliaus laiško efeziečiams.

Tai, be abejo, nemenki reikalavimai. Ar bereikia sakyti, kad juos įvykdysime, tik būdami savo idėjos kariai, be vidinių kompromisų ir priekaištų? Visų pirma, būdami skaistūs. Kiekvienas ateitininkas turi būti mirtinas pornografijos priešas, aišku, tai pareikšdamas tvirtai, apgalvotai ir arugumentuotai. Ar bereikia sakyti, kad laimėsime tik būdami blaivūs? Esu tos nuomonės ir, visiškai pasitikėdamas jūsų supratimu, sakau: kiekvienas ateitininkas turi būti blaivininkas šiuo lemiančiu kovos už tautinį išlikimą momentu.

Mūsų Tėvynei prieš akis tikriausiai stovi dideli išbandymai. Ar mūsų dvasia tiek užgrūdinta, kad neišskystume, neišbėgiotume, pamiršę įžodį ir vėliavas po pirmųjų smūgių, kokie jie bebūtų? Jokiu būdu nenoriu skleisti juodų prognozių, bet mąstantys žmonės turi viskam ruoštis, viską numatyti. Paklauskime savęs sąžinės tyloje. Nelengva. Bet mes turime priemonių atitikti, priaugti tuos iš tiesų aukštus ateitininkų kriterijus. Tai Evangelija, Eucharistija ir dviašmenis Marijos vardo kalavijas mūsų rankose: jos galia ir draugystė yra duota mūsų pergalei.

1982 m. kratos metu Vilniaus Pedagoginio instituto bendrabutyje buvo paimtas mano eilėraščių juodraštis, kurį saugumas grąžino tik pernai gruodžio mėn. Tada užbaigiau vieną, prieš minėtą kratą pradėtą, eilėraštį.

Man atrodo, kad jis apie jus:

Šiame pasaulyje — baisiam amfiteatre
Kur įsikūnija kiekvienas kliedesys klaikus,
Mes einame per kruvinus laikus
Tikėdami — buvai Tu Nazarete
Ir laiminai gėles, ir laiminai vaikus.

Ir kai vienintele tikrove pripažintas
Tik kardas žudantis, tik kumščiai suspausti,
Kai meile laikoma šiukšlyno pakrašty
Vien nuogas kūnas, gašliai apkabintas, —
Mes su Tavim — svajotojai keisti.

Išdrįskime būti tokie keisti. Išdrįskime būti krikščionys.

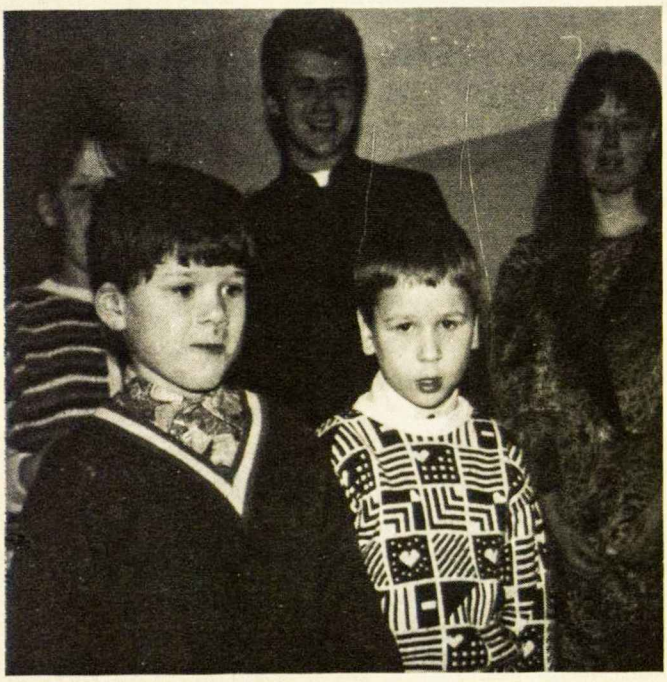

Du angelaičiai — Rimas ir Gediminas — dainuoja kalėdiniame pobūvyje Utenoje

Studijų diena Alytuje 1990.12.17

Studijų diena buvo reklamuojama rajoniniame laikraštyje. Šv. Mišias koncelebravo iš Vilniaus atvykęs kun. A. Gražulis. Pamokslo metu kunigas kvietė įsigilinti į Kristaus mokslą ir ryžtis gyventi pagal jį. Ateitininkas turi darbais patvirtinti savo idėjas.

Kun. A. Gražulis, ilgus metus dirbęs Alytuje, išauginęs nemažą būrį jaunimo, tikriausiai jautė, kaip vis dėlto sunkiai jo kvietimas darbais rodyti Kristaus dvasią suranda dirvą Alytaus jaunimo tarpe. Negali pasigirti ir ateitininkai. Dirba 4 jaunieji sendraugiai, ant kurių pečių griūva visa organizacinė našta. Šiemet organizaciją paliko 5 tarybos nariai, išvykę studijuoti ar dirbti į Kauną. Tačiau auga graži pamaina — 20 moksleivių kuopa. Sunkumų yra ir su dvasios vadais, kurie dėl darbų gausybės priversti apleisti jaunimą. Nežiūrint to, į pirmą paskaitą susirinko pilna salė, kurioje yra per 100 vietų. Renginys vyko gražioje muzikos mokyklos salėje, kurioje kabojo didelis kryžius, šalia — graži gėlių puokštė. Renginį pradėjo sekretoriaujantys Edita ir Kęstutis Bagdžiai. Įžanginį pasveikinimo žodį taręs, Vilkaviškio valdybos pirmininkas gyd. A. Geležius apsidžiaugė, išvydęs tokį gausų jaunų žmonių, siekiančių tobulėti, būrį pakvietė drąsiai žengti meilės, gerų darbų keliu, nes tik tie veiksniai apsprendžia žmogaus gyvenimą, kvietė glaustis prie bažnyčios, semtis iš jos jėgų, papildyti savo darbais Kristaus meilės ir aukos simfoniją. Vėliau kalbėjęs prof. A. Žygas padėkojo už priėmimą, nušvietė tolimesnius ateitininkijos žingsnius, ragino vykti į žiemos stovyklą Anykščiuose, paaiškino studijų dienų prasmę, aktualumą šiandien.

Kun. A. Garžulis skaitė iš dogminės konstitucijos Dievo žodį — „Dei verbum" (Dieviškąjį apreiškimą). Bažnyčia įsitikinusi, kad, Šventajai Dvasiai vadovaujant, ji teisingai aiškina Kristaus mokslą. Ji aiškina net ir tai, kas neparašyta Šv. Rašte. Kad evangelija išliktų gryna, apaštalai krauju apgynė Kristaus mokslą. Pasaulyje yra apie 3000 krikščionių sektų, skelbiančių, kad Šventoji Dvasia padeda joms aiškintis Šv. Raštą. Jos Jį aiškinasi kaip kam lengviau, kaip kam patinka. Kunigas pabrėžė, kad Šv. Raštą turi aiškinti specialistai: išstudijavę to meto geografines, buitines sąlygas, kalbas. Šv. Raštas — didelė Dievo dovana, bet ja reikia išmokti naudotis. Nors bažnyčia kartais būna purvina, tačiau ji savo autoritetą stato ant Dievo žodžio ir nepataikauja žmonijai. Kristus reikalauja iš žmogaus gražaus gyvenimo, ir Bažnyčia gina tai, kas parašyta Šv. Rašte. Ji kovoja prieš pornografiją. „Visa atnaujinti Kristuje" — tai visa atnaujinti pagal evangeliją. Tie, kas išstudijuos Šv. Raštą, bus palaimingi, nes daug atneš savo tautai.

Prof. A. Žygas skaitė „Liumen Gentium" („Tautų Šviesa"). Profesorius ilgai aiškino apie II Vatikano susirinkimo svarbą Bažnyčios žmonėms. Didžiausias iššūkis buvo mums, pasauliečiams, kad mes atsinaujintume. Esame Bažnyčios dalis ir atsakingi už ją. Šventumą turi nešti į visuomenę gydytojai, mokytojai ir kiti. Tačiau mes esame Bažnyčia, gyvenanti pasaulyje. II Vatikano Tėvai sakė: „mes einame į Kristų, tad eikime kartu į vieną tikslą. Labai neteisinga kritikuoti netikinčius, kitų religijų žmones. Mes nieko neatsisakome iš savo religijos, bet ir nenorime kovoti su kitamin̆iais. Todėl Bažnyčia yra tautų šviesa, mylinti

motina, žvelgianti į pasaulį su rūpesčiu, bet atsisakanti karingo tono. Aiškindamas II skyrių — kvietimą į Dievo tautą, profesorius tvirtino, kad mūsų kaltė, jog katalikybėje yra tiek daug susiskaldymo, nes katalikai niekad nesugebėjo gyventi pagal Kristų. Kalbėdamas apie hierarchinį Bažnyčios valdymą, prof. A. Žygas teigė, kad Bažnyčia yra sudaryta iš klystančių žmonių, bet visi turi progą pasitaisyti, todėl privalome klausyti savo ganytojų. Šiandien girdisi daug kritikos ir nepagarbos Bažnyčiai. Galbūt tai yra tiesos ieškojimas, bet akivaizdžiai pažeidžiama meilės dvasia.

Profesorius labai vaizdžiai, betarpiškai bendraudamas su vaikais, kalbėjo apie bažnyčios simbolius:

Bažnyčia kaip avidė, kaip dirbama žemė — vynuogynas, kurio vynmedis — Kristus, o mes — vaisius duodančios dalys;

Bažnyčia kaip statyba, o mes esame plytos, kaip mylinti motina, kaip Kristaus sužadėtinė;

Bažnyčia — Kristaus mistinis kūnas. Jeigu kenčia narys — kenčia visas kūnas. Mano geri darbai — Kristaus darbai. Jei kas nors įžeidžia Bažnyčią, įžeidžia mane.

Pabaigoje buvo sugiedotas ateitininkų himnas. Baigiamajame žodyje A. Geležius pakvietė papildyti ateitininkijos gretas. Prof. A. Žygas vėl ragino vykti į žiemos stovyklą. Kvietimas neliko be atsako. Dar tą patį vakarą atsirado norinčių stoti į ateitininkijos gretas, vykti į žiemos stovyklą. Tad studijų diena su prof. A. Žygu buvo ilgai lauktas ir išsipildęs mūsų ateitininkų renginys.

A. Geležius, R. Jurgaitis

Kalėdinė popietė Kriokialaukyje (Alytaus raj.) 1990.12.26

Gruodžio 26 d., trečiadienį Kriokialaukyje įvyko kalėdinė popietė, organizuota Vilkaviškio ateitininkų valdybos. Joje dalyvavo Alytaus A. Juozapavičiaus kuopos jaunieji ateitininkai, Kriokialaukio ateitininkai, Rumbonių katalikiškas jaunimas. Popietėje dalyvavo Vilkaviškio valdybos pirmininkas A. Geležius, A. Juozapavičiaus moksleivių kuopos globėja D. Žemaitaitytė, Kriokialaukio ateitininkų dvasios vadas kun. D. Brogys bei didelis būrys vietos gyventojų. Renginys prasidėjo Šv. Mišiomis, kurias koncelebravo Kriokialaukio klebonas D. Brogys, pasipuošes raudonos spalvos arnota, simbolizuojančia auką. Pamokslo metu kunigas išryškino žmogaus gyvenimo trapumą. Kalėdinis džiaugsmas, kuris dar nespėjo išblėsti iš mūsų, pakeičiamas Šv. Stepono auka, turinčia iš esmės pakeisti mūsų visų gyvenimą. Dievas nereikalauja iš mūsų kartoti Šv. Stepono aukos (jo gyvenimas baigėsi tragiškai), tačiau savo aplinkoje mes turime aukotis, nes tik auka, t.y. geri darbai ir artimo meilė, gali pakeisti pasaulį. Žodžių mes jau daug girdėjome, reikia darbų.

Prie Utenos bažnyčios susitinka angelaičiai su Kalėdų Seneliu

Priėmę Šv. Komuniją, jaunimas ir senimas rinkosi į greta esančius kultūros namus, kur vyko vaidinimai, viktorina. Labai įdomius vaidinimus parodė Kriokialaukio bei Alytaus jaunimas. Mes išvydome Kristaus gimimą, Šv. Juozapo bei Marijos kelionę, apsistojimą Betliejuje, piemenų ir trijų Karalių pasveikinimą.

Kriokialaukio jaunimas parodė labai prasmingą vaizdelį, vaizduojantį tikrą, sąmoningą tikėjimą, aukojant Marijai už jos gerumą paskutinį vaiko žaislelį. Spektaklis baigiasi giedant: „Sveikas Jėzau gimusis...".

Viktorinos pradžioje buvo pristatyta komisija, susidedanti iš klierikų Žemaitaičio, Kasmausko, seselės Rasos bei valdybos pirmininko, kuris įžanginiame žodyje paragino studijuoti Jėzaus biografiją. Sudarytos 3 komandos traukė klausimus ir per 1 minutę turėjo pateikti atsakymus, kuriuos vertino komisija. Viktorinos klausimai buvo įvairaus sunkumo. Jie buvo paskirstyti 2 turais. Viktorina laimėjo alytiškiai. Vėliau skambėjo muzika, vaikai šoko ratelį, galėjo pasivaišinti limonadu, saldumynais, kuriuos gausiai dalino trys Karaliai. Atėjo kulminacinis momentas: buvo apdovanoti geriausieji. Jie gavo knygeles „Ką privalo žinoti krikščionis?", „Jaunuomenė ir gyvoji dvasia" (St. Šalkauskis), lenkiškas maldaknyges ir, žinoma, saldainius. Pabaigoje Daiva Žemaitaitytė padėkojo kun. D. Brogiui už puikiai organizuotą popietę, už paramą jaunimui ir įteikė gėlių. Tuo šventė baigėsi. Galvojama

apie kitas panašias viktorinas, kurios puikiai paįvairina ateitininkų gyvenimą.

A. Geležlus, R. Jurgaitis

Liūdnas laiškas

Garbė Jėzui Kristui,

Laiškas galbūt bus liūdnas, bet nerašyti negaliu. Prisimenu paskutinę naktį, prieš grįžimą į gimnaziją, Lietuvoje ir paskutinę dieną: sirenų kauksmą tai ten, tai čia, šūvių garsus ir žmonių, jau praleidusių vieną naktį prie Aukščiausios tarybos rūmų, nežinios pilnus veidus — kiek dar nepareis namo? Prisimenu ir veidus tų, kurie stovėjo tankuose, kurie šaudė į žmones. Ir tų, kurie įsakė jiems tai daryti... Tuomet klausiu savęs ir Dievo: kodėl Lietuvai taip dažnai kelią į laisvę tenka laistyti krauju? Tikriausiai taip galvojo ir daugelis, kartu su kunigu besimeldžiančiųjų Laisvės aikštėje, liekančių ištikimais Dievui, Tėvynei ir sau, kai tuo tarpu kur nors, visai netoli, važinėjo tankai, kaukė sirenos ir kareiviai šaudė į beginklius žmones. Einu melsti Dievą vilties...

Jūsų Gabrielė *
1991.I.13

Atsiliepimas iš praeities

Bevartydamas „Ateities" numerius, radau, kad prašote atsiliepti senuosius ateitininkus. Juk ir aš esu vienas iš tų senųjų... Prisiminimams kilus, bandysiu nors mažomis nuotrupomis papasakoti savo ir savo šeimos narių likimus, gyvenimo vėtrų išblaškytus.

Esu suvalkietis, marijampolietis ir visa mano gyvenimo gija rišosi su gimtine. Iš dešimtuko vaikų esu gimęs aštuntuoju. Tėvai ūkininkavo maždaug už trijų kilometrų nuo Mrijampolės miesto ir buvo vidutiniai ūkininkai. Kiekvienas šeimos narys mėgino siekti savo gyvenimo kelio ir iki 1940 metų jau buvo susitvarkę, tikėjosi gyventi laimingai.

Mūsų tėtis vedė du kartus. Pirmoji žmona mirė 1918 m., palikusi penkis vaikus (aš gimiau iš antrosios žmonos). Trys vyresnieji broliai išėjo savanoriais Lietuvos ginti prie Širvintos, Šiaulių ir Kėdainių... Trečiasis savanoris — jam buvo vos penkiolika metų — paslapčia pabėgo iš tėvų namų ir išėjo paskui vyresniuosius brolius. Jis grįžo laimingai. 1989 m. spalio 23 d. jį iš Kauno katedros palydėjom į Petrašiūnų kapines. Brolis Simonas buvo jėzuitas vienuolis.

Tėvelis mirė dar prieš okupacijas. Vienas brolis žuvo kaip partizanas, o kitas — jo vežimui susidūrus su rusų tanku. Viena sesuo žuvo Sibiro kasyklose. Broliai Andrius su Jonu išvargo Sibire po 12-15 metų. Senutė motina mirė kalėjime. Ją patalpino į Marijampolės kalėjimą, kad giliau pajustų visų vilčių praradimą. Tame pačiame kalėjime buvo kalėję ir kankinti jos vaikai, prieš ištremiant juos į Sibirą. Ji mirė be teismo, mažaraštė senutė, tik dėl to, kad gimdė ir augino lietuvius vaikus.

Aš neilgai tebuvau ateitininkas. Būdamas primaklasis Marijampolėje, Marijonų gimnazijos kapeliono 1939 m. paragintas, tapau ateitininku. Organizacijos veikloje dalyvavau iki 1945 metų. Apie mano aktyvumą ar veiklą tegul sprendžia kiti. Tik tiek turiu pasakyti, kad tolimesnės mano gyvenimo „odisėjos" klostėsi gana laimingai. 1989 m. net turėjau progos atvykti į Ameriką ir aplankyti artimus giminaičius. Kanadoje gyvena brolis Antanas, o Amerikoje sesuo J. Norvilienė ir brolis Justinas.

Jonas Liaukus

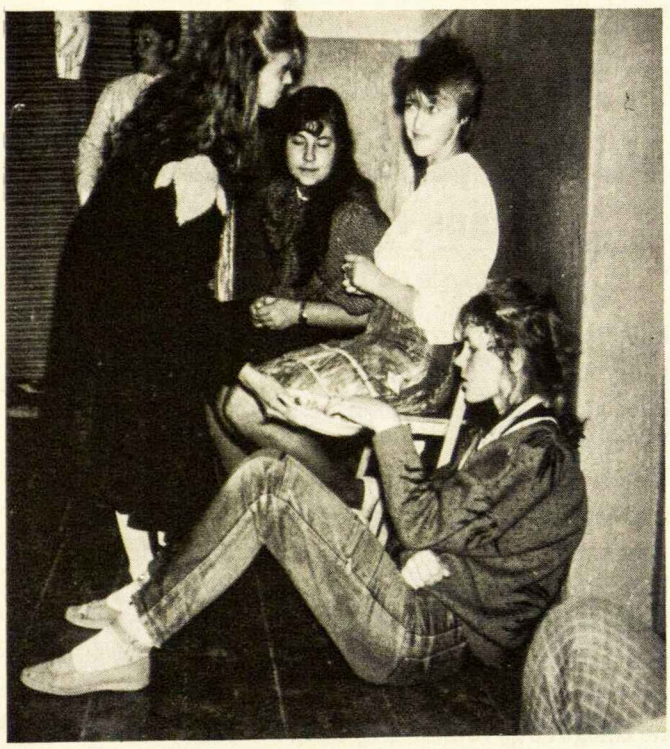

Poilsio akimirka Antalieptėje

* Gabrielė Žaidytė šiuo metu mokosi Vasario 16 gimnazijoje, Vokietijoje. Kruvinojo sekmadienio metu ji buvo Lietuvoje, po to vėl grįžo į gimnaziją.

Antalieptės moksleiviai ateitininkai su kun. Algirdu Daukniu

Kaišiadorių vyskupijos ateitininkų žygis

Š.m. rugpjūčio 7-12 d. įvyko, Kaišiadorių vyskupijos organizuotas ir vysk. Juozapo Matulaičio specialiai palaimintas, jaunimo maldos žygis pėsčiomis iš Kaišiadorių į Pivašiūnų Dievo Motinos šventovę. Žygio šūkiu buvo pasirinkta Šv. Rašto mintis „Laimingi, kurie pagal Dievo įsakymus eina". Maršrutu Kaišiadorys-Žiežmariai-Kruonis-Darsūniškis-Jieznas-Punia-Butrimonys Pivašiūnai ėjo nuo 100 iki 120 moksleivių, studentų ir vyresnių jaunimo globėjų iš Kaišiadorių, Vievio, Birštono, Gegužinės, Širvintų, Alytaus, Palomenės, Perlojos, Jiezno, Kauno ir kitų parapijų. Kasdien žygiuojant buvo kalbamos trys dalys Šv. Rožančiaus, giedamos giesmės, karts nuo karto tyloje atliekamas mąstymas pagal pateiktas mintis, praeitų parapijų bažnyčiose išklausomos konferencijos-pamokslai Dekalogo temomis, prisimenant, kad 1990-uosius metus Lietuvos Kardinolas ir Vyskupai yra paskelbę Dešimties Dievo įsakymų metais. Dieną pradėdavome ryto malda ir baigdavome vakaro susitelkimu bei sąžinės sąskaita. Darsūniškio ir Jiezno kultūros namuose Kaišiadorių arkiv. Teofilio Matulionio ateitininkų kuopa suvaidino pačių paruoštą scenos veikalėlį „Dešimt Dievo Įsakymų", suteikusį susirinkusiems vietos žmonėms ir džiaugsmo, ir progų susimąstymui. Organizuojant buitinę žygio pusę, labai daug ir nuoširdžiai lėšomis, produktais, transportu prisidėjo Kaišiadorių klebonas kun. V. Cukuras, Žiežmarių klebonas kun. K. Kazlauskas, Birštono klebonas kun. G. Tamošiūnas, Jiezno klebonas kun. P. Kavaliauskas, kurie taip pat asmeniniu dalyvavimu, patarimais, pasisakymais padėjo išlaikyti maldos nuotaiką kelyje. Materialiai mūsų žygį dosniai parėmė Gegužinės klebonas kun. L. Baliūnas ir kun. Alf. Svarinskas, o parapijose itin svetingai sutiko Darsūniškio klebonas kun. P. Genevičius, Punios klebonas kun. A. Šilkinis, Butrimonių klebonas kun. E. Kraujalis, Pivačiūnų klebonas kun. V. Sudavičius, kiti kunigai. Uoliai palaikė tvarką ir maldos dvasią V. Voronovič (diakonas), G. Jančiauskas ir kt., taip pat vyresni ateitininkai, kuriais, kaip parodė žygis, jau galima remtis, dirbant su jaunimu — V. Dobrovolskytė (Kaišiadorys), A. Malinauskaitė, J. Mickūnas (Vievis). Žygio metu maldininkai kasdien išklausydavo Šv. Mišias ir absoliuti dauguma priimdavo Šv. Komuniją, buvo drausmingi, vykdė vyresniųjų nurodymus. Visapusiškai vertinant, tokio ar panašaus pobūdžio renginiai naudingi — padeda jaunimui geriau pažinti savo

tikėjimą, viešai jį išpažinti, pamilti savo tėvynę, jos religinį-istorinį palikimą. Vyresniųjų priežiūroje jaunuoliai išmoksta padoriai bendrauti, turi progų atskleisti savo kūrybinius sugebėjimus. Ateityje organizuojant maldingas keliones, reiktų gal skatinti vyresnius jaunuolius daugiau savo jėgomis spręsti renginio aprūpinimo, buities klausimus, kad bręstantys žmonės neįprastų viską be pastangų gauti ir nepasijustų išlaikytinių vaidmenyje.

Kun. Robertas Grigas

ATEITININKAI

Lyg gervės praplasnoja auksniai rudenys
Ir kaip pasaka pavasariai,
Pasipuošę tulpėmis ir alyvomis išsikvėpinę.
Kauno gatvėmis, rodos, žygiuoja ir žygiuoja
Kilometrinės studentų ateitininkų minios.

Jų gretos nuo Laisvės alėjos — Ateitininkų rūmų —
Iki arkikatedros-bazilikos didingai tave veda,
Kur, išėję iš savo marmurinių kriptų,
Vaižgantas, Jakštas, Maironis, o gal ir
Vyskupas Valančius,
Mojuodami priims paradą...

.....

— *Omnia instaurare in Christo!*
Kad tauta nepaklystų,
Kad šunkelių vėtros ir vėjai
Nebūtų jos laisvės smaugėjai!
Pranas Dovydaitis kadaise
Jaunimą mokė,
Iš profesoriaus posto pakilęs:
— Rikiuokitės ir aukokitės!
Arkivyskupas Matulaitis,
Šviesiausioji *stella lithuanorum,*
Mirties patale gulėdamas kartojo:
— Gal ateis laikas,
Kad galėsim pasuotis tik per Bažnyčią.

— Mielos dukros ir sūnūs,
Kalbėjo, kartojo Vilniaus Šv. Jono bažnyčioje
Šventos atminties kunigas kankinys
Alfonsas Lipniūnas:
— Juo aršiau velnias puola Kristų,
Tuo karščiau jį angelai garbina!

Neieškokim šiandien velnio su ragais,
Jis gali ateiti su fraku, cilinderiu,
Ar net su sutana...

— Budėkime. Temsta ir kraujuoja Europos veidas, —
„Gyvenimo mirtyje" autorius kun. Alfa Sušinskas,
Rodos, nebe žodžiais, o ugnimi jaunimui svaido.

— Neduok, Dieve, kad mes viena sakytume,
O galvotume ir darytume kita!
Girdžiu, lyg tebekalba vyskupas
Kazimieras Paltarokas
Iš Panevėžio katedros sakyklos.

— Kartu su tauta visas negandas
Kantriai iškentėkit, iš Nemuno upyno
Nesitraukit, nebėkit...

— Atgimimas ateina visada per sunaikinimą seno.
Atmink, jaunime, ir tavyje gyvoji dvasia tegyvena!
Profesoriaus Stasio Šalkauskio žodžiai
Dar tebeskamba daugelio ausyse.

— Būkime vieningi! Ypač kai viena po kitos
Dygsta Lietuvoje raudonosios oazės!
Tai legendarinio profesoriaus Juozo Ereto paskaitos
Nepamirštamos frazės.
(Šveicaras, *homo Europeaus*
Už savo mirusį draugą lietuvį
Jo vieton į Lietuvą dirbti atvykęs
Ir visur drąsiai kovojęs už Kristų — katalikas).

— *Omia instaurare in Christo!*
Kad tauta nepaklystų...

Elena Gabulaitė
(Ištraukos iš „Amžių siluetų")

TIKROJI MALDA

Kun. J. Lauriūnas, SJ

Kartą Jėzus vienoje vietoje meldėsi. Jam baigus maldą, vienas mokinys paprašė: „Viešpatie, išmokyk mus melstis"

(Lk 11,1)

Su malda mes turime daugiau sunkumų negu Jėzaus mokiniai. Ne dėl maldos turinio mums kyla abejonių. Klausiame: ar iš viso verta melstis? Galbūt dar turime ir kitokių sunkumų — laiko stoka, mūsų nepatenkinanti tradicinė, senovinė maldos forma, kuri neatitinka mūsų vidinės jausenos. Bet turbūt tikriausias sunkumas melstis slypi giliau. Kai mes esame kuo nors labai įsitikinę, randame tam laiko, surandame ir žodžių savo įsitikinimams išreikšti.

Prisipažinkime atvirai: mes abejojame, ar malda turi tikslą. Kažkas prasitaręs, kad melstis — tai kalbėtis telefonu, nesant tikram, ar kitame laido gale kas klauso. Ar mūsų maldos nueina, kur reikia? Ar yra kam naudingos? Daugelis tvirtina, kad iš maldos — jokios naudos. Tai tik beprasmiška laiko gaišatis. Ar malda turi prasmę?

Turime žinoti, kad daugelio dalykų malda nepakeisime. Būtų utopija kasdien vis sulaukti stebuklo. Jei reikia ką pakeisti, pirmiausia turime patys pridėti savo ranką. O gal geriau yra dirbti, negu melstis? Mūsų protėviai vienodai vertino ir viena, ir kita: darbą ir maldą. Kai kuris šiandieninis žmogus yra įsitikinęs, kad mums padėti gali tik darbas, pastangos, bendri siekiai. Į maldą žiūrima skeptiškai.

Bet Jėzus mums sako, kad „reikia visuomet melstis ir nepaliauti" (Lk 18,1). Jo žodžiai galioja ir dabar. Jis mus moko, ko turime melsti ir kaip melstis. Jis užtikrina, kad būsime išklausyti: jei žmonės išklauso savo vaikų ir draugų prašymus, tai juo labiau Dievas išklausys mūsų maldas!

Kaip tai suprasti? Kaip suderinti su mūsų patirtimi? Ar šis pažadas nėra tuščias?

Ko laukiame, kai meldžiamės? Norime, kad Dievas atsižvelgtų į mūsų poreikius, kad padarytų tai, ko prašome. Norime, kad mūsų malda atneštų mums ką gera. Jeigu to nepatiriame, nusiviliame. Manome, kad Dievas turėtų būti „teisingesnis". Jei meldžiamės, jei laikomės Dievo įsakymų ir padoriai krikščioniškai gyvename, Dievas turėtų tai „įvertinti" ir aiškiai parodyti.

Galbūt sąmoningai mes taip primityviai ir nemąstome, bet šitokios mintys dažnai lenda į galvą. Norime, kad Dievas kas žingsnis atsilygintų už mūsų paklusnumą, reikalaujame sau sėkmės. Tačiau su Dievu taip negalima elgtis! Dievui mes negalime nurodinėti ar sąskaitų pateikti. Klausimas: „ar malda naudinga?" — iš esmės klaidingas. Malda nėra priemonė tikslui — Dievą „informuoti" arba Jį „paspausti". Maldos tikslas yra visai kitas.

Mūsų malda turi būti Dievo išpažinimas. Malda — tai pirmiausia Dievo pripažinimas ir pagarbinimas. Melsdamiesi mes pareiškiame, kad Dievas yra, kad mes nuo Jo visiškai priklausome. Pareiškiame, kad už viską — kas mes esame ir ką turime — tariame Jam ačiū. Melsdamiesi mes atsiskleidžiame Jo žodžiui, ieškome Jo valios. Norime, kad Jo „interesai" taptų mūsų interesais. Mesdamiesi nenorime Jam primesti savo valios, bet norime patys prisiderinti prie Jo valios. Šiuo tad požiūriu ir pateikiame Dievui savo asmeninius prašymus. Jie įjungiami į didžiuosius prašymus, kuriuos pirmiausia pateikia Dievui Jėzus savo išmokytoje, sudėtingoje maldoje „Tėve mūsų". Ko ja prašome?

Pirmiausia prašome, kad visi žmonės Dievą šventai pripažintų, kad ateitų Jo viešpatavimas, kad Jo valia būtų vykdoma žemėje lygiai taip, kaip ji vykdoma danguje. Tik po to prašome „kasdienės duonos" ir visko, kas reikalinga mūsų kasdieniam gyvenimui; prašome atleidimo ir atlaidumo, kurio taip reikia taikiam žmonių sugyvenimui. Meldžiame stiprybės, kai esame gundomi, ir apsaugos nuo visokio blogio. Visa tai yra rimti prašymai, ir jie nelieka neišgirsti. Bet žiūrėkime eilės. Buitiniai bei individualūs prašymai nėra pirmoje vietoje; jie įjungti į didįjį prašymą, kad ateitų Dievo viešpatavimas, o su juo — tikroji taika ir palaima.

Bet argi daug maldų nelieka neišklausytų? Paklauskime antraip: iš kur mes žinome, kad jos neišklausytos? Gal jos išklausomos kitaip, negu mes manome, kitoje plotmėje, kitu laiku? Dievas mato mūsų praeitį, dabartį ir ateitį viename taške. Tariamas mūsų prašymų neišklausymas gali Jo akyse visai kitaip atrodyti. Mes nežinome kaip; nežinome kodėl. Bet tikėjimo šviesoje mes tikrai žinome: Dievas išklauso taip, kaip naudingiau mūsų išganymui. Net ir tada, kai mums atrodo, kad malda neišklausyta, tikėjimas mums sako: Dievas yra, Jis mato, girdi ir bėdoje mūsų neapleis.

Ką visa tai reiškia? Gal turime atokiai nuo Dievo

laikytis ir tik iškilmingus himnus Jam giedoti, o ne kaip vaikai familiariai kalbėtis su Juo apie viską, kas mus jaudina, slegia ar džiugina? Be abejonės, tam turime teisę. Tačiau ne kaip užsispyrę vaikai, kurie trepsi ir rėkia, kad būtinai pasiektų savo, bet kaip nesavanaudžiai žmonės, žinantys, kad Dievas juos globoja ir kad visi jų prašymai turi įsijungti į Jėzaus prašymą: „Ne mano, bet Tavo tebūna valia".

Mes einame prie Dievo ir mūsų užtarėjų — šventųjų — ne taip, kaip prie advokato. Advokatas atstovauja mūsų reikalui, mūsų teisėms. Už tai jam atlyginame. Jis mums tarnauja, nes jam atsilyginame. Maldoje einame prie Dievo ne dėl to, kad Jis mums tarnauja, bet, kad mes būtume geri Jo tarnai, kad Jis per mus pasiektų savo šventus tikslus. Savo malda mes nenorime pakeisti Dievo valios, o veikiau, kad Jis pakeistų mūsų valią. Kiekvienas mūsų prašymas turi prisijungti prie centrinio „Tėve mūsų" prašymo: „Teesie Tavo valia". Turime palaidoti Dievo-talismano sampratą. Mums reikia melstis, kad neprarastume tikrojo Dievo; Dievo, kuris mus pašaukė vardu, kuris mus su meile prakalbino ir kuris nori, kad atsilieptume į Jo žodį, atsilieptume su pasitikėjimu ir dėkingumu: „Tu esi mano Dievas, mano širdies Dievas".

Kai iš tikros širdies sakome Dievui „Tėve", mūsų malda prasminga. Ji mus suartina su Dievu, atveria mus Šventajai Dvasiai, kaip užtikrino Jėzus (Lk 11,13). Jei mes tikime Tėvu, mūsų poreikiai yra patikėti geriausioms rankoms.

MALDA

Malda yra...
Gilus oro įkvėpimas saulėtekyje
Saulės atspindys rasos nubučiuotose voratinklių gijose
Rožių kvapas vazoje.

Malda yra...
Amžina ir stebuklinga gimimo paslaptis
Meilė akyse motinos, stebinčios savo miegantį kūdikį
Kumelės jautrumas ką tik gimusiam kumeliukui.

Malda yra...
Tavo pavargusių pečių apkabinimas po sunkių dienos darbų
Draugo šiltas pasisveikinimas
Pagarbos pajautimas bažnyčioje sekmadienio ryte.

Malda yra...
Menininko ranka, tapanti didingą kūrinį
Skulptoriaus kaltas, beformuojantis šaltą akmenį
Artimos muzikos garsai.

Malda yra...
Iš žemės besprogstantis daigas pavasarį
Kvapnūs, pavasario lietaus persunkti, alyvų žiedai
Švelnus gluosnių siūbavimas bebundančioje dienoje.

Malda yra...
Kalnų upelio rami vienuma
Vandenyno bangų didingumas
Jūros geldelės grožis.

Malda yra...
Pažeme plaukiantys debesys
Šviečiantys žvaigždynai
Aksominės nakties apsuptas mėnulis.

Malda yra...
Mūsų tikėjimo centras
Mūsų mistinis santykiavimas su Dievu.

Malda yra gražus stebuklas.

Originalas išspausdintas *Petal Power* Šv. Teresės parapijos laikraštėlyje, 1980 birželio mėn. nr.

Autorius nežinomas
Iš anglų kalbos sulietuvino
Romualdas Krlaučlūnas

KALBOS SKYRIUS

ŠĮ KARTĄ „PAŽAISKIME ŽODŽIAIS"

Beveik kiekvienas girdėjome tvirtinimą, kad lietuvių kalba yra labai žodinga, t.y. turi daug ir įdomių žodžių daiktams, veiksmams pavadinti; vaizdams apibūdinti, jausmams išsakyti, net, reikalui esant, išsibarti. Tačiau taip pat dažnai priekaištaujama, kad, lietuviškai kalbėdami, savo kalbą labai prastiname, vartodami tik paprasčiausius, „virtuvinius" žodžius ar išsireiškimus. Šiame „Kalbos" skyriuje norime skaitytojų žodyną truputį praturtinti.

Kai mama bara, kad kambaryje:

netvarka, jaugalas, jaukalas, jovalas, jovalynė, maišalas, makalynė, palaida bala, kratinys, kiaulių migis, maišalynė, kiaulininkas, šiukšlynas...

o netvarkingas vaikas, kuris tame kambaryje gyvena yra:

apsileidėlis, apsmukėlis, apšepėlis, apkiautėlis, apskretėlis, ištižėlis, neveikšla, neprieranga, betvarkis, ištiža, išdrikėlis, pasišiaušėlis, susivėlėlis, kūtvela, nevaleiva, pakrikėlis...

žinoma, tokius žodžius išgirdęs, vaikas turi:

gėdytis, kaisti, rausti, raudonuoti, susigėsti, nukaisti, kaip ugnyje iš gėdos degti, paraudonuoti, akis kaityti, nosį iš gėdos nukabinti (nuleisti), akis svilinti, kiaurai žemės prasmegti, neturėti, kur akių dėti, baltiraudonuoti...

Pastaba: žodis *betvarkė* nevartotinas kambariui apibūdinti, nors tame kambaryje būtų ir baisiausia *netvarka; betvarkė* reiškia netvarkingą moterį ar mergaitę, o *betvarkis* — netvarkingas vyriškos giminės asmuo.

Kai bernelis sutinka mergelę, tai ji gali būti:

graži, apygražė, daili, elegantiška, grakšti, gražiaplaukė, gražiaveidė, puiki, išvaizdi, dangiška, dieviška, karališka, skaisčiaveidė, kaip miela diena, kaip nulieta, kaip lėlė, kaip medus ir pienas, kaip piene plaukusi, kaip iš pieno traukta, kaip obuolys, kaip saulė, kaip saulės marti (duktė), sapne nesapnuota, svajose nesvajota, nors į akį dėk, gyva pagunda, kaip uoga, kaip žvaigždelė, kaip žvakė...

Pastaba: kadangi *negražių* lietuvaičių nėra, tai antonimų žodžiui *graži* nepateikiame.

Kai mergelei patinka bernelis, tai jis:

gražuolis, neišpasakytas, neapsakomas, neįsivaizduojamas, nežemiškas, net kvapą užima, pasakiškas, patrauklus, puikus, puošeiva, šaunus, žavėtinas, žavingas, žavus, nuostabus, malonus...

bet pasitaiko ir toks:

skystūnas, tamsuolis, netikėlis, pleiskus, velnių patinas, palaikis, tuščias, pagyrūnas, žalias, bato aulo nevertas, bato purvo nekainuoja, baslio vietoje, nei į dangų, nei į žemę, vietoj grybo, kelmas nedegintas, musių bambelis, nei šioks, nei toks, nors ant šuns mesk ir tas neėstų, tik vardas, daugiau nieko, nei velnias, nei gegutė, nei pačiai pažiūrėti, nei kitam parodyti...

Per daug „balių"

Per dažnai vartojame žodį *balius,* kai įvairius linksmus renginius galime ir kitaip pavadinti, pvz.:

pramoga, pobūvis, pokylis, puota, subuvimas, suėjimas, sueiga, pažmonys, išeiga, vakarėlis, vakaronė, patrepsynė, pašokys, pasišokimas, pasilinksminimas, šokiai, klumpių sunešimas...

o tame renginyje muzikantams pradėjus groti, einame:

šokti, trypti, trepenti, spardytis, suktis, į batą sutrenkti, kaulus pakratyti, pasimankštyti, į grindis dėti, kojas raityti, pasikraipyti, kojas kiloti, į padą duoti...

J. Paulauskas,
Sisteminis lietuvių kalbos žodynas,
„Mokslas", Vilnius, 1987

Išpildyti ar užpildyti?

Veiksmažodis *pildyti* su priešdėliu *iš* ir *už* neturi tos pačios reikšmės, nors dažnai žodžių *išpildyti* ir *užpildyti* vartosena sumaišoma.

išpildyti reiškia įvykdyti (yra ir kitų reikšmių, bet jų čia nepateikiame, kad nekiltų neaiškumų), pvz.: Savo pažadus Onutė visuomet *išpildo.* Kai tave sutikau, mano svajonės *išsipildė. Išpildyk* mano paskutinį prašymą.

Pastaba: *išpildyti* nevartojamas prasme *atlikti,* pvz.: Šventės programą *išpildė* (= *atliko*) mūsų kuopa. Visus užsakymus krautuvė greitai *išpildo* (= *atlieka, įvykdo*).

užpildyti — panaikinti tuštumas, tarpus, įrašyti reikiamus žodžius, sakinius ar informacijas į paliktas vietas, pvz., anketoje, registracijos lapelyje ir pan. Prieš važiuodami į stovyklą, turėjome *užpildyti* registracijos lapus. Tegul šią anketą *užpildo* gydytojas. Kai reikia *užpildyti* pajamų mokesčių anketas, mano tėvelis visuomet būna labai piktas.

AMŽINOSIOS TĖVYNĖS PAIEŠKOS

Spalva ir garsas M.K. Čiurlionio kūryboje

Džiugas Juknys

Juk iš nieko, iš baltų pūkų tylos, iš tamsos, po kurią klaidžioja Sutvėrėjo dvasia, ataidi garsas, sušvyti šviesa. O tu klūpai kaip tas kūdikis ant aukšto kalno, su pražilusia piene, ir klausaisi, it milžiniškų vargonų, pasaulio garsų, kurie lyg pavasariniai kriokliai skamba įvairiausiais tonais ir pustoniais virš tavęs, aplink tave ir tavyje. Kyla akinančiai ryški saulė. Tu tiesi rankas į šią šviesų šviesą, nori akimis ir širdimi aprėpti, suvokti ir ištirpti joje, lyg ištroškus gaivintis jos spindinčiomis spalvomis. Kaip nuostabu pagalvojus, kad gyvenimas yra milijonai bičiulystės akimirkų. Bet gal užtenka ligi galo suvokti ir įsigyventi į vieną vienintelę akimirką, ir prieš tave atsivers begalybės perspektyva, kurioje nelieka vietos banalioms, vienadienėms problemoms ir tiesoms? Pakanka vienintelio teisingo garso, tikros spalvos, kad juos sujungus, galėtumei iš naujo atrasti amžinai egzistuojančią tiesos harmoniją. O ar tamsa ir tyla negali būti ideali harmonija?

Didingai smilksta M.K. Čiurlionio, spalvotosios muzikos ir skambančio meno pranašo, aukuras, skleisdamas po pasaulį švytinčią ir skambančią Bičiulystės dovaną.

Kur ir ko daugiau Čiurlionio kūryboje? Paveiksluose muzikalumo ar muzikoje spalvingumo ir vaizdų ryškumo? Atsakymas gali būti tik vienas — viena papildo antrą. Idealus grožis yra vienybėje. O vienybė ima skilti, kai tik ją norime išreikšti. Bet kur yra du, ten atsiranda ir trečias. Čiurlionis, būdamas giliai tikintis, kūrė dievybę siekiančią muzikos harmoniją, o ši kūrė jame pasaulio matymą, kurį menininkas išreiškė vaizdais ir spalva. Čiurlionis suprato dieviškojo Sėjėjo lauke išaugusių pirmapradžių pasaulio formų, spalviškojo skambesio principą. Muzikinis pasikartojimas virto Čiurlionio išpažintimi su kitu pasauliu, kur garsų ir spalvų chaosas virsta rymančia harmonija.

Jūros ošimas, dangaus tyla, miško alsavimas, gimtinės toliuose virpančios dainų melodijos, kurios, pasak Čiurlionio, yra „brangaus marmuro uolos, laukiančios tik genijaus, kurs mokės iš jų pasigaminti nemirštančius kūrinius", — visa tai ir yra Čiurlionio muzika. Tačiau Čiurlionio muzikos balsas yra toks stiprus, kad nesutelpa į preliudo, simfonijos, sonatos ar liaudies dainos rėmus. Garsų lavina peršoka laiko barjerą ir virsta savo muzikalumu stulbinančiais vaizdais. Lietuvių liaudies daina „O, giria, giria, girelė žalioji", galbūt virsta didingų pušų-karalienių vizija, saugančia tamsoje ošiančius miško vargonus. Lėtai svyra dar ir dar vienas medis, ir per miško vargonų klaviatūrą nuaidi didingi ir prasmingi akordai. Juk ir mistiškame pasaulyje vyksta kaita. O kur nors, tankmėje, rymo spalvingais rūbais apsitaisę du Baltiškojo miško karaliai, sergstintys protėvių dvasių knibždančius medžius. Jie apgaubia Motinos-saulės spinduliais bundantį Tėvynės kaimą. „Oi, lekia, lekia gulbių pulkelis" gali virsti juodų vėliavų fone išskrendančių ir paliekančių liūdesį paukščių vizija. Blausios, neryškios spalvos dar labiau sustiprina netekimo ir kančios jausmą. Liūdesio nuotaika tvyro ir pačiame paukščių išskridimo procese, ir monotoniškai išsidėsčiusių gedulo vėliavų kolonoje, ir niūriuose dvasinės tėvynės vandenyse, ir pilkame visatos danguje. Tačiau negalima kiekvieną Čiurliono muzikos kūrinį tapatinti su konkrečiu paveikslu. Daugelio jo meno kūrinių spalvinė struktūra ir detališ išsidėstymas sukuria abstraktaus muzikinio kūrinio įvaizdį. Žiūrint į „Jūros sonatos" ciklą, apima jausmas, lyg akimis girdėtumei ošiančios jūros garsus. Išgrynintos gintaro spalvos vanduo, gintarinių perliukų mozaika, neryški erdvės perspektyva — visa tai sukuria visaapimančios vandens stichijos įvaizdį. Šis įvaizdis kiekvieną akimirką kinta mūsų vaizduotėje. Čiurlionis maksimaliai priartėjo prie „tikrosios spalvos" sampratos. Tai ryškiausiai jaučiasi „Pasaulio sutvėrimo", „Pūgos", „Žvaigždžių sonatos" cikluose.

„Pasaulio sutvėrimo" cikle vyrauja besikeičianti mėlyna spalva. Ji sukuria augančios tuštumos ir begalinės erdvės perspektyvą, kurioje pranyksta ištisas spalvų spektras. Dar akimirka — ir atrodo, kad paveikslas ištrūks iš siaurų drobės rėmų ir taps realiai egzistuojančia, šviesos ir spalvos hormonijos begalybe. Mano viduje ima tyliai skambėti vargonų akordai. Gal, tai ir yra tikros palaimos jausmas, kai Tavyje suskamba nežinomas pasaulis, kuriame nėra ribos tarp garso ir erdvės. Rodosi, kad prisilieti prie nepasiekiamo idealo, prie pačios Dievybės.

Garso ir spalvos švytintis skambėjimas ir yra ta Dievybė, paskui kurią kankinančiai sunkiai, bet genialiai teisingai žengia M.K. Čiurlionis. Jis

virtuoziškai balansuoja ant nematomo realybės horizonto linijos. Vienoje pusėje yra ribotas, trimatis žmogaus pasaulis, kitoje pusėje — protu nesuvokiamas mistiškos visuotinybės pasaulis. Šis pasaulis — tai realiai egzistuojanti Dieviškoji erdvė, apie kurią daugiau pasakome tylėdami. Atrodo, kad kurdamas Čiurlionis užsimerkia ir, klausydamas tylos, kuria spalvinį ir garsinį mistiškojo, mums nežinomo pasaulio atspindį. Jis bando atkurti žmonijos Dvasios praeitį, dabartį ir ateitį, Čiurlionis siekia atkurti žmonijos Dvasios Idėją, remdamasis Baltiškąja pasaulio pažinimo patirtimi. Čiurlionio kūryba — tai atsivėrimas ir atsivertimas, tai įsiklausymas ir išsisklaidymas erdvėje, kai nuasmenintas kūrėjas tampa tik klaidžiojančių šešėlių sargu, kukliai rymančiu šalia didingo, praeitį ir ateitį saugančio rūmo, pro kurio vartus iš anapus sklinda visi pasaulio garsai ir spalvos.

Čiurlionio kūryba — tai giliai išgyventa Būties akimirka, tai meno ir muzikos sintezės eksperimentas, kurio esmėje glūdi nesutaikomų priešybių — erdvės ir laiko — sąjunga. M.K. Čiurlionis savo paveiksluose bando paaiškinti pasaulį, o muzika suteikia šiam pasauliui dieviško lengvumo ir prasmingumo. Čiurlionis nieko nekuria. Jis tik atkuria vizijas savo sielos, kuri klaidžioja po sakralinės Tėvynės tolius, kur yra vietos ir užgimstančiai bei mirštančiai būtybei, ir liūdesiui, ir Tiesai, Tylai, ir dvasinio žmonijos miško ošimui.

ŠIŲ DIENŲ IDEALIZMAS

Vaiva Vygantaitė

Visi esame paveikti idealizmo. Idealizmas yra nusistatymas savo gyvenime vadovautis idealais, jiems tarnauti, daugiau žiūrint, ko reikalauja idėja, o ne ką diktuoja realūs faktai. Kiekvienas žmogus skirtas gyventi kokiam nors idealui, ko nors siekti. Idealai, kurie mums padeda gyventi ramybėje, kartais tampa didele jėga. Dažnai idealizmas laikomas realizmo priešu, bet tai netiesa, nes didžiausias idealizmo priešas yra materializmas. Kartais žmogus, kuris nori veikti idealizmo motyvuojamas, sustabdomas kitų, paveiktų materializmo.

Lois Beck mėgdavo savanoriškai atlikti vieną ar kitą gerą darbą. Kas antradienį ji paskaitydavo *Time* žurnalą akliesiems ir grįždavo namo nepaprastai patenkinta, nes žinojo, jog jos skaitymas truputį prašviesina tų žmonių gyvenimą. Tačiau džiaugsmas neilgai tesėdavo, nes jos vyras vis ragindavo susirasti darbą, kur būtų mokama alga. Vyras įrodinėdavo, kad žmonės ją išnaudoja ir neįvertina, jeigu neturi už jos darbą mokėti pinigų. Nebegalėdama ilgiau pakęsti tokių priekaištų, Lois Beck susirado darbą, o jos labdaringa veikla sustojo.

Kitas pavyzdys. Septyniolikmetis Sean O'Hare labai norėjo prisijungti prie bažnyčios globojamos grupės, kuri vasaros metu važiuodavo į neturtingųjų rajonus ir padėdavo vargšams atstatyti ar sutaisyti namus. Tėvai vis sakydavo, kad vargšams padėti neverta, nes tuo būdu jie paskatinami į tinginystę ir dar didesnį vargą. Sean pagaliau buvo atkalbėtas ir niekuomet nebepriklausė tai grupei.

Ši galvosena dažnai sutinkama, kai žmonės pamini idealizmą. Idealizmo liepsna nuo senų senovės dega žmonių širdyse, bet materializmas nuolatos ją mėgina užpūsti. Žmogus, pasiaukodamas kitiems, jaučiasi labai gerai, bet kartais nenori pasirodyti naivus, nenori būti pajuoktas ir nusisuka nuo idealų. Aš čia pateikiau Sean ir Lois pavyzdžius, kurie yra labai tipiški. Sean noras padėti neturtingiems iškelia dažnai girdėtus argumentus, kad vargšai, benamiai yra tokie, nes patys tokį gyvenimą pasirinko. Jie taip nori gyventi. Turtingesnieji žmonės nuolat protestuoja prieš valdžios duodamą paramą neturtingiesiems, bedarbiams, vien dėl to, kad patys per daug turi ir nesupranta kitų vargo. Žinoma, Sean yra tik septyniolikmetis, jam dar reikia užaugti ir subręsti. Tačiau jam reikia užaugti su morale ir principais. Jo noras daryti gera rodo, kad jaunimas, paaukodamas savo laiką ir energiją geriems darbams, įgauna daugiau vertės savo akyse. Šis džiaugsmingas atradimas juos skatina toliau nuo nuobodulio, iš kurio atsiranda alkoholizmas, narkotikai ir kitokios negerovės.

L. Beck vyro pasakymas, kad žmonės yra išnaudojami, jei nedirba už pinigus, yra neteisingas. Žmogus gali būti išnaudojamas ir kai gauna užmokestį. Idealistams iš tikrųjų nelabai svarbu pinigai, bet jie vertina žmonių džiaugsmą, kurį atneša savo gerais darbais. Kai žmogus padeda kitam, sumažėja jo paties rūpesčiai, sieloje atsiranda ramybė.

Ne kiekvienas galime būti kaip Motina Teresė ir dirbti didelius artimo meilės darbus. Yra daug paprastenių užsimojimų, kurie padeda kitiems ir yra lengviau įmanomi. Reikėtų jų siekti, nepasiduodant pasaulio materializmui. Nelaimingiausi žmonės yra tie, kurie turi daug pinigų ir laisvo laiko, bet taip nuobodžiauja, kad ieško laimės daiktuose. Kristus skatina visus tobulėti dvasia. Reikia stengtis keisti žmonių galvoseną apie materializmo svarbą, daugiau rūpintis kitais, ne savimi, ir sugrąžinti idealizmą į visų gyvenimą. Kristaus kelias nėra lengvas, bet labai vertingas.

Mielasis Dr. Vygantai!

Jau daugelį metų Jūs dirbate su mumis. Keliaudavote tūkstančius mylių, kad galėtumėte dalyvauti Moksleivių sąjungos centro valdybos posėdžiuose; suruošėte „kalakursų" ir Žiemos kursų programas, pravedėte puikius pokalbius, kad moksleiviai ateitininkai pasisemtų žinių iš pačių puikiausių šaltinių. Su mumis šventėte didžiąsias šventes — Padėkos dieną, Naujuosius metus... Nepamiršime vakarų, su Jumis praleistų prie židinio Dainavoje, kai svarstėme ateitininkiškus rūpesčius. Nepamiršime Jūsų nuoširdumo, ruošiant mus ateičiai... Lietuvai...

Ačiū Jums, Dr. Vygantai, moksleivių Drauge! Tikimės, kad ateityje dar teks daug daug kartų dirbti su Jumis kartu.

Dėkinga Moksleivių ateitininkų sąjunga

MOKSLEIVIAI NORI PADĖKOTI DR. V. VYGANTUI

Šio straipsnelio mintis išplaukė iš pačių moksleivių ateitininkų. Buvo pasiūlyta, kad 80 metų at-kijos sukakties proga kreiptume žvilgsnį ne tik į praeitį, bet nepamirštume ir dabarties, parašytume apie žmones, kuriais didžiuojamės, kuriems dėkingi už nuopelnus ateitininkų organizacijai. Moksleiviai primygtinai prašė, kad pirmiausia būtų paminėtas **dr. Vytautas Vygantas.**

Išeivijos ateitininkai su Vytautu Vygantu neblogai susipažinę. Moksleiviams jis — Padėkos savaitgalio („kalakursų") ir Žiemos kursų organizatorius, programų paruošėjas, dažnas kalbėtojas. „Kai niekas kitas nesutinka mums pakalbėti, kreipiamės į dr. Vygantą. Jis niekuomet neatsisako..." Mirus kun. Stasiui Ylai, šie svarbūs moksleivių lavinimosi kursai atsidūrė rimtame pavojuje, bet dr. Vyganto rūpestis bei pastangos užtikrino tęstinumą. Apie V. Vyganto populiarumą moksleivių tarpe galime spręsti ir iš to, kad pereitais metais jis pakeltas MAS garbės nariu.

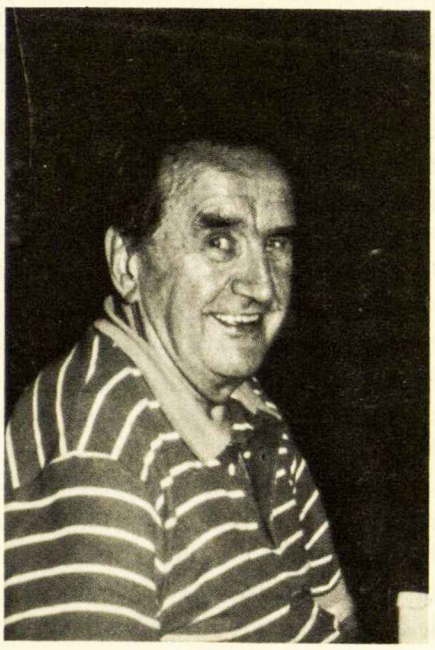

Dr. Vytautas Vygantas

Vyresnieji at-kai dr. Vygantą pažįsta kaip paskaitininką studijų dienose ir akademiniuose savaitgaliuose, kongresuose; kaip ilgametį Federacijos tarybos narį, ateitininkiškosios (ir kitos) spaudos bendradarbį, uolų ir veiklų visuomenininką.

Gimęs Klaipėdoje 1930 m., ateitininkas jis nuo gimnazijos laikų (gimnaziją baigė lietuvių pabėgėlių stovykloje, Vokietijoje, 1948 m.), studijuodamas aktyviai reiškėsi Lietuvių studentų ir SAS sąjungoje. Baigęs mokslus Ilinojaus un-te Urbanoje industrinės psichologijos daktaro laipsniu, pasiliko aktyvus visuomeniniame darbe. Dr. Vygantas buvo vienas iš *Lituanus* žurnalo iniciatorių ir ilgametis jo redaktorius; nuo 1960 m. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų federacijos centro valdybos narys, 1961 m. ALT narys, taip pat „World University Service" Patikėtinis.

Reikia pastebėti, kad dr. Vyganto veikla nesiribojo vien lietuviška bendruomene. 1957 m. jis atstovavo studentams ateitininkams Pax Romana suvažiavime San Salvadore. Grįžęs iš suvažiavimo, ėmė rūpintis, kad būtų sudarytas egzilų studentų sambūris. Jo pastangomis Pax Romana suvažiavime Eichstaette (Vokietijoje) pripažįstama egzilų komisija ir Vygantas išrenkamas tos komisijos atstovu Pax Romana vyriausioje valdyboje.

Metams praslinkus, 1959 m. gruodžio 29 — 1960 m. sausio 6 d. Maniloje, Filipinuose įvykusiame Pax Romana suvažiavime dr. Vytautas Vygantas dalyvavo kaip egzilų komisijos pirmininkas ir studentų at-kų sąjungos atstovas. Suvažiavimo metu jis išrinktas Pax Romana pirmininku.

„Tai pirmas atvejis, kai Lietuvos atstovui tenka tos pareigos. Pax Romana įkurta 1921, ir nuo to laiko tik a.a. Pranas Dielininkaitis (mir. 1942) dar nepriklausomos Lietuvos laikais buvo išrinktas vice-pirmininku. Kai dabar Lietuva okupuota, kai ne viena tarptautinė organizacija nenori nei atstovų teisių duoti pavergtų tautų tremtiniam, Pax

Romana išrinko pirmininku lietuvį tremtinį. Tai nemažos reikšmės faktas ir naudingas Lietuvai" (*Ateitis,* nr. 2, 1960).

Suvažiavime dr. Vygantas pirmininkavo bent trečdaliui posėdžių, o pirmininku išrinktas visais balsais. Pax Romana pirmininku jis išbuvo 4 terminus (išrinktas kiekvienam terminui atskiruose suvažiavimuose). „Su naujuoju pirmininku keičiasi ir Pax Romana organizacijos orientacija: Vygantas kreipia sąjūdį idėjinio subrendimo kryptimi. Ypač rūpinasi naujų Afrikos ir Azijos valstybių studentijos idėjiniu brandinimu. Vyganto darbas rastas taip svarbus, kad jis perrenkamas antrajai kadencijai 1960 m. Lisabonoje ir trečiajai 1962 m. Montevideo suvažiavime. Pagaliau ir šią vasarą vykęs Pax Romana suvažiavimas Washingtone randa, kad dar negalima apsieiti be Vyganto — jis išrenkamas ketvirtajam terminui" (*Ateitis,* nr. 7, 1964).

Pax Romana — pasaulinės šviesuomenės sąjūdis, apimąs visų tautų ir rasių katalikų studentus ir aukštąjį mokslą baigusius intelektualus. Sąjūdžio nariais yra ne atskiri asmenys, bet įvairių kraštų organizacijos. Pirmasis studentų suvažiavimas sušauktas 1921 m. Fribourge, Šveicarijoje; dalyvavo 20 tautų; būstinė palikta Fribourge iki šių dienų. Suvažiavimai buvo šaukiami kasmet vis kitame krašte. Po karo pirmasis suvažiavimas įvyko 1945 m. Londone. 1960 m. (kai V. Vygantas išrinktas pirmininku) Pax Romana sąjūdis apėmė 95 organizacijas iš 55 kraštų. Be Europos šalių priklausė Afrikos, Japonijos, Korėjos, Burmos, Vietnamo, Indijos, Australijos, Zelandijos, P. Amerikos, Š. Amerikos organizacijos. Lietuviai į sąjūdį įsijungė 1925 m., kai pilnateisiu nariu į jį buvo priimta Ateitininkų studentų sąjunga (apie Pax Romana sąjūdį ir lietuvius jame daugiau medžiagos yra *Lietuvių Enciklopedijos* XXII t.t., 1960 m., Boston, Mass).

Jau iš šių kelių paragrafų matyti, kad dr. V. Vyganto darbai, pastangos, sugebėjimai buvo įvertinti pasauliniu mastu. Jį didžiai vertina ir savieji, ypač ateitininkija, kurios gretose susiformavo jo katalikiškoji pasaulėžiūra. Už visus atliktus ir tebeatliekamus darbus dr. Vytautui dėkoja ne tik moksleivių sąjunga, bet visa ateitininkų organizacija.

D.B.

Nuo 1923 m. rudens įsijungęs į ateitininkų eiles Panevėžio vyrų gimnazijoje, paėmiau ir „Ateitį" pirmą kartą į rankas.

„Ateities" puslapiuose visada rasdavau labai reikšmingų ir auklėjančios minties straipsnių jaunuolio gyvenimui formuoti ir kultūrinei pažangai vystyti.

Įsijungimą į Ateitininkijos sąjūdį laikau vertingu savo asmeniniu laimėjimu. Ateitininkija man visada yra kaip švyturys gyvenimo audrose ir kaip geroji patarėja pavojuose.

Ir šiandien, sveikindamas „Ateitį", švenčiančią jau aštuntą dešimtį, linkiu, kad ji, kaip ir visada, būtų pilna auklėjančių minčių, kurios ryškintų tikrąją gyvenimo Tiesą, Gėrį ir Grožį. Tegul „Ateityje" atsispindi visų mūsų darbai, tegul ji padeda jaunam skaitytojui augti Ateitininkijos sąjūdžio idealų šviesoje Lietuvos, Bažnyčios ir visos žmonijos naudai.

Su geriausiais linkėjimais visam „Ateities" redakciniam kolektyvui, o ypač mielai redaktorei, dirbančiai didžiai vertingą ir atsakingą darbą, linkiu ištvermės ir labai gausios Dievo palaimos.

Dr. Adolfas Damušis,
buvęs Ateitininkų Federacijos Vadas ir
Tarybos pirmininkas

• Padidėjo Rimos (Briedytės) ir dr. Lino Sidrių šeima — vasario 20 d. gimė sūnus. Sveikiname krikščionišką, lietuvišką ir ateitininkišką Sidrių šeimą su septintuoju kūdikiu (jie jau augina 4 dukreles ir 2 sūnus).

• Muz. Rita Kliorienė (Klivlandas) yra aktyviai įsijungusi į būsimos Dainų šventės paruošiamuosius darbus: ji atlieka dalį orkestracijos chorams, bus viena iš šventės dirigenčių ruošia šventei Klivlando Dievo Motinos parapijos chorą, o taip pat (kartu su E. Laniauskiene) yra Klivlando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos dainavimo mokytoja — mokyklos choras dalyvauja Dainų šventėje.

• Muzikas Darius Polikaitis su savo jaunų muzikų grupe atliks populiariąją dainą „Aš čia gyva" (žodžiai B. Brazdžionio, muz. D. Polikaičio) VII-joje JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventėje, kuri įvyks š.m. gegužio 26 d. Čikagoje.

• Gegužės 15-26 d. Čikagoje bus didinga išeivijos lietuvių vieningumo manifestacija — **Lietuvių muzikos šventė.** Jos metu vyks daug įdomių ir reikšmingų renginių: *religinės muzikos koncertas* (V.15.d.), skirtas 50 metų į Sibirą trėmimų paminėjimui; *poezijos dienos* (gegužės 17 d.), kurios suburs Žemininkų kartos poetus; premijų

šventė (V.18 d.); *Ponchielli opera* „I Lituani" (V.19 ir 24 d.) — tai bendras Čikagos lietuvių operos ir Lietuvos respublikos operos bei baleto teatro pastatymas; *baleto koncertas* (V.22 d.); *dainų šventė* (V.26 d.). Šalia šių didžiųjų renginių bus dar pasilinksminimas jaunimui, eilė parodų, iškilmingas pokylis po Dainų šventės ir pan.

• „Giedros" korporacijos susirinkimas įvyko kovo 3 d. Čikagoje. Dalyvavo gausus būrys narių. Susirinkusioms kalbėjo kun. dr. Kęstutis Trimakas apie Marijos pasirodymus šiandieniniame pasaulyje. „Giedros" pirmininkė yra Raminta Marchertienė.

• Čikagos Kun. A. Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopa suruošė savo nariams priešvelykinį susikaupimą-rekolekcijas kovo 16-17 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Rekolekcijoms vadovavo kun. Antanas Saulaitis, SJ.

• **SAS Aplinkraštis Nr. 12.** Naujoji SAS centro valdyba, susidedanti iš D. Grajauskaitės (pirm.), I. Čuplinskaitės, L. Mockutės ir R. Prakapo, išleido pirmąjį aplinkraštį. Jame daug informacinės ir kitos, studentams at-kams svarbios, medžiagos. Atrodo, kad studentų veikla atgyja ir stiprėja. Tai ypač ryšku iš pateiktų adresų devyniose JAV ir Kanados vietovėse, kur jau būriuojasi studentų draugovės ar jų užuomazga. Džiaugiamės, kad SAS CV atkreipė dėmesį į prel. J. Prunskio dosnų pasiūlymą apmokėti studentams pusę *Ateities* prenumeratos. Pateiktos „Liepsnelės" stovyklos anketos santraukos, dalyvių adresai, pluoštas žinučių iš pirmojo — 1911 m. — *Ateities* numerio, minčių apie Velykas. Aplinkraštis daro gerą įspūdį. Tikimės, kad jis ir toliau bus ryšys tarp mūsų išsisklaidžiusių studentų ateitininkų. Linkime naujajai SAS centro valdybai daug sėkmės. Tik viena pastabėlė: ar nebūtų geriau Toronto draugovės tradicinį studijų savaitgalį, numatomą Wasagoje gegužės 17-19 d., atidėti kitam laikui, o tuo metu visiems Kanados studentams atvažiuoti į didžiąją Lietuvių muzikos šventę Čikagoje?

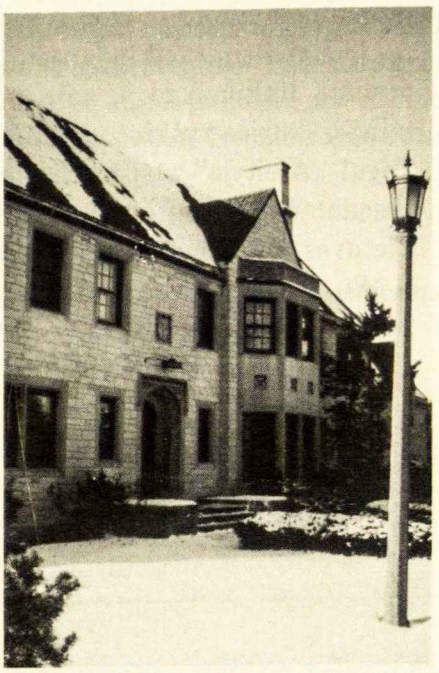

Ateitininkų namai žiemą.
Nuotr. Ramunės Kubiliūtės

• Naująją Ateitininkų namų tarybą sudaro: P. Kazlauskas (pirm.), S. Tamulionis, I. Kazlauskienė, R. Patlabienė. Ūkinių reikalų patarėjas yra A. Pargauskas; namų reikalams advokatas — Saulius Kuprys. Tradicinis Ateitininkų namų pokylis numatomas balandžio 13 d., o gegužinė — rugpjūčio 25 d.

• Š.m. vasarą Dainavoje numatomos stovyklos:

Birželio 23 d.-liepos 7 d.— Moksleiviai ateitininkai.

Liepos 7-21 d. — Jaunučiai ateitininkai.

Liepos 21-28 d. — Heritage (angliškai kalbančių).

Liepos 28-rugpjūčio 4 d. — Ateitininkai sendraugiai.

Rugpjūčio 4-11 d. — Lietuvių Fronto bičiuliai.

Rugpjūčio 11-18 d. — Mokytojų savaitė.

Rugpjūčio 18-25 d. — Tautinių šokių kursai.

Rugpjūčio 30 d.-rugsėjo 2 d. — Ateitininkų federacijos studijų savaitgalis.

Šios datos dar nėra galutinai patvirtintos ir ateityje gali būti pakeitimų. Dėl tikslesnės informacijos kreipiamasi į Dainavos registratorę Ritą Giedraitienę, tel. 313-478-8456.

• SVEIKINAME visus, kovo mėn. švenčiančius vardines: Kazius, Kazimierus ir Kazytes; Juozus, Juozapus ir Juozes. Jų tarpe ypač poetą Kazį Bradūną ir mūsų Federacijos vadą Juozą Polikaitį bei buvusius Federacijos vadus: dr. Juozą Girnių, Juozą Laučką, Kazį Pemkų, o taip pat ir mūsų rėmėją prel. Juozą Prunskį.

• Vytas Čuplinskas, buvęs SAS CV pirmininkas, dažnai pasireiškiąs ne tik ateitininkiškoje veikloje, bet ir meniniais sugebėjimais, pakviestas sutiko vadovauti didžiosios Ilinojaus universiteto Čikagoje paviljono salės dekoravimui. Joje gegužio 26 d. įvyks didinga išeivijos lietuvių kultūros ir solidarumo manifestacija — VII Dainų šventė. Vytas jau buvo kelis kartus tuo reikalu atvykęs į Čikagą, tarėsi su Dainų šventės pirmininku V. Momkum ir Lietuvių muzikos šventės pirm. S. Baru. Jis taip pat apžiūrėjo paviljono salę ir pradėjo ruošti planus jos papuošimui.

• Sveikiname Gintą Palubinskaitę ir Alių Meilų (gyv. Annandale, Virginia), kurių šeimoje vasario 10 d. gimė dukrelė. Ginta yra uoli ateitininkė, visuomenininkė ir lietuviškos spaudos bendradarbė. Jos tėvai — Saulė ir dr. Feliksas Palu-

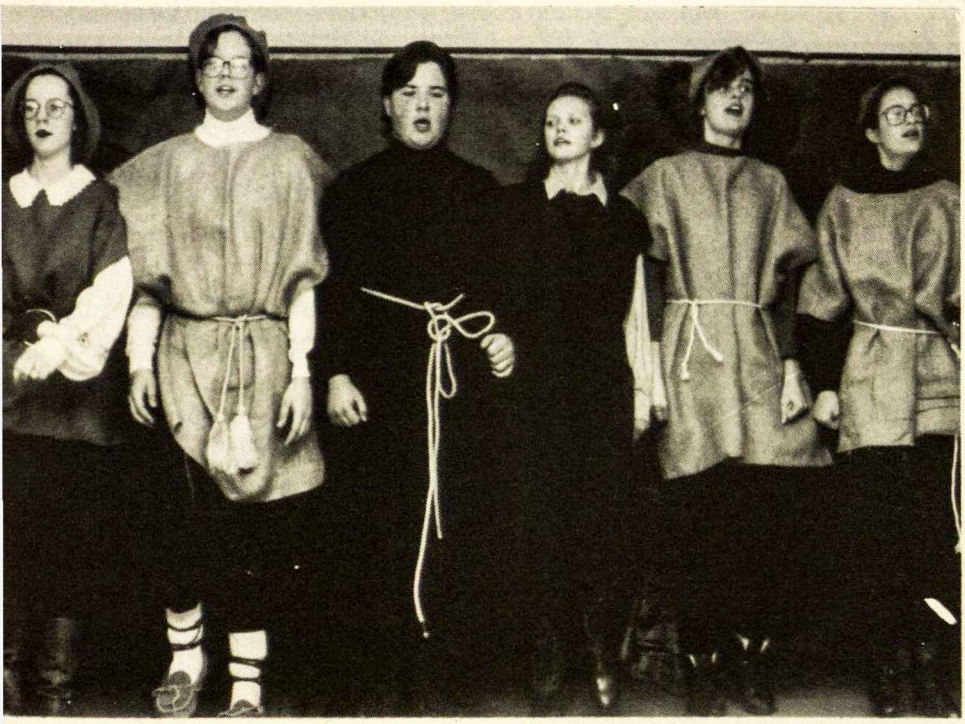

Lipniūniečiai atlieka programą savo pasilinksminimo metu, vaidindami ,,Zenobijos fobiją''. Iš k.: Janina Adickaitė, Rimas Putrius, Arūnas Bilus, Julija Pulikaitė, Renata Kvantaitė ir Vilija Gražulytė. Nuotr. R. Polikaitytės

binskai, o tėvukai — a.a. Vincentas ir Monika Liulevičiai.

• Gintė Damušytė, Lietuvių informacijos centro direktorė, Vasario 16-sios proga skaitė paskaitas įvairiose lietuvių kolonijose.

• Ritos Markelytės-Dagienės rečitalis įvyko vasario 22 d. Roosevelt un-to Ganz salėje. Ji atliko Handelio, Mahlerio ir Bramso kūrinius. Rita turi magistro laipsnį kompozicijos srityje ir dėsto muziką Ilinojaus un-te Čikagoje.

• Dr. Daiva Bajorūnaitė lydėjo ,,AmeriCares'' šalpos organizacijos vaistų siuntą Lietuvai. Buvo nugabenta 44,000 svarų vaistų siunta, kuri pasiekė Lietuvą vasario 17 d. Viešnagės Lietuvoje metu D. Bajorūnaitė pasimatė su Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautu Landsbergiu, aplankė klinikas ir susitiko su Kruvinąjį sekmadienį sužeistaisiais, esančiais Raudonojo Kryžiaus ligoninėje Vilniuje. Patirtus įspūdžius dr. Bajorūnaitė pasakojo ,,Lietuviškų melodijų'' radijo valandėlėje vasario 19 d. Šiuo metu D.B. dirba Niujorke, ,,Memorial Sloan Kettering'' ligoninėje. Ji yra baigusi Mičigano un-to medicinos fakultetą. Studijuodama gyvai reiškėsi Detroito ateitininkų veikloje.

• Čikagos sendraugių skyriaus valdyba posėdžiavo sausio 21 d. Posėdyje dalyvavo valdybos nariai: J. Damušienė (pirm.), A. Juozevičienė, A. Liulevičius, K. Pabedinskas, I. Polikaitienė, M. Saliklienė ir V. Žadeikienė. Pasidžiaugta nuveiktais darbais (ypač pavykusiomis kūčiomis Jaunimo centre prieš pat Kalėdų šventes) ir aptarta tolimesnė veikla.

• Kun. Alfonso Lipniūno moksleivių kuopos priešužgavėninis pobūvis buvo sausio 26 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Kuopos nariai atliko Zenobijos fobiją'' — linksmą vaidinimą, paruoštą Rasos Poskočimienės.

DIEVIŠKOJO GROŽIO ATSPINDŽIŲ IEŠKOTOJAI

Dar Čikagos moksleivių ateitininkų kuopos ribose veikiančiame literatūriniame būrelyje būdama (vadinasi, seniai, labai seniai...), nemažai domėjausi ir žavėjausi ,,Šatrijos'' meno draugija. Tuometiniai mano vaizduotės milžinai buvo rašytojai ir poetai, kurių sąrašo pačiame viršuje — Vincas Mykolaitis-Putinas. Jau pats faktas, kad jis (kartu su prof. Juozu Eretu) buvo ,,Šatrijos'' iniciatorius ir steigėjas, jai suteikė labai patrauklų bruožą.

Tuo metu ,,Šatrija'' aktyviai reiškėsi Čikagos lietuvių — ne vien ateitininkų — kultūriniame gyvenime. Spaudoje dažnai skaitydavome apie susirinkimus, literatūros vakarus, paskaitas, koncertus, suruoštus šatrijiečių pastangomis, o tų viešųjų renginių ir ateitininkų švenčių metu šatrijiečiai krisdavo į akį juostelės spalvomis (purpurinė, sidabrinė, mėlyna) ir šmaikščiomis kepuraitėmis.

Kai vieną gražią dieną vyresnieji literatūros būrelio nariai buvo pakviesti atvykti į ,,Šatrijos'' susirinkimą, o netrukus po to — įsijungti į šatrijiečių būrį, buvome labai patenkinti. Taip prasidėjo ryšys su žmonėmis, kurių šūkis: ,,Menas grožiui, grožis — gyvenimo tobulumui'' (šūkis pasiūlytas prof. Stasio Šalkauskio, kuris ,,Šatrijos'' įkūrimo metu buvo ateitininkų federacijos vadas). Ir ne tik Šalkauskis susietas su ,,Šatrija'': jos gretose žygiavę didieji mūsų tautos rašytojai, menininkai, žurnalistai. Štai jų bent dalis: A. Vaičiulaitis, Ig. Skrupskelis, A. Maceina, J. Grušas, Pr. Naujokaitis, B. Brazdžionis, A. Kučingis, J. Keliuotis, V. Ramonas, P. Karuža, A. Salys, J. Girnius, St. Būdavas, A. Nyka-Niliūnas, V, Mačernis, K. Bradūnas, L. Žitkevičius, A. Šešplaukis-Tyruolis, G.

Dalis „Šatrijos" korporacijos narių 1954 m. Čikagoje.

Tulauskaitė, G. Švabaitė, Č. Grincevičius, K. Zupka, kun. V. Cukuras, kun. Pr. Garšva, P. Jurkus, J. Ambrazevičius (Brazaitis), kun. S. Yla, kan. M. Vaitkus ir daug kitų.

Ypatingų švenčių arba ir kitomis progomis nusipelnę asmenys buvo pakeliami garbės nariais. „Šatrijos" garbės narių tarpe buvo: V. Mykolaitis-Putinas, J. Eretas, St. Šalkauskis, A. Jakštas-Dambrauskas, M. Vaitkus, L. Gira, Ign. Česaitis, J. Grinius, A. Salys, J. Augaitytė, V. Jonuškaitė, A. Kučingis, J. Ambrazevičius (Brazaitis), B. Barzdžionis ir St. Yla (pastarieji du garbės nariais pakelti jau išeivijoje).

Apie „Šatrijos" įsikūrimą išsamiai rašoma knygoje *Savu keliu* („V.D. universiteto studentų ateitininkų sąjunga, 1922-1932 m."), išleistoje Kaune 1932 m.:

„Dar prieš „Šatrijos" įsikūrimą universitete jau buvo keliolika ateitininkų menininkų. Jie tada nesudarė atskiros draugijos, bet veikė kaip atskiras menininkų būrelis prie visos L. U. Stud. At-kų Draugovės. Atsiradus daugiau menininkų, tas būrelis pasidarė per ankštas. Nutarta sudaryti savarankišką sambūrį. 1926 m. lapkričio 7 d. įvyko steigiamasis stud. at-kų menininkų ir meno mėgėjų susirinkimas. Jame dalyvavo prof. V. Mykolaitis-Putinas, Ign. Petrušaitis, J. Tarvydas, J. Grušas, B. Liudžiutė, M. Kvedaraitė, P. Orintaitė, S. Nėris-Bačinskaitė, Ign. Malinauskas, Ign. Skrupskelis, A. Petrauskaitė, Laurinavičiūtė, St. Barzdukas, S. Treigys, A. Akelis, V. Ramanauskas-Ramonas. Perskaitomas būsimas draugijos statuto projektas. Suredaguoti jis pavedamas komisijai, kurioj buvo J. Tarvydas, M. Kvedaraitė ir Ign. Petrušaitis. Lapkričio 13 d. susirinkimas statutą galutinai priėmė ir draugiją pavadino „Šatrija". Pirmąjį „Šatrijos" prezidiumą sudarė Ign. Skrupskelis (pirm.), Ign. Petrušaitis ir A. Petrauskaitė. Nuo tos dienos stud. at-kai menininkai dirba kaip savarankiška visos Stud. At-kų Sąjungos dalis.

Susirinkimai dažniausiai būdavo šaukiami pas prof. V. Mykolaitį. Čia buvo sprendžiami įvairūs meno klausimai, vedamos diskusijos dėl dailiosios literatūros ir skaitomi savi kūriniai. Be to, beveik kiekvieną susirinkimą visus nuteikdavo Akelio smuikas, kuriam Petrauskaitė akompanuodama pritardavo; dažnai linksmindavo ir švelnus Kvedaraitės sopranas. Narių skaičius augo didyn.

1927 m. gegužės 14 d. draugijos

garbės pirmininku išrenkamas prof. V. Mykolaitis, garbės nariais — prof. J. Eretas ir prof. St. Šalkauskis. Gegužės 29 d. švenčiama pirmoji „Šatrijos" šventė Baripolio dvare; ta šventė virto vėliau tradicine švente. Joj buvo perskaitytas įkurtuvių aktas ir keli asmens pakelti garbės ir vyresniais nariais. Visi nariai priesaika pasižadėjo dirbti draugijos tikslui.

1928 m. draugijai vadovauja S. Treigys. O 1929 m. „Šatriją" vairuoja K. Berulis, buvęs „Ryto" atsakomas redaktorius. Paskum „Šatrijos" vadovavimą perima A. Vaičiulaitis, žinomas novelistas, ilgai buvęs *Ateities* redaktorius.

1930 V. D. m. pavasario semestrą pirmininkauja Pr. Naujokaitis, o rudens — A. Maceina, rimtas katalikiškos spaudos darbininkas. Šiuo laiku įvedamas drausmės statutas ir kandidatų sistema. 1931 m. pavasario semestrą „Šatrijai" vadovauja J. Lingis, o rudens — P. Karuža.

Per penkerių metų savo gyvenimo „Šatrija" suruošė keletą literatūros vakarų, paminėjimų, paskaitų įvairiais meno klausimais. Daugiausia pasižymėjo atskiri nariai. J. Grušas išleido apysakų rinkinį „Ponia Bertulienė", J. Paukštelis didoką apysakų knygą „Vidurnakčių baladė", B. Brazdžionis lyrikos rinkinį „Amžinas žydas", Pr. Naujokaitis — „Prie svyruojančių beržų", A. Dičpetris — „Dalios karoliai", P. Orintaitė — „Vargšų vingiai". Be dailiosios literatūros šatrijiečiai išleido ir mokslišku veikalų: J. Ambrazevičius „Literatūros teorija". dr. J. Grinius ir J. Ambrazevičius „Visuotinės literatūros istoriją". Šiaip beveik kiekvienoje katalikiškų laikraščių redakcijoje dirba šatrijiečiai; yra keletas ir redaktorių. „Šatrija" turi ir gabių vertėjų, pav., A. Šešplaukis — Tyruolis, dailiosios literatūros vertėjas, A. Maceina, žinomas moraliniais ir pedagoginiais vertimais. Taip pat literatūros almanachas „Granitas" yra beveik vienų šatrijiečių darbas.

„Šatrijos" tikslas — jungti stud. at-kus menininkus ir meno mėgėjus, auklėti juos pagal at-kų principus, lavinti meno srityje ir padėti jiems išeiti į viešumą".

Per visą išeivijoje gyvavimo laiką į „Šatriją" įsijungė apie 40

Šatrijiečiai 1937 m. Kaune.

naujų narių; su Lietuvoje buvusiais šatrijiečiais, korporacija nuo savo įsikūrimo turėjo apie 300 korporantų. 1954 m. studentai atsiskyrė nuo vyresniųjų ir sudarė savarankišką vienetą (taip buvo ir Lietuvoje). Tiek vyresnieji, tiek studentai nuo pat ankstyvųjų „Šatrijos" gyvavimo dienų buvo įtraukiami į gyvą literatūros, spaudos ir meno gyvenimą. „Šatrija" neskelbė jokios literatūrinės krypties, pasilikdama nuosaiki kiekvienos pozityvios kūrybos vertintoja ir skatintoja. Jos korporantai buvo laikraščių ir žurnalų redaktoriai, pvz.: *Židinio, Naujosios Romuvos, Ryto, Ateities* ir kitų; išeivijoje *Draugo* (kun. Pr. Garšva), *Darbininko* (rašyt. P. Jurkus) ir kitų; pirmaisiais Lietuvos okupacijų metais šatrijiečiai aktyviai reiškėsi pogrindžio veikloje, buvo pogrindžio spaudos ir biuletenių ruošėjai. Daug jų žuvo rezistencijos kovose; Ignas Skrupskelis žuvo Sibire, K. Bauba ir A. Januševičius — Stutthofe...

— „Šatrija" pradžioj tebuvo literatų būrelis. Vėliau buvo išplėsta, įjungianti ir tuos, kurie reiškėsi literatūros moksle arba žurnalistikoj. Dar vėliau pradėjo glausti ir kitų sričių menininkus arba meno mėgėjus. „Šatrija" sudarydavo sąlygas sužadinti ir estetinių vertybių gilesnį pažinimą, kovoti su diletantizmu ir vidutiniškumu mene, ypač literatūroj. Per ištisus 50 metų „Šatrijos" žmonės formavo mūsų tautos tam tikrus sluoksnius. Anais laikais didesnė pusė VDU teologijos-filosofijos fak. profesūros ir veik visų katalikiškųjų laikraščių redaktoriai buvo šatrijiečiai. Rašytojų, mokslo meno žmonių šatrijiečių sąrašas yra ilgas. 1940 m. pavasarį „Šatrijos" skyrius buvo įsteigtas ir Vilniuje".

Ateitininkų keliu, red. Stasys Barzdukas, Chicago, 1977

Kodėl pasirinktas korporacijai „Šatrijos" vardas? Tame pačiame leidinyje Č.G. taip rašo:

„Tuometinis (1927 m. — red.) pirmininkas J. Grušas paaiškino, kodėl kolektyvas pasirinko „Šatrijos" vardą: Pasirinkdami Šatrijos kalno vardą, norėjome pabrėžti savo tautiškumą ir, iš antros pusės, įsimbolinti savo pastangas kilti nuo pilkos žemės plokštumos. Pats Šatrijos vardas amžinai švyti padavimuose, o legendos apie Šatrijos raganas yra gyvastingas tautos vaizduotės liudytojas' ".

Gal, perskaitęs visą šį netrumpą straipsnį apie šatrijiečius, kas ir paklaustų: „Meldžiamieji, kur šiandien ta „Šatrija"? Kodėl nieko apie ją nebegirdime? O gal vietoj „kilti nuo pilkos žemės plokštumos", kaip teigiama anoje citatoje, šatrijiečiai sulindo į požemius?"

Ir nežinia, kur atrasti gudruolį, kuris šią mįslę atmintų... Rodos, šatrijiečių dar nemažai likę, tik gal jie plačiau išsklidę ir, besirūpindami kasdienine buitimi, leido laiko dulkėms apnešti skambų savo korporacijos šūkį. Pagal „Šatrijos" įstatus, niekas iš korporacijos išstoti negali, narys tegali būti tik pašalintas. Vadinasi, ir vyresnieji (kurių dar daug galima priskaičiuoti), ir buvę studentai šatrijiečiai tebepriklauso korporacijai, tebėra broliai ir sesės, turėję likti ištikimi, narių priesaikoje įrašytam, pasižadėjimui: „... Dieviškojo Grožio atspindžiu puošti žmogų, žemę ir visa, kas joje yra".

„Šatrija" buvo jau du kartus atkurta: 1947 m. Tiubingene (Vokietijoje) V. Kazoko ir A. Mažiulio pastangomis; 1952 m. Čikagoje Č. Grincevičiaus iniciatyva. Ar nebūtų laikas prikelti „Šatriją" trečią kartą? Pagal lietuviškas liaudies pasakas ir tautosaką, trys yra magiškas, stebuklingas skaičius. Taigi, gal po trečiojo „atkūrimo" „Šatrija" vėl būtų tvirta kaip ir tuo vardu pavadintas kalnas tolimoje Žemaitijoje.

* * *

Nuoširdžiai dėkoju buvusiam „Šatrijos" pirmininkui, rašytojui Česlovui Grincevičiui, pasidalinusiam prisiminimais iš korporacijos įsikūrimo bei veiklos, papildžiusiam rašytų šaltinių žinias.

D. Bindokienė

At-kai Reino konferencijoje 1947 m. — jų tarpe daug šatrijiečių. I eil. iš k.: UNNRA atstovas, kun. Kapočius, prof. A. Maceina; II eil.: S. Barzdukas, prof. Z. Ivinskis, dr. A. Damušis, prof. J. Girnius, prof. V. Vardys, V. Natkevičius ir V. Vaitiekūnas; III eil. žurn. J. Būtėnas, K. Pažemėnas ir J. Paškonis

ATEITININKŲ TARYBOS POSĖDIS

Ateitininkų Taryba posėdžiavo vasario 9 d. Ateitininkų namuose. Posėdžio dalyviai suvažiavo iš Čiakgos ir apylinkių, iš Detroito, Klivlando, Vašingtono ir Dallas. Svarbiausia posėdžio paskirtis — aptarti artėjančias ateitininkijos jubiliejaus iškilmes Lietuvoje ir išeivijoje, o taip pat ir kitus reikalus.

Lietuvos ateitininkai

Nors komunikacija su ateitininkais Lietuvoje po Naujų metų gerokai pablogėjo, Federacijos vadas J. Polikaitis buvo surinkęs įvairias žinias, korespondencijas ir laiškus iš Lietuvos at-kų veiklos. Jis Tarybos nariams padarė labai išsamų pranešimą. Pradedant 1988 m. gruodžio 11 d. moksleivių konferencija ir pirmosios kuopos įsisteigimu Marijampolėje ir 1989 sausio 7 d. ateitininkų pasitarimu Vilniuje (su 260 dalyvių), ateitininkai Lietuvoje klestėjo ir augo. Studentai ateitininkai turėjo suvažiavimą Nidoje 1989 m. lapkričio 5-7 d. Susidarė at-kų komitetas, susiformavo Lietuvos Ateitininkų federacijos valdyba, kuri jau 1990 m. vasario 22 d. posėdžiavo šeštą kartą. 1990 m. blokada ir vėlesni (1991 m. sausio mėn.) įvykiai, be abejo, paveikė ir ateitininkų veiklą, tačiau 1990 m. vasarą vyko stovyklos. Paskutinėmis žiniomis, Vytauto Didžiojo un-to Teologijos fakultete įsisteigė studentų at-kų būrelis. 1990 m. gruodžio pradžioje vyko sendraugių organizuojamos studijų dienos.

Iki šiol pasisekė Lietuvos at-kams nemažai padėti. Reikia tikėtis, kad mūsų pastangos jiems žinomos ir įvertinamos, nes kartais negauname nė žodžio, ar siuntos pasiekė adresatus. Buvo išsiųsta apie 1200 sv. knygų, įskaitant a.a. kun. Celiešiaus ir a.a. A. Viliušio asmenines bibliotekas, įrištus *Ateities* žurnalo komplektus. Prel. J. Prunskis pasiryžo užprenumeruoti *Ateitį* ir *Laiškus lietuviams* kiekvienai moksleivių kuopai, bet iki šiol teturime labai mažai tų kuopų adresų. Tiems, kurių adresus jau

Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkai praveda gimnazijos talentų vakarą.
Nuotr. M. Šmitienės

Toronto jaunių at-kų būrelis su globėja Gabija Petrauskiene. Iš k.: Viltė Barauskaitė, Lidija Puterytė, Emilija Bušinskaitė, Liana Tamulaitytė, Dainius Rygelis, Vilija Petrauskaitė.

žinome, žurnalai siunčiami.

Dr. A. Žygas atsiuntė sąrašus įvairių filosofinių knygų (kai kurios anglų kalba), labai pageidaujamų Lietuvoje. Nekalto Prasidėjimo seselės Putname jau kai kurias pasiuntė į Lietuvą. Iš Čikagos jau parašyta įvairioms amerikiečių leidykloms, prašant padovanoti, jų leidžiamas, knygas *Paulist Press* ir *University of Notre Dame Press* knygų siuntas jau atsuntė J. Polikaičiui, kuris paruoš jas persiuntimui į Lietuvą. *Ateities* redaktorės Danutės Bindokienės knyga *Lietuvių papročiai ir tradicijos* yra šiuo metu perspausdinama Lietuvoje (leidžia Pedagoginis Institutas Vilniuje). Savo honorarą autorė paskyrė Lietuvos ateitininkų vasaros stovykloms paremti. Stengiamasi padėti Lietuvos at-kams liturgine ir kitokia medžiaga kasetėse, ypač ten vystomai religinei radijo valandėlei.

Ateitininkijos 80 m. sukaktis

Posėdžio metu Tarybos nariai praleido nemažai laiko, svarstydami ateitininkijos jubiliejaus šventimo klausimą. Gauta iš Lietuvos žinių, kad jubiliejinė konferencija numatoma rengti š.m. birželio 15-17 d., po Lietuvių Katalikų mokslo akademijos suvažiavimo, kuris bus birželio 9-11 d. Po konferencijos vyktų respublikinė stovykla, o po to rajoninės vyskupijų at-kų stovyklos. Ateitininkų Tarybos nariai sudarė specialią komisiją, kuri sukonkretinas posėdžio išvadas ir Lietuvos at-kams pasiųs savo mintis apie šias iškilmes. Reikia tikėtis, kad bent keli Tarybos nariai galės dalyvauti iškilmėse Lietuvoje, o svečiai iš Lietuvos atvyks į šventę Šiaurės Amerikoje.

Už Lietuvos ribų ateitininkijos jubiliejų manoma švęsti vasaros pabaigoje ar ankstyvą rudenį (greičiausiai ilgojo Darbo savaitgalio metu). Tuo būdu sukaktuvinės iškilmės būtų pradėtos Lietuvoje birželio mėnesį, o užbaigtos išeivijoje.

Sąjungos

Tarybos nariams buvo pranešta apie pasisekusius studentų ir moksleivių žiemos kursus. Maždaug 25 studentai susirinko Kalėdų — N. Metų laikotarpyje Neringos stovyklavietėje. Tai buvo daugiau poilsio ir lengvesnio pobūdžio pabendravimas, o Naujų metų pradžioje naujajai SAS vadybai pavyko Dainavoje suburti per 30 studentų rimtiems pokalbiams ir paskaitoms apie šeimą, šeimyninį gyvenimą ir pan. 28 moksleiviai suvažiavo į Dainavą savo tradiciniams ideologiniams kursams. Jiems buvo ypač įdomu išgirsti apie reikalus Lietuvoje iš, ten šiuo metu gyvenančio, Dariaus Sužiedėlio.

Ramunė Kubiliūtė

STUDENTŲ ATEITININKŲ SAVAITGALIS „LIEPSNĖLĖ"

Š.m. vasario 1-3 d. įvyko SAS „Liepsnelė" Dainavos stovykloje. Šį studentų ateitininkų savaitgalio suvažiavimą suorganizavo Indrė Čuplinskaitė ir Dana Grajauskaitė (abi iš Kanados). Suvažiavime da-

Jaunųjų at-kų globėja Ramūnė Jonaitienė su savo globojamaisiais ateitininkais susirinkimo metu, Toronte, Kanadoje.

lyvavo iš viso 30 žmonių, kurių daugumas buvo taip pat iš Kanados, Savaitgalio tema: moterystės sakramentas ir krikščioniška šeima.

Visi dalyviai suvažiavo vasario 1 d. vakare. Kitą rytą, pasistiprinę Viktoro Lukošiaus paruoštais pusryčiais, visi susipažinome. Po to kiekvienas gavo po knygutę — popiežiaus Jono Pauliaus II eksortaciją *Familiaris Consortio,* kurioje jis išreiškia savo nuomonę apie vedybas ir krikščioniškos šeimos rolę moderniame pasaulyje. Susiskirstę grupėmis, skaitėme ir savo tarpe diskutavome įvairias šios knygos dalis.

Po pietų su mumis šiomis temomis pasikalbėti iš McGill universiteto Montrealyje atvyko prof. Julio Silano, Bažnytinės teisės žinovas. Jis mums padėjo išspręsti turimas problemas ir klausimus apie šeimos reikšmę ir tikslą Bažnyčioje bei pasaulyje. Jo mintys, žinios, patarimai buvo visiems klausytojams naudingi ir rekalingi, ypač todėl, kad šiais laikais Bažnyčia labai nuvertinta, o blogos įtakos gausios.

Po vakarienės išlydėjome prof. Silano. Tuomet prasidėjo studentų ateitininkų suvažiavimas. Jo metu išrinkta nauja SAS centro valdyba: primininkė Dana Grajauskaitė, vicepirmininkė Indrė Čuplinskaitė, iždininkas Rimas Prakapas ir sekretorė Lina Mockutė.

Vakare įvyko liaudiškas linksmavakaris. Būrelis energingų entuziastų šoko tautinius šokius, Marytės Balaišytės akordeono muzikos vedami.

Sekmadienio rytą po pusryčių didelis būrys ėjo pasivaikščioti, pasidžiaugti gaivinančiu pavasario oru ir atbundančia gamta, nors kalendorius teberodė žiemą... Pasivaikščioję visi suėjome į vidų šv. Mišių metu padėkoti Dievui už viską. Mišias aukojo kun. Juozas Vaišnys, SJ iš Čikagos. Po Mišių savaitgalio dalyviai pradėjo skirstytis namo, kupini naujų vilčių ir jėgų toliau stengtis „visa atnaujinti Kristuje".

Lina Mockutė

Klivlando jaunučiai lipdo „laisvės varpą". Iš k.: D. Laparskaitė, J. Rukšėnaitė, R. Švarcas, M. Rukšėnas, M. Laniauskas, K. Kalvaitis ir E. Leparskas.
Nuotr. M. Laniausko

PAS VEIKLIUOSIUS STULGINKIEČIUS

Šį kartą, vasario 8 d., Prez. A. Stulginskio moksleivių at-kų kuopa susirinko pas Laurą Lapšytę, gyvenančią šiauriniame Čikagos priemiestyje. Be daugelio pažįstamų šį kartą matėme savo tarpe ir kelis naujus veidus. Tomas Liaugaudas, kuopos kopirmininkės brolis, atvyko pasižiūrėti, kaip mes tvarkomės, nes planuoja ateinančiais metais įstoti į kuopą. Leila Saib, taip pat iš šiaurinių priemiesčių, pasinaudojo proga susipažinti su mūsų nariais ir tvarka, prieš įsijungdama rudenį į mūsų būrelį. Tadas, neseniai atvykęs iš Lietuvos, atvažiavo su savo giminaite. Jis žada Amerikoje baigti gimnaziją ir universitetą.

Aidė Užgirytė pradėjo susirinkimą malda. Vilija Januškytė sutiko sekretoriauti, o Monika Gylytė perskaitė pereito susirinkimo protokolą. Po to Aras Norvilas, Kun. A. Lipniūno kuopos narys iš Čikagos, papasakojo apie savo prosenelio prezidento A. Stulginskio gyvenimą. Jo vardu pavadinta mūsų kuopa. Paskiau Tadas papasakojo apie paskuti-

Trys jaunos Klivlando ateitininkės (Kristina Stankutė, Kristina Kliorytė ir Valerija Širvaitytė). Nuotr. V. Čyvo

nius įvykius Lietuvoje. Jis neseniai iš ten atvykęs ir įvykiai dar švieži jo atmintyje. Tadas pasakojo, kad buvo suplanuota sausio 12 d. vakare Vilniuje suruošti roko grupės koncertą, norint pakelti žmonių ūpą, saugojant televizijos bokštą. Niekas nesitikėjo pamatyti tankus... Žmonės mėgino tankus sustabdyti, bet jie pradėjo šaudyti. Aplinkui iš namų byrėjo stiklai. Tada tankai suvažinėjo žmones!

Pradžioje sovietų kareiviai tik gąsdino susirinkusius, šaudydami į orą ir keldami baisų triukšmą. Tas triukšmas buvęs toks garsus, kad daug kam net ausų būgnelius suplėšė. Sovietai visiškai nesirūpino žmonių saugumu. Kai kurie tankai pervažiavo mašinas, iš jų palikdami tik mažas metalines „dėžutes". Tankai įvažiavo tiesiai į žmones. Kai pagaliau tankai sustojo, kareiviai pradėjo šaudyti iš automatų, iššaudydami bokšto langus ir palikdami žymes mūre. Išsigandę žmonės išsisklaidė. Kai kurie pasitraukė artyn prie bokšto sienos. Ten kareiviai juos mušė automatinių šautuvų buožėmis.

Dabar, kadangi Vilniaus komunikacijos bokštai užimti, viskas transliuojama iš Kauno. Tadas sakė, kad didžiausias pavojus yra berniukams tarp 17-20 metų amžiaus. Naktį nėra saugu gatvėse vaikščioti, nes gali koks kareivis pagriebti. Pagavę 17 m. berniuką, sovietai jį laikytų, kol jam sueis 18 metų, o tada pasiųstų į kariuomenę. Vienas Tado pažįstamas buvo nušautas prie televizijos bokšto, bandant jam peršokti per tvorą. Jis irgi buvo tik 17 metų. Penkiolika žmonių buvo nušauta, 65 dingę be žinios. Manoma, kad jie žuvo televizijos bokšte ir jų lavonai naktį išmėtyti pro langus. Tačiau Tadas yra įsitikinęs, kad Lietuva bus laisva.

Tračiasis susirinkimo prelegentas buvo Raimundas Lapšys. Jis kalbėjo lengvesne tema, apie stiklo graviravimą. Stiklas išrastas Egipte apie 4000 prieš Kristų ir daugiausia buvo naudojamas kvepalams laikyti, nes stikliniai buteliukai geriausiai apsaugodavo kvepalų kvapą. Po Kristaus gimimo pirmosios stiklo dirbtuvės įsteigtos Sirijoje. Čia išmokta į stiklą primaišyti metalų, kad keistųsi spalvos. Dar nėra tikrai išspręsta, kaip jie puošdavo stiklą: klijuodavo ar išgraviruodavo. Po Romos imperijos žlugimo Venecija pagarsėjo stiklo gamyba. Europa tapo svarbiausias stiklo gamybos centras. R. Lapšys kalbėjo, kad jis nė negalvojo tapti stiklo graviravimo menininku. Tačiau po to, kai universitete lankęs specialų kursą ir laimėjęs premijų už savo darbus, šią meno sritį pamėgo. Jis naudoja deimantinius karoliukus arba smėlio grūdelius („sand blasting") graviravimui. Stiklo graviravimas yra reta profesija. Pabaigęs pasakoti, p. Lapšys parodė nuotraukų ir stiklo pavyzdžių, kad galėtume geriau susipažinti su šia meno sritimi.

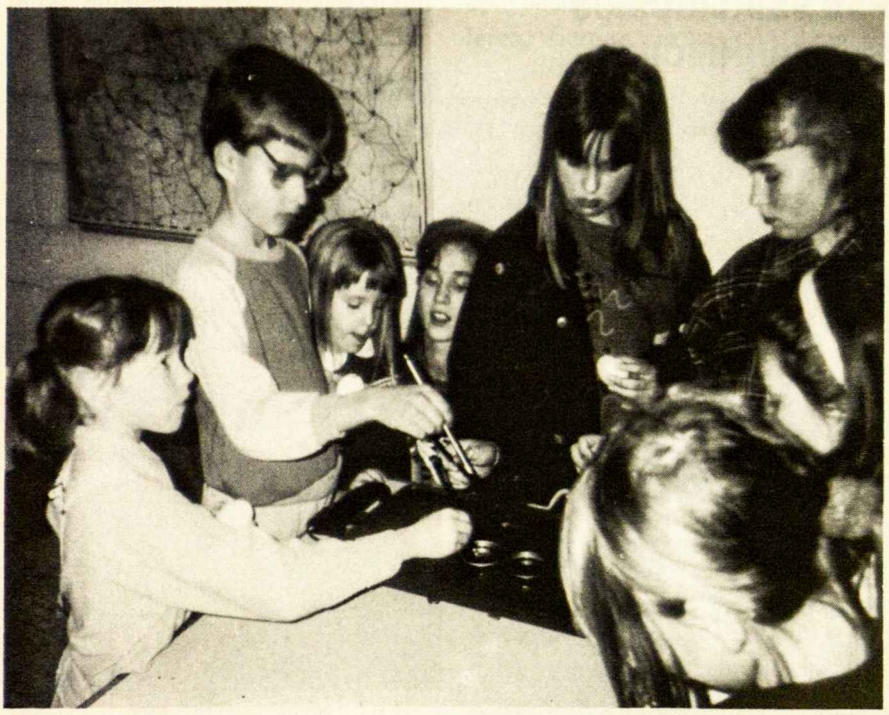

Dažome margučius (Detroito jaunučių kuopa). Iš k.: Lara Polteraitytė, Tomas Sirgėdas, Lina Bublytė, Dana Rugieniūtė, Audra Lapšytė, Alexa Rukštelytė, Rasa Pikūnaitė ir Aleksa Moss. Nuotr. N. Lapšienės

Lora Krumplytė ir Audra Grigaliūnaitė, kuopos laikraštėlio redaktorės, vadovavo eilėraščių kūrybai. Susiskirstėme grupėmis, o kiekviena grupė turėjo sukurti eilėraštį laikraštėliui. Po to buvo „video vakaras". Vėl išsiskirstę būreliais, sugalvojome po trumpą vaidinimėlį arba reklamą. Romos Mockaitis, Vida Kazlauskaitė ir Tomas Vasiliauskas viską nufilmavo. Vėliau, valgydami „pizza", turėjome progą pasijuokti ir pasidžiaugti savo bandymais.

Prieš baigdami susirinkimą, pasitarėme apie kuopos marškinėlius, nario mokestį ir slidinėjimo iškylą, kuri įvyks vasario 24 d. Alpine Valley, WI. Nutarėme, kad vyksime savom priemonė (tėvų atsakomybė). Susirinkimą baigėme malda, kuriai vadovavo Vytas Pabedinskas, ir giesme „Kaip grįžtančius namo paukščius".

Nida Tijūnėlytė

Čikagos studentės įgyvendina ,,šeimininkavimo'' principą. Iš k.: Daiva Skuodytė ir Asta Kazlauskaitė (draugovės pirm.). Nuotr. Lidijos Bilutės

ČIKAGOS STUDENTAI ATEITININKAI VEIKIA

Per pirmąjį šių mokslo metų semestrą studentai ateitininkai buvo susirinkę kelis kartus. Pirmasis susirinkimas buvo pas p. Polikaičius rugsėjo mėnesį. Jame susipažinome su naujais studentais, pasikalbėjome kas ką ir kur studijuoja. Aptarėme šių metų studentų veiklą, išklausydami susirinkusiųjų nuomonių ir patarimų. Į draugovės valdybą įėjo Kazys Motekaitis.

Susirinkimo metu nutarėme, kad būtų įdomu aplankyti universitetus, kuriuose studijuoja apylinkių studentai. Taip pat nutarėme ruoštis įžodžiui. Spalio mėnesį aktyviai dalyvavome „Ateities" savaitgalio įvykiuose ir buvome nuvažiavę į IIT universitetą. Gruodžio mėn. lankėme Čikagos universitetą, o paskui klausėmės „The Nameless" muzikinės grupės, kuri tuo metu koncertavo tame universitete.

Po kalėdinių atostogų rinkomės sausio 25 d. John Paul II centre, Ilinojaus universitete, Čikagoje. Dalyvavome charismatinio sąjūdžio susikaupimo ir maldos valandėlėje. Po maldų pėsti nuėjome pas Audrą Balaišytę, kur užkandžiavome ir diskutavome, kaip mums reikėtų geriau padėti Lietuvai — peticijomis, demonstracijomis ir t.t. Taip pat kalbėjome apie studentų ateitininkų įžodį ir Velykų šokius, kurie numatomi kovo 31 d. vakare.

Lidija Bilutė

IEŠKOJOME DRAUGŲ LIETUVAI

Sausio mėnesį įvyko žiaurus sovietų įsiveržimas į mūsų kraštą Lietuvą. Ši žinia mane, ir daug kitų lietuvių užklupo netikėtai, nublokšdama laisvos Lietuvos svajones į kampą... Nei vienas iš mūsų nebuvo pasiruošęs tokiai Gorbačiovo veidmainystei ir žinios skaudžiai gėlė visų lietuvių širdis.

Kalifornijos moksleivių ateitininkų Stasio Ylos vardo kuopa, šio įvykio paskatinta, nutarė susirinkti ir paskirti dieną Lietuvos labui. Vasario antrą dieną susirinkome Los Angeles lituanistinės mokyklos aikštelėje. Pasitarę nutarėme paskirti laiką parašų rinkimui. Surinktus parašus ir kartu laišką išsiųsime prezidentui Bush'ui, parodydami ir Amerikos piliečių pritarimą Lietuvos reikalams. Mes taip pat svarstėme, kad rinkdami parašus, galėsime supažindinti žmones su Lietuvos padėtimi ir tuo būdu skatinti pagalbą Lietuvai. Sudarę planus, pirmiausia parašėme laišką prezidentui, jame išvardindami mūsų prašymus, Žmonės, šį laišką paskaitę, turės progą ant atskiro lapo pasirašyti, tuo pareikšdami savo teigiamą nuomonę. Dabar Stasio Ylos kuopa jau buvo pasiruošusi darbui.

Iš viso buvome vienuolika kuopos narių. Diena pasitaikė apsiniaukusi ir šaltas vėjas veržėsi pro mūsų lengvus drabužius. Pasidalinę popieriais ir rašikliais, susėdome į keturis automobilius ir išvažiavome. Mūsų tikslas buvo didelis apsipirkinėjimo centras, kur tikėjomės surinkti daug parašų. Visi buvome uoliai nusiteikę ir energingai dalinomės pastabomis bei patarimais. Deja, netrukus įvyko pirmasis nepasisekimas. Mūsų mašinos važiavo eile, sekdamos pirmąją, kurios šoferis vienintelis žinojo kelią į apsipirkimo centrą. Prie vienų šviesų paskutinės dvi mašinos buvo priverstos sustoti, o dvi pirmosios nepastebėdamos važiavo toliau. Aš sėdėjau antroje mašinoje ir vis žvelgiau pro užpakalinį langą, bandydama surasti paklydusias mašinas. Tas nieko nepadėjo. Atvažiavę ir pasistatę automobilius centro aikštėje, nuėjome truputį užkąsti. Prie restorano sutikome dalį savo pražuvusių draugų! Pasirodo, kad viena iš atsilikusių mašinų buvo pagaliau pasiekusi sutartą vietą, nors antroji neatvyko.

Jau buvo pradėję lynoti, ir žmonės susiglaudę skubėjo šaligatviais. Mūsų kuopa įsitaisė didelės krautu-

Smagi nuotaika Žiemos kursuose. Iš k.: Aras Norvilas, Kastytis Šoliūnas, Lidija Gražulytė, Ingrida Martinkutė, Aidė Užgirytė, Vytas Pabedinskas, Kassandra Karaitytė ir Nida Tijūnėlytė. Nuotr. Rimos Polikaitytės

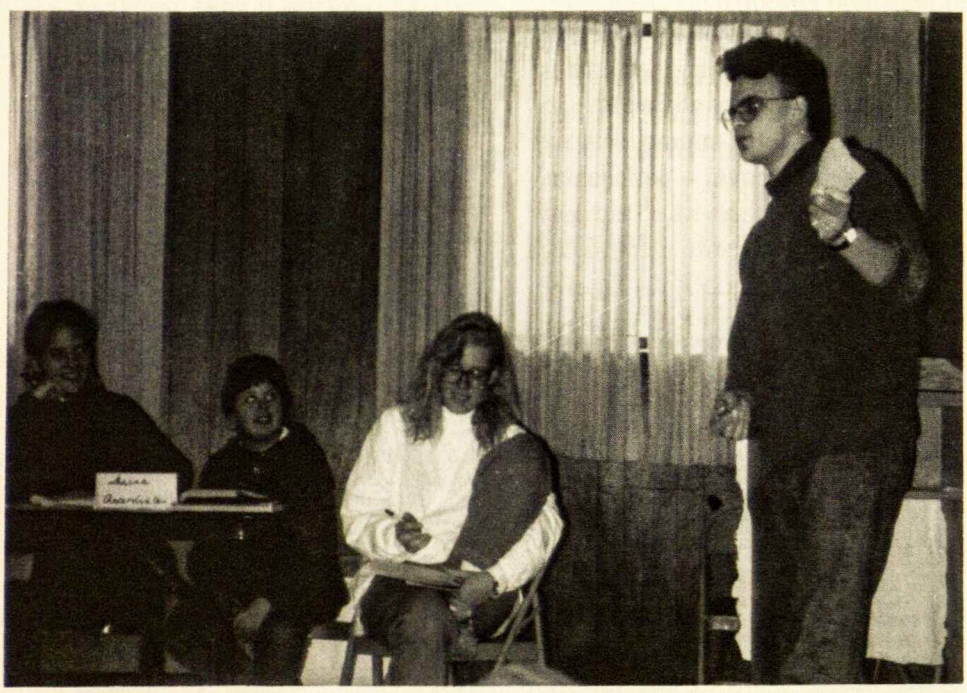

Žiemos kursų paskaitininkas Darius Sužiedėlis kalba moksleiviams apie savo įspūdžius Lietuvoje. Klausosi: E. Tijūnėlytė, L. Krumplytė ir K. Šilimaitytė.
Nuotr. R. Polikaitytės

vės priekyje ir pradėjo žmones užkalbinti, pasakoti jiems parašų rinkimo tikslą. Nedaug kas klausėsi. Kai kurie apsimetė neturį laiko ir, žemai nulenkę galvas, skubėjo pro šalį. Kai kas sustodavo ir, mūsų pasiklausęs, įvairiai atsakydavo. Daugumas prieštaravo prieš pagalbą Lietuvai, sakydami, kad tai gali pradėti trečiąjį pasaulinį karą. Kiti pasisakė, kad karas su Iraku svarbesnis už Baltijos kraštus ir visas Amerikos dėmesys turėtų būti skirtas Arabų kraštams. Buvo tokių, kurie visai atvirai mus iškeikė...

Aš nebuvau pasiruošusi tokiems pasisakymams. Lietuvos padėtis amerikiečiams atrodė visai nesvarbi. Lietuva jiems buvo tik mažas ir nereikšmingas kraštas, be jokių naudingų turtų. Man buvo pikta pagalvojus, kad, nors Lietuvos ir Kuwait'o padėtis panaši, vien arabai gauna pagalbos, Ar alyva svarbesnė už žmonių gyvybę ir jų laisvę? Amerika neturi teisės spręsti, kam teikti laisvę ir demokratiją. Jeigu ji sakosi visada kovojanti už teisingumą, tai kodėl nepadeda Lietuvai?

Mūsų kuopa, nusistačiusi nepasiduoti, ir toliau stabdė žmones, prašė pagalbos. Po trijų valandų kiekvienas buvo surinkęs bent puslapį parašų. Išvargę išsiskirstėme ir nuvažiavome namo. Parašus ir laišką išsiuntėme prezidentui Bush'ui, tikėdami, kad, nors šios mūsų pastangos neatgaus Lietuvai laisvės, gal truputį padės.

Stasio Ylos kuopa nori palinkėti visiems lietuviams stiprybės ir vilties. Kartu mes galime nugalėti priešą!

Mėta Landytė

ZENOBIJOS IR *ATEITIES* REDAKTORĖS „FOBIJA"

Šią korespondenciją gavome iš Kun. A. Lipniūno kuopos korespondento ir norime paaiškinti, kodėl pakeičiame žodį „ponckos" ir tuo pačiu kuopos tradicinio baliaus pavadinimą. Jau esame minėję ankstesniame žurnalo numeryje, kad „pončka" yra barbarizmas, nevartotinas žodis, užsilikęs nuo „pančekų, viedrų, čainikų, paduškų..." laikų. Nesvarbu čia „tradicija" — laikas mūsų jaunuoliams moksleiviams išmesti šį nevykusį žodį ir „sukurti naują tradiciją" — priešužgavėninį

pokylį, šokius, subuvimą pavadinti ,,Spurgų baliumi'' (ar kaip kitaip).

Redaktorė

* * *

Kun. A. Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopos tradicinis subuvimas įvyko šeštadienį, sausio 26 d. Ateitininkų namuose. Šių metų vaidinimas vadinosi ,,Zenobijos fobija''. Jį parašė ir paruošė Rasa Poskočimienė. Turinys maždaug toks: karalienė Zenobija (Daina Ancevičiūtė) norėjo pasistatyti ,,health club'', kad galėtų numesti bent kiek svorio. Jai reikėjo pinigų, kurių neturėjo. Štai Zenobija atėmė pinigus iš savo kaimiečių. Žmonės labai supyko. Šelmis (Dalius Gilvydis) ir kiti kaimo vyrai užpuolė karalienės pilį ir atgavo pinigus su Felikso (Aro Norvilo) pagalba. Atsiėmę savo pinigus, visi vėl galėjo linksmai ir smagiai gyventi.

Po meninės programos susirinkusieji buvo pakviesti į viršų pasivaišinti spurgomis ir kitomis vaišėmis. Tuo metu Marius Tijūnėlis ir Marius Polikaitis paruošė muziką šokiams. Visi labai gražiai praleido laiką.

A. Lipniūno kuopa nori padėkoti visiems, kurie atsilankė į balių. Ypač norime padėkoti kuopos narių mamytėms už vaišių paruošimą ir pagalbą.

Dalius Gilvydis

Karalienė Zenobija (Daina Ancevičiūtė) ir Karalius Feliksas (Aras Norvilas) mėgina išspręsti ,,Zenobijos fobiją''. Nuotr. R. Polikaitytės

LIPNIŪNIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Kunigo Alfonso Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopa susirinko penktadienį, vasario 15 d. pas Dainą Čarauskaitę. Venta Norvilaitė vadovavo maldai. Toliau Krista Šilimaitytė (kuopos pirmininkė) padėkojo visiems nariams už sėkmingą pasirodymą šių metų priešužgavėniniame pobūvyje. Po to buvo apibūdinti kuopos reikalai. Laikraštėlio redaktorė Lidija Gražulytė išdalino įvairius klausimus apie lietuvybę ir ateitininkiją. Visi parašė bent po vieną trumpą rašinėlį laikraštėliui. Kai pabaigėm rašyti, visi pasivaišinome. Tačiau susirinkimas dar nepasibaigė! Visiems skaniai pavalgius, MAS centro valdybos pirmininkas Audrius Polikaitis pravedė laiškų rašymą Ilinojaus senatoriams Paul Simon ir Alan Dixon, o taip pat kongresmanui Marty Russo. Prieš porą savaičių kongresui buvo pateikta rezoliucija apie paramą nepriklausomai Lietuvai. Kuopos nariai savo laiškuose ragino šiuos valdžios atstovus padėti Lietuvai ir paremti tą rezoliuciją. Parašius laiškus, keli nariai išvažiavo, bet kiti pasiliko toliau pabendrauti.

Krista Šilimaitytė

Rasa Poskočimienė, ilgametė Kun. Lipniūno moksleivių kuopos draugė, parašiusi ir režisavusi užgavėninio pabūvio ,,operetę''.

KREIVOS ŠYPSENOS

Leonardas Žitkevičius

JIS TURI PAČIĄ VIS TĄ PAČIĄ

Neprisitaiko jis prie laiko:
Senos mados tebesilaiko,
Kuri išėjus iš mados,
Nors mados grįžta visados.

Vartoja kalbą vis tą pačią
Ir vis tą pačią turi pačią.
Taip atitrūkęs nuo mados,
Lyg būt miške Kazlų Rūdos.

Dar tebeskaito jis Maironį
Ir tebeturi gerą skonį.
Bet su Maironiu daug bėdos.
Jis neišeina iš mados.

Lietuvių poezija, III,
Chicago, 1971

Runcė Dandierinas

Kauno miestas ir jo sviestas

Grobė Kauną bolševikas,
Iš Maskvos atvykęs plikas.
Pirmą krautuvę išvydo
Ir nutirpo iš pavydo.

Kad jį velnias — tokį miestą:
Visos bobos perka sviestą!
Visas Kaunas valgo sūrį,
O Maskva į jį tik žiūri.

Taip galvojo bolševikas
Ir keliavo jau nedykas:
Krovė sūrius į vežimą.
Net ir mus pavydas ima.

Šilkai ir vilkai,
New York, 1950

Balys Pavabalys

Į ATEITĮ ŽVELGIU SU GILTINĖS DALGIU

Jau numirė Sovietų Sąjunga.
Pats laikas ją užkasti.
Ta ceremonija nebus ilga.
Po to reiks gerti ir užkąsti.
Todėl geriu ir vis galvoju:
Kas gi ją nuvertė nuo kojų?

Kur toji saulė Stalino šviesi?
Nė velnias jos nebesugaudys!
Kur tie paminklai Lenino visi?
Nejaugi nuvertė juos liaudis?..

Milžinai ir slibinai,
New York, 1985

„Ryto ir Gailytės" nuotykių piešinėliai Viktutės Siliūnienės.

„Ateities" konkursas

Skelbiame sukaktuvinių — 1991 — metų „Ateities" žurnalo konkursą. Kaip jau įprasta, bus premijuojami rašiniai, eilėraščiai ir nuotraukos. Dalyvius skirstome į dvi grupes: iki 19 m. (jaunesnieji) ir nuo 20 iki 25 m. — vyresnieji. Medžiaga „Ateities" redakciją turi pasiekti iki rugsėjo mėnesio pabaigos. Nors dar laiko atrodo daug, bet galima pasiryžti konkurse dalyvauti. Tvirtas pasiryžimas yra pirmasis žingsnis į laimėjimą. Kviečiame dalyvauti ir Lietuvos ateitininkus. Mecenatas — prel. J. Prunskis.

Stovykla nekainuos nė cento!

Moksleivė ar moksleivis, kuris laimės MAS centro valdybos paskelbtą konkursą už rašinį tema: „Drąsa ir ištvermė mano ateitininkiškame gyvenime" — stovyklaus šių metų vasaros moksleivių stovykloje (birželio 23 — liepos 7 d.) **visiškai veltui.** Rašinio ilgis: 3-5, mašinėle rašyti, puslapiai. Rašinius siųsti šiuo adresu iki gegužio 1 d.: Audrius Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. Reikia: pasirašyti slapyvardžiu, o savo tikrąją pavardę, vardą, adresą ir telefoną įdėti į atskirą voką. Gali dalyvauti visi moksleiviai ateitininkai.

Studentai, ar jau užsisakėte „Ateitį"?

Primename, kad prel. J. Prunskis pažadėjo užmokėti pusę „Ateities" prenumeratos mokesčio pirmam 100 studentų at-kų, kurie užsisakys žurnalą šiems metams (arba pratęs prenumeratą). Pirmieji šiuo palengvinimu pasinaudojo: V. Čuplinskas, D. Grajauskaitė iš Kanados ir D. Polikaitis iš Čikagos. Pasekite jų pavyzdžiu.

Tautiškumo ir visuomeniškumo principas

Ateitininkų principai nėra vien gražūs žodžiai „Ateitininkų vadove". Jie turi būti mūsų kasdienio gyvenimo reiškinys. Parodykime savo tautiškumo pricipą, dalyvaudami būsimojoje Dainų šventėje gegužio 26 d. Čikagoje. Tebūna ši diena didinga lietuviškos vienybės manifestacija, parodanti svetimtaučiams (ir mums patiems!), kad dar esame tvirti, kultūringi, vieningi. Mūsų dar daug ir visi dirbame, kad Tėvynė Lietuva liktų gyva ir būtų laisva!

ALp(LKA)1786
1991, Nr.2